

PLA DE CULTURA DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

“L'Hospitalet, ciutat i cultura”

(versió 31 d'octubre)

Document intern de treball

Índex

Presentació

El procés d'elaboració: aspectes metodològics

A – DIAGNOSI

1 – Les dades de referència: radiografia d'una ciutat

2 - L'Hospitalet, la seva societat i la cultura

La trajectòria

Els hàbits culturals

3 – El territori com a referent d'identitat i de vida cultural

La ciutat com a conjunt

El centre, una ciutat dins la ciutat

Els barris que fan una ciutat

L'entorn metropolità i el paper de L'Hospitalet

Barcelona, vista com a oportunitat o com a amenaça

4 – Els agents culturals a la ciutat

El moviment associatiu de caire cultural

L'acció municipal en matèria cultural

La iniciativa privada

5 – Els sectors de la cultura, una anàlisi detallada

Les arts escèniques

Les arts plàstiques

Les biblioteques i el foment de la lectura

La literatura

La música

El sector audiovisual

El patrimoni

La cultura tradicional i popular

La presència de la cultura polivalent als barris: el cas dels centres culturals

Altres

6 – Un horitzó de futur: la ciutat, la societat i la cultura

B – PROPOSTES

Annexos

Crèdits

Presentació

Per un nou impuls de la cultura a L'Hospitalet

L'Hospitalet està canviant. La nova configuració de la ciutat, les oportunitats que generen els nous equipaments i programes i els canvis socials previsibles porten a considerar que L'Hospitalet de Llobregat ha de poder fer de la cultura una aposta decidida en el seu creixement i desenvolupament.

En aquest sentit, cal impulsar la centralitat de la cultura en l'acció municipal, fent que contribueixi a dissenyar el futur de la ciutat i fent-ne un element distintiu de la projecció ciutadana. La cultura esdevé, així, un factor de desenvolupament, de promoció de la ciutat i de regeneració urbana en uns temps en els que els barris es refan, les ciutats es posicionen i els territoris es reforcen com a referents de convivència. Es tracta, en definitiva, d'incrementar i qualificar, alhora, el nivell de la pràctica i l'oferta cultural, de fer que aquesta arribi a nous públics i de donar més suport als creadors.

La cultura apareix, per tant, com una eina imprescindible de la construcció de ciutadania si bé cal que aquesta hi accedeixi en plenitud de condicions. S'ha de posar la cultura a l'abast de la gent i per això existeixen mecanismes, instruments, programes, equipaments i professionals. Aquest Pla fa propostes en aquest sentit.

Però aquest accés no serà total si no s'enfoca des de la participació que defuig d'actituds dirigistes i intervencionistes. Avui en dia el conjunt de la ciutadania, ja sigui organitzada en entitats i altres plataformes estables, ja sigui des de la individualitat, demana un paper més protagonista en la configuració del model de societat. La cultura és, aleshores, una eina excel·lent per afavorir aquesta participació entesa com a capacitat d'aportació i compromís.

Es veu així que l'impuls de la cultura, la local en particular, esdevé una potestat i, a la vegada, un deure de tots els agents (públics, privats i associatius) que hi intervenen. La corresponsabilitat social obliga totes les parts a ser, alhora, actives i receptives. Cal saber concertar l'acció cultural, cadascú des de les seves possibilitats, potencialitats, voluntats i capacitats i no només des de l'esfera cultural sinó des del diàleg que cal mantenir amb les polítiques educatives, de joventut, de gènere, socials, urbanístiques, etc. Això es manifesta particularment a l'hora de definir aquest Pla, en el que han intervingut tots els agents ciutadans de L'Hospitalet però també a l'hora de fer-se'l seu, potenciar els seus objectius i implementar les seves propostes.

No hauríem de menystenir, però, les limitacions que poden aparèixer. Cal saber donar-hi resposta: no són la solució a tot, però una dotació adequada en recursos és el reflex més clar d'un impuls polític. Així caldrà que sobretot l'Ajuntament, però també les entitats, els agents privats, els artistes i la ciutadania redoblin esforços aportant, cadascú des de les seves possibilitats, pressupostos, professionals, temps, idees, propostes i projectes.

Només amb aquesta nova dimensió social de la cultura L'Hospitalet serà capaç de reforçar la seva presència en el context metropolità, d'incrementar el seu dinamisme cultural i de

donar oportunitats a les persones amb inquietuds creatives, culturals i intel·lectuals però també de lluitar contra l'exclusió, promoure el desenvolupament dels sectors socials menys afavorits i trobar factors de proximitat que permetin fer de la cultura un factor de cohesió social.

A tal fi, es presenta aquí la diagnosi i les propostes sorgides del procés de reflexió estratègica impulsada per l'Ajuntament i en la que han participat prop de 300 persones prou significatives de la cultura de la nostra ciutat. Aquest document recull les propostes expressades tant a nivell individual com en les sessions obertes i participatives que s'han realitzat, les ordena, agrupa i potencia en al mesura que el Pla vol ser un instrument de consens del que ha de ser la iniciativa ciutadana en matèria cultural.

El procés d'elaboració: aspectes metodològics

La Diagnosi sobre l'estat de la cultura que aquí es presenta és una primera etapa del Pla de Cultura: "L'Hospitalet, ciutat i cultura". En una segona fase es presentaran les propostes que permetran millorar el funcionament de la cultura a la ciutat. En aquesta Diagnosi s'ha volgut mostrar les mancances i, alhora, les potencialitats de la societat hospitalenca de cara a plantejar, posteriorment, les propostes d'acció.

Aquesta Diagnosi ha estat elaborada amb la voluntat de reunir el rigor de les dades disponibles i el coneixement dels experts consultats però, sobretot, el major nombre d'opinions de la població implicada en les diferents fases del procés. A aquesta fi, han estat consultades entitats, artistes, tècnics, empresaris, polítics, etc.

Conscients que és molt difícil ser absolutament objectiu, en aquest document es recull i ordena gairebé totes les opinions expressades, encara que, en algun cas concret, hagin arribat a ser contradictòries entre elles. Més enllà de la dada precisa, ha interessat sobretot la percepció col·lectiva, ja que sabem que, a vegades "les coses no són com són, sinó com la gent creu que són". I això en el camp cultural que ens ocupa és un factor decisiu. Tampoc s'ha volgut sacrificar, en benefici d'un hipotètic consens, els matisos o expressions minoritàries obtinguts en converses de proximitat. S'ha primat sempre la riquesa de punts de vista. Finalment, com a treball de recerca, no està pensat per agradar a algú en concret o a tothom a la vegada. Segur que hom hi trobarà punts d'acord i de desacord. Amb tot, no deixa de ser un reflex del pensament ciutadà, ric i divers, complementari a voltes o antagònic en alguns casos.

Com en tot diagnòstic d'una realitat social, cal ser conscients que es tracta més d'una interpretació, en aquest cas col·lectiva, que d'una mesura exacta. En el camp cultural no tot són, com en altres àrees, indicadors mesurables, exactes, consensuats, comparables i perdurables, i a més, únics per a tots els sectors culturals. La visió externa del coordinador metodològic i relator d'aquest document pot haver restat coneixement inicial de la realitat però ha permès una distància necessària i saludable en un exercici de diagnosi social com aquest. La implicació directa de moltes i diverses persones, tant de L'Hospitalet com de fora, en la direcció i el desenvolupament de la Diagnosi ha permès una revisió exhaustiva des d'angles molt distints.

Aquesta Diagnosi s'ha desenvolupat mitjançant diversos instruments que han permès obtenir el màxim d'informació, opinions i sensibilitats presents en la realitat cultural de L'Hospitalet. En concret aquestes etapes d'elaboració són les següents:

- 1.** Anàlisi documental, integrat d'una banda per l'anàlisi de l'explotació estadística i cartogràfica de les dades de caràcter demogràfic i socioeconòmic, així com dels indicadors disponibles referits a la despesa municipal, a la formació, creació i consum cultural, a les activitats i nivells d'ocupació d'equipaments, realitzant, sempre que ha estat interessant i possible, les oportunes comparatives amb altres ciutats.

D'altra banda, s'ha analitzat la nombrosa bibliografia, els estudis i reflexions existents sobre el territori i el tema en qüestió, per tal de poder incorporar les aportacions anteriors que encara siguin vigents i triar els aspectes aprofitables de les que ja no ho són. Aquesta fase de treball s'ha desenvolupat de manera transversal en paral·lel al conjunt de les diferents fases aquí descrites.

- 2.** Treball de camp i visites al conjunt de la ciutat i als equipaments per tal de copsar i de contrastar la realitat d'aquests.
- 3.** Realització de dues sessions de treball intern amb la participació de la direcció i dels tècnics responsables de la cultura i d'altres àrees de l'Ajuntament de L'Hospitalet amb l'objectiu d'establir la direcció del conjunt del procés i fer-ne un diagnòstic inicial. Aquestes sessions s'han realitzat comptant amb la figura d'un moderador-relator.

Al llarg de les sessions s'ha elaborat una proposta d'entrevistes a persones significatives del món cultural de la ciutat.

- 4.** Realització d'entrevistes individualitzades als membres del Servei de Cultura i a persones d'altres departaments de l'Ajuntament per a temes precisos.
- 5.** Realització d'un conjunt d'entrevistes individualitzades a prop de 25 membres de les entitats culturals, professionals, artistes, creadors i agents actius de la ciutat a fi i efecte de conèixer la diversitat de sensibilitats i necessitats dels emprenedors i del teixit associatiu cultural.
- 6.** Elaboració per part del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona d'un document de Diagnosi generat a partir del conjunt dels processos d'informació, discussió i reflexió suara esmentats.
- 7.** Convocatòria ciutadana oberta i participativa de debat sobre les propostes del Pla. Aquestes són:
 - a. Taula 1 - Les aportacions de la cultura a la definició del model de ciutat. Moderador: Jordi Pascual, redactor de l'Agenda 21 de la cultura
 - b. Taula 2 - Els serveis culturals, programes i equipaments culturals. Moderador: Carles Giner, tècnic de l'Institut de Cultura de Barcelona
 - c. Taula 3 - El suport a la creació artística. Moderador: Josep Pla, tècnic de l'Ajuntament de Sabadell
- 8.** Redacció definitiva del Pla.

El conjunt de la Diagnosi s'ha desenvolupat de febrer 2005 a novembre de 2006.

A – DIAGNOSI

1 – Les dades de referència: radiografia d'una ciutat

Consideracions metodològiques

Per realitzar el Pla de Cultura es presenten les dades bàsiques de tipus general i cultural que permeten entendre millor la realitat del municipi i la situació actual de la cultura. A tal fi, s'ha tingut en compte informació de tipus socio-demogràfic, associatiu, de programes i equipaments culturals i del pressupost municipal que es presenta tant en aquest capítol com a la resta del document. La diversitat de fonts utilitzades pot explicar que en algun moment no coincideixin les xifres de diferents organismes sobre una mateixa realitat.

Per la seva condició de segona ciutat més gran en població de Catalunya, es fa difícil de comparar L'Hospitalet amb altres municipis de magnitud similar. Tot i això, per poder tenir la dimensió que li pertoca, en aquest recull de dades s'ha situat, sempre que això ha estat possible, la informació de L'Hospitalet en referència a la dels altres municipis de més de 100.000 habitants de l'entorn metropolità barceloní. En aquest cas els municipis escollits són: Badalona, Sabadell, Terrassa, Santa Coloma de Gramenet, Mataró i el mateix Hospitalet de Llobregat (inclòs en els càlculs). En altres casos ha semblat més convenient utilitzar les dades de la comarca i de Catalunya com a referents.

De la mateixa manera, i en la mesura que ha estat possible i s'ha considerat oportú, s'han comparat les dades actuals de L'Hospitalet amb xifres anteriors que permetessin entendre la trajectòria i l'evolució de les variables estudiades.

Així, els valors, posats en relació a un doble context espacial i temporal, permeten comprendre millor la magnitud de les dades i entendre comportaments i tendències passades i preveure les futures.

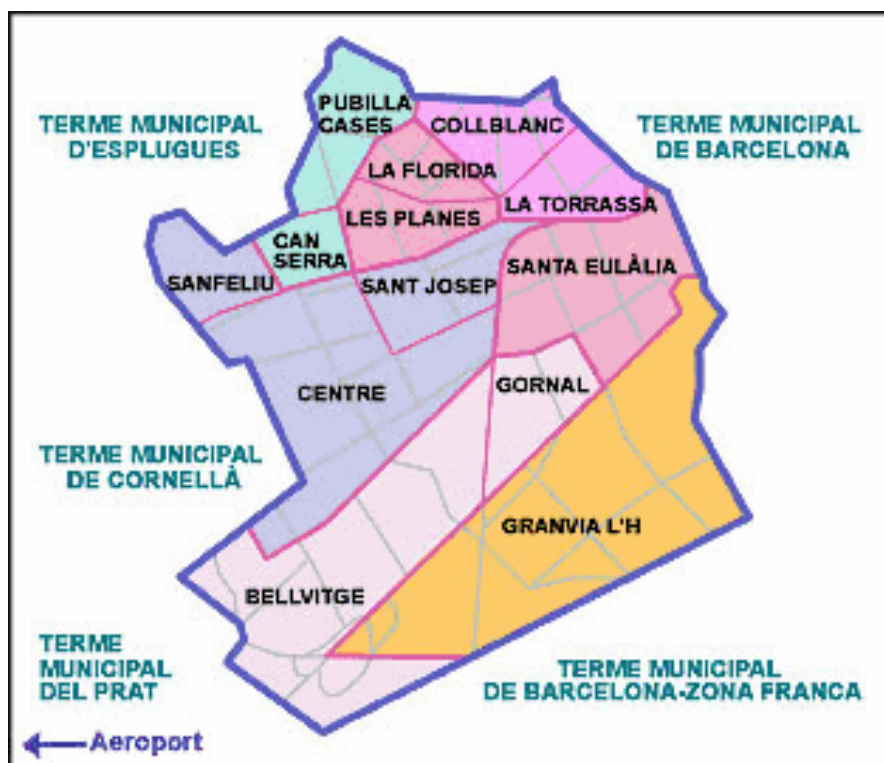
En aquest treball s'ha exclòs Barcelona per la seva dimensió i funció de capital i s'ha tingut en compte els valors dels municipis de més de 100.000 habitants de l'entorn metropolità barceloní. En altres casos ha semblat més convenient utilitzar les dades de la comarca i de Catalunya com a referents.

1.1 Municipis de referència (utilitzats sempre com a referència en tota la investigació)

	Població 2005	Superfície	Densitat
L'Hospitalet	252.884	12,4 Km²	20.410,3
Badalona	218.553	21,2 Km ²	10.323,7
Sabadell	196.971	37,9 Km ²	5.198,5
Terrassa	194.947	70,2 Km ²	2.778,6
Santa Coloma	118.129	7,0 Km ²	16.899,7
Mataró	116.698	22,5 Km ²	5.179,7

Font: Diputació de Barcelona

Quan s'ha considerat interessant i se n'ha pogut disposar, s'ha utilitzat dades de L'Hospitalet referides als seus districtes i barris. Aquests són:

Dades socio-demogràfiques

1.2. Evolució de la població de dret

Any	Poblaci	Any	Poblaci	Any	Poblaci	Any	Poblaci	Any	Poblaci
1952	78.015	1952	78.015	1966	185.76	1980	-	1994	262.50
1953	80.739	1953	80.739	1967	193.29	1981	295.07	1995	258.62
1954	82.376	1954	82.376	1968	198.44	1982	294.02	1996	255.05
1955	83.704	1955	83.704	1969	221.81	1983	291.06	1997	248.52
1956	84.945	1956	84.945	1970	240.66	1984	288.29	1998	247.98
1957	92.099	1957	92.099	1971	243.18	1985	287.73	1999	241.78
1958	100.60	1958	100.60	1972	251.67	1986	279.77	2000	242.48
1959	107.14	1959	107.14	1973	260.64	1987	278.44	2001	239.01
1960	123.28	1960	123.28	1974	267.35	1988	277.40	2002	246.41
1961	124.46	1961	124.46	1975	282.14	1989	276.19	2003	250.53
1962	132.87	1962	132.87	1976	283.96	1990	274.55	2004	252.88
1963	146.44	1963	146.44	1977	289.74	1991	272.57	2005*	261.31
1964	162.61	1964	162.61	1978	294.28	1992	268.85		
1965	175.39	1965	175.39	1979	294.62	1993	266.24		

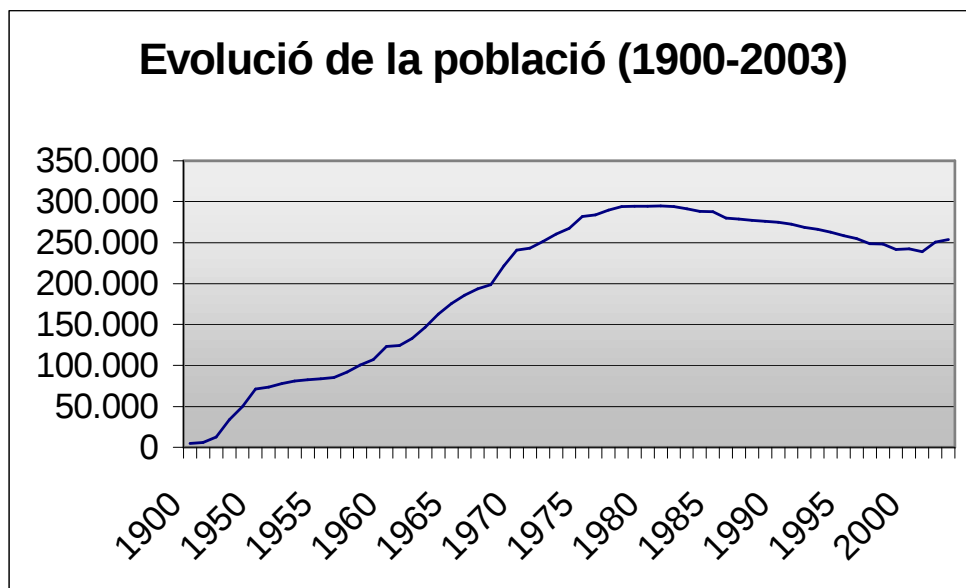
Font: INE, IDESCAT. Censos i Padrons d'habitants. Estadística Municipal

* Xifra municipal provisional pendent d'aprovació per l'INE

En aquesta taula, facilitada per l'Ajuntament de L'Hospitalet, s'han utilitzat dades de diferents organismes, cadascun d'ells amb sistemes i criteris de registre diferents. Malgrat la diferència de les dades, les tendències generals són les mateixes.

A partir de l'any 2001, i a falta del següent cens esperat l'any 2006, les revisions anuals del padró, segons l'Institut Nacional de Estadística, tenen data de referència 1 de gener de l'any següent. Per evitar confusions, a la taula la població és la de l'any que consta a 31 de desembre. Per tant, l'1 de gener de 2006 a L'Hospitalet hi ha censades 261.310 persones.

Si es mira l'evolució de la població de L'Hospitalet es constata que segueix una corba corresponent al fenomen de la immigració espanyola dels anys 60 i 70 del segle passat, arribant al seu màxim l'any 1981, moment a partir del qual comença una lleu davallada. L'any 2002 es detecta una certa represa en el nombre d'habitants degut, amb tota seguretat, a la nova migració extracomunitària.

1.3. Evolució comparativa de la població (1991-2001)

	1991	1996	2001	Incr. 91-96	Incr. 96-01
L'Hospitalet	272.578	255.050	239.019	-6,43	-6,29
Barcelonès	2.302.137	2.131.378	2.093.670	-7,42	-1,77
Catalunya	6.059.494	6.090.040	6.343.110	0,50	4,16

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Mirant l'evolució de la població en el temps i comparant-la amb altres dimensions territorials (comarca i país) es veu que mentre Catalunya guanyava població, el Barcelonès, i més encara L'Hospitalet, en perdien en els 10 anys de la taula (1991 – 2001). En aquest període de temps, L'Hospitalet ha perdut un 12,31% de la seva població, un valor força significatiu però compartit amb alguns municipis de l'entorn metropolità (generalment els més propers a Barcelona i amb uns índex de densitat demogràfica força elevats¹) en favor d'altres municipis (bàsicament més allunyats de la capital i amb índex de densitat demogràfica més baixos).

¹ Badalona, Santa Coloma de Gramenet, Cornellà, Esplugues i altres.

1.4. Evolució de la població per districtes i barris

	1991	1996	2001	2003	2005	Densitat
Districte I	54.844	52.165	49.950	51.213	51.513	17.517
1. Centre	26.124	24.739	23.633	24.534	24.752	32.568
2. Sanfeliu	6.906	6.825	6.431	6.432	6.554	12.849
3. Sant Josep	21.814	20.601	19.886	20.247	20.207	35.256
Districte II	48.626	45.087	43.917	47.260	50.109	52.757
4. La Torrassa	24.411	22.761	22.520	24.375	25.968	59.476
5. Collblanc	24.215	22.326	21.397	22.885	24.141	47.041
Districte III	37.964	37.295	37.852	39.587	40.776	29.764
6. Santa Eulàlia	37.964	37.295	37.852	39.587	40.776	29.764
Districte IV	46.230	42.344	39.990	42.421	44.611	55.748
7. La Florida	29.723	27.133	25.597	27.043	28.334	74.969
8. Les Planes	16.507	15.211	14.393	15.378	16.277	38.545
Districte V	43.265	39.857	37.687	39.080	40.478	44.452
9. Can Serra	13.068	12.250	11.177	10.988	10.685	37.202
10. Pubilla	30.197	27.607	26.510	28.092	29.793	47.793
Districte VI	41.649	38.302	34.927	34.312	33.823	6.132
11. Gornal	9.044	8.078	8.046	7.878	7.666	13.431
12. Bellvitge	32.605	30.224	26.881	26.434	26.157	35.883
TOTAL	272.578	255.050	244.323*	253.873*	261.310*	20.927

Font: Anuari Estadístic de la Ciutat de L'Hospitalet 2003 i Ajuntament 2005

* Les dades de l'any 2001, 2003 i 2005 corresponen a les rectificacions padronals de l'INE (Institut Nacional d'Estadística). Les dades estan expressades a 31 de desembre.

En aquesta taula s'observa que la davallada de població entre els anys 1991 i 2003 s'esdevé a tots els barris i districtes a excepció de Santa Eulàlia / Districte III. De la mateixa manera, es pot veure que entre els anys 2001 i 2005 hi ha un creixement a tots els barris i districtes de la ciutat a excepció del Districte VI on quasi es manté degut a la baixa implantació de la nova migració. En un altre ordre de coses, L'Hospitalet manté un cert equilibri entre districtes en volum de població, tot i que ha augmentat la diferència entre ells en relació a l'any 1991. Si es miren les dades dels barris, les diferències entre ells són més elevades.

En quant a la densitat de població ja s'ha vist que la ciutat manté uns valors molt elevats comparant amb altres municipis metropolitans, però aquests encara s'incrementen quan es fa una anàlisi detallada per barris. Això és degut, en part, a la concentració de la població en determinats sectors del territori, deixant una part important deshabitada (La Marina, Granvia Sud i Pedrosa, espais no habitats tenen, en conjunt 4,22 Km², una tercera part del terme municipal). La Florida és, de llarg, el barri amb una densitat més elevada, 74.969 habitants/Km². Sanfeliu i Gornal són els barris menys densificats amb 12.849 habitants/Km² i 13.431 habitants/Km² respectivament, una xifra de per sí prou elevada si es compara amb la d'altres ciutats metropolitanes (veure taula 1.1).

1.5. estructura de la població per edats i per barris. 2005

	< 15		15-64		> 64		Total
Centre	2.965	11,98	17.641	71,27	4.146	16,75	24.752
Sanfeliu	825	12,59	4.843	73,89	886	13,52	6.554
Sant Josep	2.437	12,06	14.675	72,62	3.095	15,32	20.207
La Torrassa	2.738	11,34	16.432	68,07	4.971	20,59	24.141
Collblanc	3.072	11,83	17.714	68,21	5.182	19,96	25.968
Santa Eulàlia	5.140	12,61	29.665	72,75	5.971	14,64	40.776
La Florida	3.254	11,48	19.436	68,60	5.644	19,92	28.334
Les Planes	2.081	12,78	11.322	69,56	2.874	17,66	16.277
Can Serra	1.108	10,37	7.750	72,53	1.827	17,10	10.685
Pubilla Casas	3.637	12,21	20.424	68,55	5.732	19,24	29.793
Gornal	1.129	14,73	5.408	70,55	1.129	14,73	7.666
Bellvitge	3.031	11,59	18.633	71,24	4.493	17,18	26.157
Total	31.417	12,02	183.943	70,39	45.950	17,58	261.310

Font: Ajuntament de L'Hospitalet

A la taula 1.5 es veu la feble variabilitat existent en els barris pel que fa a l'edat dels seus habitants. Si es té en compte tant la franja de joves com la de gent gran, no hi ha pràcticament cap barri marcadament "jove" o "envellit". Tot i així, hi ha barris més aviat joves (amb una proporció més elevada de joves i una baixa proporció de gent gran) com Gornal, únic barri que aconsegueix la paritat entre ambdós grups d'edat, Sanfeliu i Santa Eulàlia i barris que tendeixen a l'envelliment (ajunten un elevat índex de gent gran amb un baix nivell de joves) com La Torrassa, Collblanc o La Florida. Pels demés, hi ha un cert equilibri generacional. Els barris que més bé representen l'edat promig del conjunt de la ciutat són el Centre, contràriament al que es podria pensar (suposat envelliment generalitzat dels centres urbans en contraposició a la joventut dels barris més nous) i Bellvitge.

1.6. Estructura de la població per edats

1991	L'Hospitalet	%	Barcelonès	%	Catalunya	%
<15	45.029	16,52	358.111	15,56	1.076.278	17,76
15 - 64	196.316	72,02	1.585.672	68,88	4.115.905	67,92
>65	31.233	11,46	358.354	15,57	867.311	14,31

1996	L'Hospitalet	%	Barcelonès	%	Catalunya	%
<15	32.032	12,56	268.369	12,59	892.431	14,65
15 - 64	185.580	72,76	1.468.898	68,92	4.205.903	69,06
>65	37.438	14,68	394.111	18,49	991.706	16,28

2001	L'Hospitalet	%	Barcelonès	%	Catalunya	%
<15	27.200	11,38	247.474	11,82	872.833	13,76
15 - 64	169.322	70,84	1.426.284	68,12	4.366.994	68,85
>65	42.497	17,78	419.912	20,06	1.103.283	17,39

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

1.7. Estructura de la població per edats. Municipis de referència

1991	L'Hospitalet	%	Municipis referència*	%
<15	45.029	16,52	33.258	18,59
15 - 64	196.316	72,02	124.757	69,73
>65	31.233	11,46	20.889	11,68

1996	L'Hospitalet	%	Municipis referència	%
<15	32.032	12,56	25.506	14,70
15 - 64	185.580	72,76	123.557	71,22
>65	37.438	14,68	24.419	14,08

2001	L'Hospitalet	%	Municipis referència	%
<15	27.200	11,38	22.828	13,40
15 - 64	169.322	70,84	120.035	70,49
>65	42.497	17,78	27.432	16,11

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

* El càlcul d'aquesta columna pertany a la mitjana dels municipis de referència

A les dues taules anteriors, i a falta de dades més actuals, es pot veure que L'Hospitalet manté o incrementa la pèrdua de caràcter jove de la seva població en relació al Barcelonès, als municipis de referència i a Catalunya. Alhora, creix de manera important el percentatge de gent de més de 65 anys, en detriment, en gran part, dels adults (15 – 64 anys). En 10 anys (1991 – 2001) L'Hospitalet perd més de 5 punts percentuals de població de menys de 15 anys quan el Barcelonès en perd menys de 4, Catalunya 4 i els municipis de referència també més de 5. Es pot dir, per tant, que L'Hospitalet comparteix aquesta

pèrdua de joventut amb les grans ciutats metropolitanes tot i el recent efecte de rejuveniment provocat per l'arribada de població immigrada amb uns perfils d'edat força joves. Val a dir que amb dades de 2006, aquestes apreciacions poden veure's alterades.

A la taula següent es pot veure el lloc de naixement de la població de L'Hospitalet i la seva distribució actual per barris. Més endavant es mostren dues taules amb informació més detallada però no tant actual. De manera general es pot concloure que decreix el percentatge de població nascuda a altres comunitats espanyoles, nodridora de la gran migració dels anys 60 i 70 del segle passat i, en menor mesura, la nascuda a Catalunya. A canvi creix considerablement la població nascuda a l'estranger tant si són de nacionalitat espanyola com si, sobretot, mantenen la seva nacionalitat d'origen.

1.8. Origen de la població per lloc de naixement i per barris. 2005

CA de naixement	Total	Centre	Sanfel.	Sant Josep	La Torras,	Collbl.	Santa Eulàlia	La Florida	Les Planes	Can Serra	Pubilla Casas	Gornal	Bellvitg.
Catalunya	123.795	15.004	3.142	10.981	11.266	10.955	23.422	10.410	5.978	4.841	10.915	4.708	12.173
Barcelona província	120.474	14.475	3.102	10.744	10.890	10.542	22.747	10.134	5.853	4.743	10.663	4.649	11.932
Barcelona ciutat	71.695	7.412	1.570	6.155	7.011	6.683	15.310	5.794	3.281	2.576	5.847	2.693	7.363
Resta àrea metrop.	46.476	6.736	1.493	4.409	3.606	3.624	6.976	4.178	2.472	2.109	4.622	1.876	4.375
Resta província	2.303	327	39	180	273	235	461	162	100	58	194	80	194
Resta Catalunya	3.321	529	40	237	376	413	675	276	125	98	252	59	241
Andalusia	34.667	2.786	1.297	2.824	2.173	2.354	3.883	4.349	2.564	2.077	4.374	1.373	4.613
Aragó	4.671	478	92	420	499	504	836	460	197	175	400	73	537
Astúries	641	57	8	44	71	60	116	75	31	37	53	9	80
Illes Balears	215	25	6	15	16	21	56	15	12	6	14	6	23
Illes Canàries	176	16	4	16	14	26	32	16	10	3	15	4	20
Cantàbria	294	38	2	41	32	23	59	17	10	10	19	3	40
Castella i Lleó	8.990	759	216	812	662	622	1.649	836	397	479	769	198	1.591
Castella-La Mancha	7.417	605	261	594	445	482	902	935	475	554	1.025	159	980
Com. Valenciana	2.550	263	62	213	292	297	429	287	130	79	218	54	226
Extremadura	9.140	700	339	725	491	577	858	1.209	618	737	1.500	291	1.095
Galícia	7.271	502	172	596	751	659	1.233	857	435	298	698	122	948
Madrid	1.120	120	24	70	100	104	204	98	59	47	100	53	141
Múrcia	2.608	235	51	193	311	336	325	321	136	87	306	71	236
Navarra	297	44	3	26	30	34	62	30	13	10	17	2	26
Euskadi	457	43	13	35	43	57	105	36	23	12	35	13	42
La Rioja	282	22	5	24	26	35	61	27	17	7	24	4	30
Ceuta i Melilla	597	54	18	52	40	38	98	53	34	34	59	46	71
Antics territoris esp.	2						2						
Estranger	56.118	3.001	839	2.526	8.705	6.957	6.444	8.302	5.138	1.192	9.252	477	3.285
No consta	2				1			1					
espany.nasc.a l'estrger:	5.326	434	103	300	785	619	880	548	358	146	562	158	433
. CEE	1.129	118	27	93	118	97	204	113	55	41	108	32	123
. Resta d'Europa	163	18	1	7	9	7	38	15	9	11	26	6	16
. Àsia	224	22	2	11	31	31	39	23	31	4	15	1	14
. Àfrica	853	64	22	49	109	82	151	75	51	35	85	74	56
. Amèrica Nord	12	1			2		8						1
. Amèrica Central	900	47	20	27	166	125	115	130	85	20	109	9	47
. Amèrica Sud	2.041	162	30	113	350	277	324	192	127	35	219	36	176
. Oceania	4	2	1				1						
estrger.nasc.a l'estrger:	50.792	2.567	736	2.226	7.920	6.338	5.564	7.754	4.780	1.046	8.690	319	2.852
. CEE	1.220	104	24	64	146	180	254	111	59	21	155	13	89
. Resta d'Europa	2.345	179	66	130	336	274	303	260	177	48	386	8	178
. Àsia	5.158	211	20	107	876	786	551	922	506	90	832	9	248
. Àfrica	7.184	287	156	236	1.114	689	1.032	1.180	884	146	1.066	130	264
. Amèrica Nord	86	6	1	3	7	9	10	18	6	2	12	1	11
. Amèrica Central	3.467	139	62	146	664	536	331	519	357	76	495	19	123
. Amèrica Sud	31.326	1.639	407	1.540	4.775	3.864	3.083	4.743	2.791	663	5.744	138	1.939
. Oceania	6	2			2			1				1	
Total	261.310	24.752	6.554	20.207	25.968	24.141	40.776	28.334	16.277	10.685	29.793	7.666	26.157

Font: Ajuntament de L'Hospitalet

1.9. Origen de la població espanyola per Comunitats Autònomes

	1991	%	1996	%	2001	%	2003*	%
Catalunya	148.267	54,39	142.893	56,03	130.275	54,50	128.578	50,65
Andalusia	53.517	19,63	46.880	18,38	39.446	16,50	37.349	14,71
Extremadura	13.266	4,87	11.859	4,65	10.180	4,26	9.721	3,83
Castella-Lleó	12.000	4,40	10.877	4,26	9.703	4,06	9.459	3,73
Castella-La Mancha	11.060	4,06	9.671	3,79	8.273	3,46	7.924	3,12
Galícia	9.479	3,48	8.766	3,44	7.931	3,32	7.621	3,00
Aragó	7.163	2,63	6.172	2,42	5.255	2,20	5.055	1,99
Resta comunitats	14.466	5,31	12.349	4,84	10.312	4,31	9.921	3,91
TOTAL CCAA**	120.951	44,37	106.574	41,79	91.100	38,11	87.050	34,29
TOTAL MUNICIPI	272.578	100	255.050	100	239.019	100	253.873	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya).

* Dades del 2003: Anuari Estadístic de la Ciutat de L'Hospitalet 2003.

** No inclosa Catalunya

Malgrat la llarga presència de la població espanyola arribada a L'Hospitalet, tant la xifra d'aquests, nascuts a altres comunitats espanyoles, com la de persones nascudes a Catalunya, que inclou tant els qui provenen de famílies originàries de la ciutat com de la migració catalana i els fills i filles de la migració dels anys 60 i 70 del segle passat, ha disminuït tant en valor absolut com en valor relatiu. El manteniment i inici de creixement de població de L'Hospitalet es dona, com es pot veure més endavant, gràcies a l'arribada de la nova població extracomunitària i a la natalitat que se'n deriva.

1.10. Origen de la població estrangera segons nacionalitat. 2005

País	Homes	Dones	Total
Itàlia	462	321	783
França	139	156	295
Portugal	145	91	236
TOTAL UE	1.103	901	2.004
Romania	574	522	1.096
Ucraïna	152	161	313
Rússia	103	188	291
Armènia	137	73	210
TOTAL RESTA EUROPA	1.271	1.157	2.428
Marroc	3.848	2.237	6.085
Nigèria	197	119	316
Guinea Equatorial	110	196	306
Algèria	179	62	241
TOTAL ÀFRICA	5.015	2.920	7.935
Equador	6.827	7.584	14.411
Bolívia	2.412	2.903	5.315
Perú	2.366	2.575	4.941
Colòmbia	1.656	1.672	3.328
República Dominicana	1.054	1.492	2.546
Argentina	584	585	1.169
TOTAL AMÈRICA	16.745	18.883	35.628
Pakistan	1.937	269	2.206
Xina	769	670	1.439
Índia	1.014	197	1.211
TOTAL ÀSIA	4.011	1.364	5.375
TOTAL ESTRANGERS	28.152	25.228	53.380

Font: Dades provisionals del Padró d'Habitants a 31 de desembre de 2005

Les xifres són prou eloqüents: un 20,42 % de la població de L'Hospitalet és estrangera, destacant particularment les persones que provenen de l'Equador però també de Marroc, Bolívia, Perú i Colòmbia. Tot i que la distribució per gèneres és globalment força equilibrat, hi ha diferències en quant al país d'origen. Així, hi ha bastants més homes que dones en comunitats provenint de la majoria de països africans i asiàtics. En algunes comunitats llatinoamericanes i de l'est europeu la balança es decanta, tot i que lleugerament, del cantó de les dones.

L'Hospitalet té poca presència de població de països més desenvolupats econòmicament parlant, tal com són els europeus comunitaris, d'Amèrica del Nord i altres.

1.11. Distribució de la població estrangera per barris. 2004

Barris	Població estrangera	% respecte al barri	% respecte a la ciutat
Centre	2.356	9,47 %	5,32 %
Sanfeliu	607	9,28 %	1,37 %
Sant Josep	1.963	9,64 %	4,47 %
La Torrassa	6.877	27,25 %	15,54 %
Collblanc	5.673	23,80 %	12,82 %
Santa Eulàlia	4.957	12,31 %	11,20 %
La Florida	6.556	23,71 %	14,82 %
Les Planes	4.044	25,38 %	9,14 %
Can Serra	862	7,94 %	1,95 %
Pubilla Cases	7.580	25,89 %	17,13 %
Gornal	359	4,57 %	0,81 %
Bellvitge	2.410	9,11 %	5,45 %
TOTAL	44.244	17,07 %	100 %

Font: Ajuntament de L'Hospitalet

Amb dades de 2004, la distribució d'aquesta nova població és molt desigual segons els barris. Tot i que cal tenir en compte la població total de cadascun d'ells, es pot veure que hi ha una major presència relativa d'immigrants a La Torrassa, Pubilla Casas, Les Planes, Collblanc i La Florida. A d'altres barris, en canvi, el pes relatiu és molt baix, molt particularment a Gornal però també a Sanfeliu, Can Serra, Sant Josep, Centre i Bellvitge. Cal tenir en compte que, l'any 2004, el pes relatiu pel conjunt de la ciutat és de 17,07%. Pel 2005 i amb dades encara provisionals el percentatge d'estrangers és de 20,42 %.

1.12. Nivell d'instrucció. Recòmptes de la població de 10 anys i més

	1991		1996		2001		2005
	Núm.	%	núm.	%	núm.	%	%
No sap	9.619	3,89	8.595	3,64	6.770	3,06	5,8 %
Sense estudis	53.217	21,51	44.203	18,72	36.131	16,35	
ESO, EGB 1ª	89.808	36,30	83.176	35,23	61.006	27,60	43,1 %
ESO, EGB 2ª	46.879	18,95	36.488	15,46	53.677	24,28	
FP 1er grau	14.849	6,00	17.776	7,53	13.104	5,93	35,4 %
FP 2on grau	8.015	3,24	12.478	5,29	12.624	5,71	
BUP i COU	15.665	6,33	21.608	9,15	19.981	9,04	14,3 %
Títol mitjà	2.259	0,91	6.793	2,88	9.831	4,45	
Títol superior	7.077	2,86	4.974	2,11	7.927	3,59	
TOTAL	247.38	100	236.09	100	221.051	100	98,6*

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya) a excepció de la columna de l'any 2005

Dades de 2005: Demoscerc.

* Fins al 100% es consideren "altres" estudis.

L'Hospitalet ha millorat sensiblement en quant al nivell d'estudis de la seva població fent grans avenços en quant a la reducció del nombre de persones sense estudis o amb nivells elementals (ESO, EGB) en el període 1991 a 2001. Tot i així sovint queda encara lluny dels valors d'altres dimensions territorials amb les que poder fer un paral·lelisme com es pot veure a la taula següent. Val a dir que, així com les dades dels anys 1991 a 2001 han estat obtingudes a partir del cens que es realitza cada 4 anys sobre la totalitat de la població i s'ha comptat per aquesta taula només amb les persones de més de 10 anys, les dades de 2005 són fruit del Demoscerc², un estudi d'hàbits de consum cultural realitzat a partir d'una enquesta telefònica a una mostra de 800 persones majors de 14 anys de 17 municipis de la província de Barcelona per la ciutat. Essent les formes i les fonts tan diferents no és apropiat fer una comparació temporal o territorial. La seva exposició aquí és únicament amb caràcter informatiu.

1.13 Nivell d'instrucció. Municipis de referència població de 10 anys i més (%). 2001

	L'Hospitalet	Mun. referència	Barcelonès	Catalunya
No sap	3,06 %	3,54 %	1,78 %	2,27 %
Sense estudis	16,35 %	14,65 %	10,97 %	11,47 %
ESO, EGB 1 ^a etapa	27,60 %	27,60 %	22,00 %	26,22 %
ESO, EGB 2 ^a etapa	24,28 %	26,45 %	19,85 %	25,57 %
FP 1er grau	5,93 %	5,42 %	4,65 %	5,40 %
FP 2on grau	5,71 %	4,76 %	4,98 %	5,26 %
BUP i COU	9,04 %	9,07 %	11,69 %	11,01 %
Títol mitjà	4,45 %	4,45 %	6,54 %	6,14 %
Títol superior	3,59 %	4,06 %	8,55 %	6,66 %

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

En aquesta taula comparativa, es pot veure que, per ser una ciutat metropolitana, a prop de la majoria de les grans universitats catalanes, L'Hospitalet manté nivells baixos de persones amb titulació universitària. A canvi, mostra uns elevats valors relatius pel que fa a persones que no saben ni llegir ni escriure o, de manera especial, sense estudis.

D'acord amb les dades del Demoscerc, es pot fer una comparació entre les dades de L'Hospitalet i les dels 17 municipis de l'estudi (L'Hospitalet inclòs). Aquestes dades provenen d'una enquesta i no d'un cens pel que el seu marge d'error és superior. A canvi, tenen el valor de ser molt recents, de l'any 2005.

² ²DEMOSCERC, estudi sobre els hàbits culturals de la ciutadania efectuat pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona en col·laboració amb 17 municipis de la província de més de 50.000 habitants, entre els que es troba l'Hospitalet de Llobregat.

1.14. Nivell d'instrucció. L'Hospitalet i municipis del Demoscerc (població de 14 anys i més (%). 2005

	L'Hospitalet	Municipis de l'estudi
Sense estudis	5,8 %	6,4 %
Estudis primaris	43,1 %	36,1 %
Estudis secundaris	35,4 %	34,5 %
Estudis universitaris	14,3 %	20,3 %
Altres estudis	1,5 %	2,7 %

Font: Demoscerc.

Es pot veure que, a 2005, L'Hospitalet segueix estant per sota dels municipis estudiats en quant al nivell d'estudis de la seva població..

1.15. Coneixement del català. 2001

	L'Hospitalet		Barcelonès		Catalunya	
L'entén	211.716	88,58 %	1.914.555	91,44 %	5.837.874	92,03 %
El sap parlar	138.641	58,00 %	1.438.131	68,69 %	4.602.611	72,56 %
El sap llegir	143.700	60,12 %	1.456.061	69,55 %	4.590.483	72,37 %
L'escriu	85.443	35,75 %	907.572	43,35 %	3.077.044	48,51 %
No l'entén	23.057	9,65 %	129.735	6,26 %	338.877	5,34 %

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

1.16. Coneixement del català. Municipis de referència (% població). 2001

	L'Hospitalet	Mun. referència	Mun. = índex 100
L'entén	88,58 %	85,87%	103,16 %
El sap parlar	58,00 %	60,45%	95,95 %
El sap llegir	60,12 %	61,68%	97,47 %
L'escriu	35,75 %	40,26%	88,80 %
No l'entén	9,65 %	8,24%	117,11 %

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

En el coneixement del català per part de la ciutadania hospitalenca passa quelcom similar al nivell d'estudis: la ciutat ha fet un gran avenç en els darrers anys però resta clarament per sota del Barcelonès i del conjunt de Catalunya, amb marges importants que poden superar els 12 punts percentuals. En quant a la comparació amb els municipis de referència, la distància és molt menor, tot i que L'Hospitalet es manté sempre en valors inferiors.

A partir del Demoscerc, es pot saber la llengua habitual dels habitants de L'Hospitalet i la diferència amb els altres municipis estudiats.:

1.17. Llengua habitual. 2005

	Català	Castellà	Les dues	Altres
L'Hospitalet	14,3 %	64,9 %	19,6 %	1,3 %
Municipis de	29,0 %	50,7 %	18,9 %	1,4 %

Font: Demoscerc

Tenint en compte la diferència de font i, per tant, de mètode, es pot veure que amb dades molt recents l'ús habitual de cada llengua manté un gran desequilibri entre les dues més presents a L'Hospitalet.

1.18. Mobilitat obligada per motiu de treball. Desplaçaments a i des d'altres municipis.

	1991	1996	2001
Desplaçaments a dins	32.752	25.666	32.424
Desplaçaments a fora	67.807	62.001	70.771
Desplaçaments des de fora	30.800	34.559	34.066
Total generats	100.559	87.667	103.195
Total atrets	63.552	60.225	66.490
Diferència atrets/generats	-37.007	-27.442	-36.705

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Les dades sobre la mobilitat de la població per motius de treball es mantenen en els 10 anys de l'estudi. De manera general, indiquen una preponderància de les sortides fora de la ciutat per anar a treballar a altres municipis per sobre del desplaçament contrari. Això indica un cert caràcter de ciutat dormitori en la que un nombre molt important de persones treballa fora de L'Hospitalet.

1.19. Mobilitat obligada per motiu d'estudi. Desplaçaments a i des d'altres municipis.

	1991	1996	2001
Desplaçaments a dins	46.954	34.525	6.050
Desplaçaments a fora	12.263	14.092	6.610
Desplaçaments des de fora	5.079	6.375	2.610
Total generats	59.217	48.617	12.660
Total atrets	52.033	40.900	8.660
Diferència atrets/generats	-7.184	-7.717	-4.000

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Les dades sobre la mobilitat de la població per motiu d'estudi són, òbviament, menors en quantitat però mantenen la mateixa tendència: una part important d'estudiants ha de marxar cada dia a altres municipis. La limitada oferta universitària en el municipi (el Campus UB Bellvitge amb els estudis d'odontologia, infermeria i medicina) pot explicar una part d'aquest fet.

1.20. Nombre d'ocupats per grans sectors d'activitats

	1991		1996		2001	
Agricultura	349	0,35 %	407	0,46 %	383	0,37 %
Indústria	39.680	39,46 %	29.005	33,09 %	25.360	24,57 %
Construcció	7.247	7,21 %	5.310	6,06 %	9.831	9,53 %
Serveis	53.283	52,99 %	52.945	60,39 %	67.621	65,53 %
TOTAL	100.559	100 %	87.667	100 %	103.195	100 %

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Des de 1991 a 2001 la població treballant en els serveis ha crescut considerablement, la que ho fa en la construcció també ha pujat però en menor mesura i, tot plegat, en detriment de la qui ho fa a la indústria. Es dibuixa així una creixent tendència a esdevenir una ciutat de serveis, tant en la dedicació laboral de la seva població com en la seva pròpia dinàmica general.

1.21. Comparació renda bruta familiar disponible (milers €)

	1991	1996
L'Hospitalet	5,70	7,70
Municipis de referència	5,75	8,00
Barcelonès	7,30	9,40
Catalunya	6,90	9,40

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Tot i l'antiguitat de les darreres dades disponibles, L'Hospitalet manté un indicador de renda familiar disponible força baix fent una comparació amb el Barcelonès i amb Catalunya. El que pot ser més preocupant és que el creixement entre 1991 i 1996 (no es disposa de dades de 2001), ha estat força menor a L'Hospitalet si es compara amb qualsevol altra magnitud territorial.

2 - L'Hospitalet, la seva societat i la cultura

La trajectòria de la ciutat

No és objecte ni voluntat d'aquest pla fer una història exhaustiva de L'Hospitalet³. Es vol recollir aquí alguns elements del passat que han configurat la ciutat i que permeten entendre l'actual dinàmica cultural.

Només cal mirar els documents històrics per comprovar que el que avui és L'Hospitalet era una extensa terra de cultius dividida en dues grans zones, una més terra endins anomenada Samontà, on ara es localitzarien els actuals barris de Sanfeliu, Can Serra, la Florida, les Planes, Pubilla Casa, Collblanc i la Torrassa i l'altra més vora el mar en la part pròpiament deltaica, coneguda com la Marina, més ocupada per l'home, on es trobarien la resta de barris que conformen actualment L'Hospitalet. En aquests territoris varen anar configurant-se uns nuclis de població que es van mantenir molt reduïts fins ben entrat el segle XVI. A diferència d'altres localitats de la plana de Barcelona, no hi va haver un nucli de poble consolidat fins tard. Ans al contrari, hi havia una important dispersió dels pocs edificis existents: masies, esglésies (la de Santa Eulàlia, per exemple) i l'hospital petit: d'aquí el nom que agafaria la ciutat. Aquesta manca de nucli de poble destacat de referència i la dispersió del poblament pot ajudar a explicar el feble sentiment de pertinença i d'identificació dels hospitalencs i de les hospitalenques amb el seu territori i el seu passat llunyà.

Val a dir que des de ben aviat, L'Hospitalet ha estat lloc de pas de camins que duen a Barcelona, una característica que es manté en l'actualitat.

Als segles XVI i XVII es detecten creixements importants de població degut a la creació del Canal de la Infanta que permet un desenvolupament de l'agricultura. Però, tot i així, el volum de població l'any 1900. al voltant dels 5.000 habitants⁴, una xifra significativament baixa si es compara amb la d'altres municipis de l'entorn barceloní. Dit d'una altra manera, la ciutat multiplica per 60 la seva població, passant de 5.000 a prop de 300.000 persones en 80 anys, fàcilment un dels increments de població més significatiu en la història recent de les ciutats de l'Estat espanyol. Val a dir que, en el mateix període, Barcelona multiplica la seva població per 3,3 i Catalunya ho fa per 3. Per dècades⁵ els dos moments on es dona un salt més gran de població és el 1930 (204 % d'augment) i el 1970 (97 %).

El segle XX significa el del gran creixement en dues onades migratòries prou importants.

Els anys 20 arriba molta gent de Múrcia i Aragó en gran part atreta per les possibilitats de feina que genera la construcció del Ferrocarril Metropolità i l'Exposició Internacional de

³ Veure Història de L'Hospitalet, una síntesi del passat com a eina de futur. Ajuntament de L'Hospitalet i Centre d'Estudis de L'Hospitalet. 1997. Segons les dades disponibles tan aviat es parla de 4.948 com de 5.095. En res canvia l'apreciació d'aquest document.

⁴ Veure Història de L'Hospitalet, pàg. 83.

⁵ 4.948 habitants segons recompte l'INE (veure Història de L'Hospitalet, pàg. 139) i 5.095 segons càlculs de J. Casas a la mateixa obra, pàg. 83.

Barcelona de l'any 1929. En aquest període hi ha el creixement percentual més important i L'Hospitalet passa de ser un poble a ser una ciutat. Durant els anys 20 i 30, el barri de Collblanc - la Torrassa es coneix com "la Murcia chica" per l'elevada concentració de persones vingudes d'aquesta regió.

Posteriorment, els anys 30 representen els dels canvis polítics generals a tot l'estat però més accentuats en aquelles poblacions amb forta presència de sectors treballadors. La presència del moviment anarquista, amb la FAI al capdavant, l'esclat de la revolta feixista, la guerra i la conseqüent etapa franquista varen aportar a L'Hospitalet convulsions i repressions de les que va costar molt recuperar-se. El franquisme, més enllà de la repressió política, sindical, social i cultural de tipus generalitzat, va permetre i fomentar un creixement urbanístic desmesurat i sense cap atenció cap a les persones que, en algunes ciutats grans com la nostra va provocar un desmembrament que encara es pateix avui en dia.

Els anys 60 i 70 es produeix l'arribada massiva de gent provenint majoritàriament d'Andalusia, Extremadura, Castella i Galícia. Aquesta etapa representa el salt quantitatiu més important en la història de la ciutat, fenomen que ja no es reproduirà més amb aquesta magnitud. L'any 1980 L'Hospitalet assoleix el seu màxim de població: 295.000 persones. La ciutat adquireix, a grans trets, la configuració urbanística i sòcio-demogràfica actual. Són els anys de la densitat de població a Collblanc i La Torrassa, barris més poblats per la seva proximitat i facilitat de comunicació amb Barcelona, de la creació de barris emblemàtics sencers com ara Bellvitge, però també la de la creació de les grans obres viàries de comunicació (tren, carreteres i autopistes) que enllacen Barcelona amb el sud i que causaran la fragmentació i aïllament d'uns barris que ja els costava d'identificar-se amb el nom genèric de la ciutat. Aquesta compartimentació territorial així com l'origen de gran part de la població tindran importants repercussions en la dinàmica cultural posterior.

Aquesta és la ciutat que hereta l'Ajuntament democràtic, fragmentada territorialment i social. Això ha provocat que el sentiment de pertinença s'hagi centrat, i es centra avui encara, més en el barri de residència que en el conjunt de la ciutat. Dels demés barris de la ciutat se'n té una percepció de llunyania o es constata que hi ha una difícil comunicació natural.

Alhora, la situació provocada per unes mancances greus en les condicions bàsiques de vida i, durant anys ja passats, un nul esforç institucional anterior per a la cohesió entre les diferents comunitats socials i culturals, fan que L'Hospitalet, i alguns barris en particular assoleixen una imatge sobretot cap a l'exterior que els beneficia ben poc. En aquest sentit a la ciutat no passa res que no succeeixi a altres barris i municipis de Barcelona i el seu entorn metropolità. Aquesta situació va canviant en els anys 90 fruit de l'esforç de les institucions públiques, amb l'Ajuntament al capdavant, per recuperar una normalitat en la qualitat de vida ciutadana.

A l'actualitat, val a dir que L'Hospitalet ha trencat amb la imatge de ciutat perifèrica, degradada i conflictiva que podia haver tingut en el darrer terç del segle passat. Aquesta nova percepció és més marcada des de dins de la pròpia població que des d'una visió exterior que pot mantenir encara certs estereotips que formen part del passat. Des de l'Ajuntament s'ha donat prioritat a una política de normalització urbanística, de millora dels

serveis bàsics i un reforç de la convivència social. El reconeixement de la millora de la ciutat pels canvis i els resultats obtinguts és àmpliament majoritari entre grans sectors de la ciutadania. També val a dir que, en aquesta priorització d'actuacions municipals, la cultura ha pogut quedar en un segon terme. Ara, ja assolits uns estàndards generals de normalitat, es reconeix en la cultura una capacitat de millora qualitativa de la convivència ciutadana.

La població se sent satisfeta de viure a la ciutat i comença a sentir un cert orgull de pertinença. Les successives campanyes d'imatge, amb la de "L'H" reconeguda arreu del país pel seu impacte, han afavorit avançar en la consolidació de L'Hospitalet com a una urbs amb la seva pròpia identitat, personalitat i sentiment de pertinença. Tot i així, malgrat els avenços, L'Hospitalet segueix amb certes dificultats per assolir una imatge global de ciutat. Es viu massa sovint com un aglomerat de barris que acaben configurant una ciutat i no tant una ciutat constituïda per uns barris de referència. Val a dir que aquesta percepció és més pròpia de la gent adulta i que la joventut sent la ciutat com el seu espai d'identificació, entre altres coses perquè la mobilitat s'ha incrementat: la gent pot residir, estudiar, treballar, tenir les amistats i la família i passar el seu temps d'oci en barris i, sovint, municipis ben diferents entre ells. La millora substancial dels transports públics ha contribuït a aquest desdibuixament dels límits territorials formals.

Arribats al moment actual, els pocs anys que portem del segle XXI han representat per a moltes ciutats espanyoles i per a L'Hospitalet en particular un creixement de població degut a una nova migració, la de persones vingudes de diferents països del planeta amb exactament les mateixes ambicions que els seus predecessors dels anys 60 i 70: millorar el seu nivell de vida treballant en aquells sectors que els són més favorables. Els canvis esdevinguts, més que quantitius, han estat de composició social donada la major diversitat existent entre les poblacions d'acollida i d'arribada (diversitat cultural, idiomàtica, religiosa, etc.). Un repte important per a tot el món occidental serà el de saber acollir, integrar o trobar el punt d'acomodació mútua amb els nous col·lectius ciutadans que avui ja són una realitat a casa nostra. La cultura, en aquest sentit, lluny de ser un entrebanc, ha de saber ser el nexa d'unió que ajudi en aquesta tasca.

En conclusió, heus aquí algunes consideracions sobre la història recent que ajuden a entendre l'estat actual de la dinàmica cultural a la ciutat:

- Cal destacar la manca d'una burgesia prou activa en el segle XIX que hagi aportat quelcom al desenvolupament cultural de la ciutat. Així i tret de casos puntuals existents, L'Hospitalet no acaba de disposar de la tradició, equipaments, entitats, elements simbòlics i altres lligats a la cultura i que provenguin del segle XIX o principis del XX que sí tenen altres municipis metropolitans. La quasi totalitat de la riquesa cultural actual s'ha produït en els darrers 50 anys pel que fa al teixit social i només 25 anys pel que fa a l'administració pública, sobretot la local. Això comporta que, sovint, l'esforç de la societat hospitalenca pel seu desenvolupament cultural sigui superior a l'habitual.

- La marca que ha deixat la història recent ha fet de L'Hospitalet una ciutat pionera en la recuperació de la memòria històrica. En aquest sentit, iniciatives ciutadanes han comptat amb el suport de la ciutadania, d'entitats i de l'Ajuntament. El projecte del "pont de la llibertat" n'és un bon exemple.

- Malgrat els esforços realitzats, encara existeix una forta visió dels barris fragmentats territorialment i social. Això repercuteix en l'acció municipal, de les associacions, en els hàbits culturals de la població, etc.
- La necessitat de donar resposta a les carències socials i urbanístiques acumulades en l'època franquista ha centrat bona part de l'atenció de l'Ajuntament democràtic cap a resoldre aquestes necessitats.
- La proximitat amb Barcelona provoca una distorsió en la normalitat cultural d'una ciutat de 250.000 habitants. Tant si és vist com una oportunitat com una amenaça, aquest fet incideix en els hàbits ciutadans de consum cultural i, per tant, en l'oferta des de les institucions, entitats i empreses però també en les percepcions de ciutat, la vinculació amb el territori, etc.
- La situació de segona ciutat més gran de Catalunya no s'ha acompanyat per una política cultural conseqüent en oferta, equipaments, pressupostos, professionals, recursos, etc. Tampoc ho ha estat per una demanda ciutadana de consum cultural intern que estigués a l'alçada del que es podia suposar pel volum d'habitants.
- El reduït nombre d'habitants fins fa ben poc i el fet de quedar aquests en franca minoria davant l'arribada d'un gran nombre de nous veïns i noves veïnes durant els anys 60 i 70 del segle passat fa que l'expressió de la cultura d'arrel catalana hagi quedat molt diluïda en el conjunt de la ciutat, tant en els aspectes quantitius com en l'arrelament social.
- L'arribada d'un nombre molt elevat de persones provenint de cultures d'altres regions de l'Estat espanyol va fer que aquestes necessitessin crear estructures de vinculació social i cultural de les seves terres d'origen. Això explica la forta presència tant quantitativa com en volum d'activitat, d'entitats socio-culturals sobretot andaluses però també extremenyes, castellaneres, aragoneses o gallegues.
- El pas de les generacions explica que els fills i nets dels immigrants dels anys 60 i 70 ja no sentin la mateixa necessitat de vincular-se amb les seves cultures d'origen i són els qui configuren, en gran mesura, la nova cultura urbana i metropolitana amb unes mires que ultrapassen amb naturalitat quotidiana la pròpia ciutat.
- El creixement dels joves amb unes noves coordenades urbanes i culturals, identificant-se plenament amb la cultura moderna i metropolitana que els envolta i de la que formen part, ben diferents sovint dels paràmetres que tenien els seus pares a l'arribada i que, en molts casos, mantenen encara.
- L'arribada molt recentment de persones vingudes de cultures molt diverses ha suposat un canvi social i cultural qualitatiu pel que fa a la diversitat de les cultures presents a la ciutat i al que caldrà saber donar resposta des dels sectors culturals públic i associatiu sobretot.

Els hàbits culturals

Pel que fa als hàbits culturals de la població de L'Hospitalet, es disposa del Demoscerc⁶. Els seus resultats han estat abastament emprats tot al llarg d'aquest diagnòstic de l'estat de la cultura a L'Hospitalet de Llobregat. Per tal de veure les diferències de resultats s'ha fet una taula en la que es compagina les dades del Demoscerc sobre L'Hospitalet amb les del promig dels 17 municipis estudiats.

En una visió global de les dades de la ciutat es pot veure que els equipaments o les activitats de difusió cultural de caràcter públic més utilitzats a la mateixa ciutat són, de llarg, les biblioteques. En el sector privat, aquests són els cinemes.

Vista la comparativa amb la totalitat de l'estudi, de manera general val la pena destacar que els nivells de consum cultural per part de la ciutadania de L'Hospitalet són lleugerament més baixos que els del conjunt dels municipis estudiats. En alguns casos s'està per sobre (cinema, museus, dansa, circ, etc.) i d'altres per sota (biblioteques, festes populars, recintes arqueològics, concerts exposicions, pràctiques o estudis artístics, etc.). On les diferències són importants i destacades és en la pràctica en la pròpia ciutat. Així, es pot veure que les biblioteques i els cinemes són més consumits a la ciutat i que els demés equipaments o activitats (Museu, Festa de Primavera, teatre, concerts, dansa, etc.) representen un feble atractiu dins la mateixa ciutat i la gent prefereix gaudir-ne a altres municipis, Barcelona en particular. Això és comprensible per la diferència de distància i de transport amb Barcelona per part de L'Hospitalet i la majoria dels 16 altres municipis de l'estudi del Demoscerc. Tot plegat fa pensar que el consum cultural fet a L'Hospitalet és, sempre en valors relatius, realment baix. El costat positiu és que el marge de creixement tant a nivell general com localitzat a la ciutat és elevat i que la proximitat de Barcelona permet mantenir uns índexs de consum cultural per part de la població bastant a l'alçada dels altres municipis. Dit altrament, sense Barcelona a prop, el consum cultural per part de la població de L'Hospitalet serien sensiblement més baixos.

⁶ DEMOSCERC, estudi sobre els hàbits culturals de la ciutadania efectuat pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona en col·laboració amb 17 municipis de la província de més de 50.000 habitants, entre els que es troba l'Hospitalet de Llobregat.

Pràctica / assistència	% de persones que practiquen sobre total de població		% de consum a la localitat sobre el total de practicants		% de consum a Barcelona sobre el total de practicants	
	L'Hospitalet	Promig	L'Hospitalet	Promig	L'Hospitalet	Promig
Habitants de:						
Cinema	58,6 %	56,9 %	78,7 %	68,2 %	38,4 %	28,5 %
Museu	33,5 %	31,6 %	8,2 %	23,4 %	69,8 %	51,7 %
Biblioteca	32,8 %	37,6 %	93,5 %	89,7 %	10,7 %	10,2 %
Festes populars	32,8 %	37,5 %	Ciutat: 46,6%	67,4 %	Barris: 72,1 %	45,9 %
Espais arqueol.	25,9 %	27,9 %				
Teatre	25,6 %	24,8 %	15,6 %	35,1 %	87,3 %	73,8 %
Concert	20,5 %	24,4 %	22,0 %	34,8 %	81,1 %	66,6 %
Exposició	15,3 %	20,6 %				
Circ	7,6 %	6,6 %				
Dansa	7,3 %	6,0 %	32,8 %	49,9 %	67,2 %	49,5 %
Arxiu/cent. doc.	2,6 %	3,5 %				
Pràctica/ estudi artístic	6,1 %	8,3 %				

Font: Demoscerc, Centre d'Estudis Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Nota 1: Per cada sector s'ha utilitzat criteris de consum adequats a cada cas.

Nota 2: El total pot passar de 100 perquè s'acceptaven respostes múltiples. En aquesta taula no s'ha indicat el consum en altres municipis.

Nota 3: Hi ha una tercera possibilitat de consum cultural en altres municipis que no són ni el propi ni Barcelona. Aquests resultats, sovint menors, no estan exposats en aquesta taula.

Si es pregunta sobre quants llibres té la gent a casa seva, la resposta és:

	L'Hospitalet	Municipis de l'estudi
Cap	2,5 %	2,5 %
1 a 25	10,4 %	12,6 %
26 a 50	20,8 %	19,4 %
51 a 200	41,3 %	37,2 %
201 a 400	14,6 %	16,3 %
Més 400	10,5 %	12,0 %

Això vol dir que en aquest aspecte L'Hospitalet està igual o lleugerament per sobre del conjunt dels 17 municipis estudiats. Els índex de lectura són pràcticament iguals: 34,6 % de la població de L'Hospitalet ha llegit més de 3 llibres en el darrer any (34,5 % per conjunt de l'estudi).

On sí que la ciutat està clarament en desavantatge és la formació artística. Només el 5,4 % de la població ha realitzat estudis artístics (el 9,9 % en els promig dels municipis de l'estudi).

Al marge de la realitat estrictament cultural, el Demoscerc proporciona alguns altres resultats que val la pena contemplar a l'hora de fer una radiografia de la societat hospitalenca, tot i que, de manera general no difereixen gaire del conjunt dels municipis de referència estudiats:

Activitat / servei	La realitza alguna vegada
Llegir un diari en paper o digital	70,0 %
Llegir una revista	40,1 %

Font: Demoscerc, Centre d'Estudis Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Pel que fa a la disposició d'aparells audiovisuals, els resultats són

Aparells	En disposa a casa
Televisor	99,9 %
Reproductor de so	94,8 %
Vídeo / DVD	89,5 %
Càmera de vídeo i/o de fotografiar	85,1 %
Ordinador	65,6 %

L'hàbit de mirar la televisió està, en canvi, molt més estès:

No la mira	2,9 %
Fins a una hora	15,2 %
Més d'una hora però menys de 3	41,5 %
3 hores o més	40,6 %

Per ordre, la preferència dels canals⁷ és:

Emissora que es mira habitualment	L'Hospitalet	Municipis de l'estudi
Tele 5	63,6 %	49,2 %
Antena 3	52,1 %	40,9 %
TV3	37,0 %	48,3 %
TVE 1	35,4 %	30,6 %
TVE 2	11,9 %	11,6 %
Canal 33	9,1 %	12,7 %
Canals de pagament	7,9 %	8,6 %
Televisió de L'Hospitalet i altres locals	3,9 %	3,6 %
Altres canals de televisió	1,6 %	2,4 %

⁷ El canal "Quatro" i "la Sexta" encara no havien començat a emetre en el temps de la consulta

Els programes culturals (ajuntant-los amb els musicals) queden en cinquè lloc en un percentatge de 12,7 % després dels reportatges d'actualitat (22,0 %) i tot just davant dels esportius (12,4 %). És més vistos són els informatius (69,3 %), les pel·lícules i sèries (65,1 %) i els magazines i concursos (27,3 %).

D'això es dedueix la importància que té el consum de la televisió per transmetre els elements culturals dels creadors artístics i altres agents si es suma els programes culturals i musicals amb les pel·lícules (no diferenciades a l'estudi de les sèries) i algun reportatge d'actualitat que pot portar sobre temes culturals (història, art, festes populars, etc.).

Pel que fa a la ràdio, els resultats són:

Escolta la ràdio	Sobre el total	Sobre el total dels qui escolten la ràdio
Mai	38,1 %	
De tant en tant	8,1 %	13,1 %
Un cop / setmana	1,4 %	2,2 %
Més d'un cop /setmana	5,1 %	8,3 %
Cada dia	47,3 %	76,4 %

En quant a la preferència, lògicament l'ordre s'inverteix en relació a la televisió. Aquí predominen els programes musicals (69,5 %) que sumats als estrictament culturals (3,4 %) donen una forta presència en relació a altres opcions com els programes d'actualitat (44,0 %), notícies (42,2 %), esportius (6,1%) o magazines i concursos (4,6 %).

Dit d'una altra manera, el cinema és el gran motor cultural a la televisió i la música ho és a la ràdio. Sense ells, la presència de la cultura en els hàbits dels oients de L'Hospitalet és força baix en relació a altre tipus de programes.

L'ús d'internet està en el 34,0 % de la població que es connecta bàsicament a casa (82,4 % dels qui ho fan) contra els qui també ho fan al treball (22,1 %) o al lloc d'estudi (4,4 %).

Per usos, els resultats que es troba són:

Cercar informació	90,1 %
Xatejar, correu electrònic	74,6 %
Baixar música o vídeos	23,2 %
Utilitzar serveis	15,1 %
Llegir diaris o revistes	3,7 %
Programacions culturals	1,5 %

Un cop més es veu que la música o mirar pel·lícules són les activitats culturals més desenvolupades. Més enllà, les programacions culturals generals o d'altres sectors tenen una presència molt discreta.

3 – El territori com a referent d'identitat i de vida cultural

La ciutat com a conjunt

L'Hospitalet de Llobregat és un municipi amb una de les superfícies més petites de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (12,36 Km²) i, alhora, amb el volum de població més elevat de Catalunya després de Barcelona (261.310 habitants l'any 2005) segons dades del propi Ajuntament). Cal tenir en compte que L'Hospitalet és força més poblada que moltes capitals de província espanyoles. Això li dóna una consideració de "gran ciutat" amb una densitat de població de les més elevades de Catalunya⁸ i, segurament, de l'Estat espanyol. Això és especialment accentuat en alguns barris com ara La Florida. Ara bé, més enllà del tòpic, L'Hospitalet no viu amb normalitat quotidiana ni comoditat el fet de ser la segona ciutat més poblada de Catalunya. Sovint aquest fet crea més frustració i desconcert que injecta força a la ciutat. Tant si es miren les estadístiques com si es fa cas del sentiment ciutadà, hi ha la sensació que hi ha encara una distància entre la dimensió i, per tant, el seu status com a ciutat i els serveis, sobretot culturals, que ofereix a la ciutadania.

Dit d'una altra manera, L'Hospitalet té, aproximadament, la mateixa oferta en equipaments i programes que altres ciutats amb la meitat d'habitants. El fet de ser molt més poblada no s'acompanya de les infraestructures culturals que li pertocarien en proporció i que s'esperaria de la mida de la ciutat. Així, a nivell estrictament quantitatiu, es disposa d'un teatre, d'un auditori, d'un centre d'art, d'un museu i de 6 centres culturals amb impacte sobre els seus barris corresponents; més o menys en la línia d'altres municipis amb molts menys habitants. Segurament és en el camp de les biblioteques, una de central molt ben dotada i 6 més repartides pels barris, on la ciutat assoleix el seu màxim nivell quantitatiu i qualitatiu. A l'hora de fer aquests comentaris cal ser molt curós amb el fet de tenir Barcelona tan a prop. Això pot comportar una diferent interpretació dels indicadors d'equipaments de L'Hospitalet tenint en compte el no duplicar certs equipaments ja existents al gran municipi veí.

La suma d'aquests factors provoca que, de manera general, la dotació i l'oferta cultural, un cop es posa en relació amb el volum de població, comporti uns baixos valors referits per habitant. Tot plegat fa que no es faci bandera ciutadana d'aquesta condició de segona ciutat catalana per volum de població.

El centre, una ciutat dins la ciutat

El barri del centre de la ciutat (prop de 25.000 habitants, un 10% de la població total de la ciutat, l'any 2003) concentra gran part dels serveis municipals, els culturals en particular. Pel seu caràcter de centre urbà, de detentor dels equipaments bàsics i pel seu elevat nombre d'habitants podria constituir una ciutat per ell mateix. Si a això hi afegim el barri de Sant Josep (més de 20.000 habitants) identificat pel conjunt de la ciutat, però amb reserves pels propis habitants del barri Centre, com a formant part del centre de la ciutat, es constata que prop d'un 20% de la població té la sensació de viure al centre de la ciutat.

⁸ Veure taula 1.

Sovint, la gent del centre identifica el seu barri amb la totalitat de la ciutat i veu els altres barris com quelcom afegit. Això s'acaba veient en les entitats del centre que apleguen, en la seva gran majoria, persones associades només dels dos o tres barris que configuren aquest nucli històric.

Els barris que fan una ciutat

L'Hospitalet és una ciutat on la consciència de barri està més accentuada, sobretot en la gent d'una certa edat que porta anys vivint-hi. El centre de la ciutat no és reconegut sempre com a tal i, des dels altres barris és vist amb distància. Per a molta gent, l'espai de referència (comercial, de lleure, cultural, etc.) és Barcelona⁹, bé per estar col·lindant amb ella i per vinculacions històriques com és el cas de Collblanc i La Torrassa amb el barri barceloní de Sants, bé per la facilitat d'accés amb transport públic al centre de Barcelona. No s'ha d'oblidar que la ciutat compta amb 15 estacions de transport públic sobre vies que corresponen a 5 línies diferents i que la comuniquen amb Barcelona i altres localitats veïnes. En canvi, la mobilitat ha estat tradicionalment més difícil dins la ciutat. Tot i l'esforç per millorar la situació, des d'alguns barris és més fàcil anar al centre de Barcelona que al de L'Hospitalet. En alguns casos la distància entre barris o amb el centre és més sentida per la gent que real en quant a la distància física. Els traçats que han fragmentat la ciutat en barris aïllats els uns dels altres són els que creen aquesta sensació de distància.

Els barris de L'Hospitalet tenen una superfície i una població força desigual entre ells¹⁰. Els extrems són, en l'actualitat, Sanfeliu i Gornal (al voltant del 7.000 habitants) i Santa Eulàlia (al voltant de 40.000 habitants). Quan s'agrupen els barris en districtes, aquests anivellen bastant bé el volum de població variant entre el Districte VI (vora els 35.000) i el Districte I (per sobre els 50.000).

Com s'anirà veient en tot el document, el barri adquireix una gran importància pels habitants de L'Hospitalet, sobretot pels adults i la gent gran. Els joves han obert una mica més la seva realitat territorial. La fragmentació territorial explica també una part del fenomen associatiu, amb moltes entitats de barri i poques d'àmbit realment ciutadà.

L'entorn metropolità i el paper de L'Hospitalet

L'Hospitalet dialoga poc amb les seves ciutats veïnes, al marge de Barcelona. Ni s'hi adreça per gaires aspectes ni tant sols esdevé centre d'atracció de caire comercial, cultural o d'oci pels habitants d'altres municipis col·lindants que, tant per tant, prefereixen anar directament a Barcelona o a altres municipis. En les xifres disponibles sobre assistents a les activitats culturals de la ciutat, aquelles persones que provenen d'altres municipis són relativament baixes. Les dades del Demoscerc indiquen, no només que una part significativa del consum cultural de les hospitalenques i hospitalencs es fa fora del municipi, sinó que, a més, aquest consum es duu a terme bàsicament a Barcelona i no a altres municipis metropolitans. En els aspectes comercials i de lleure altres municipis

⁹ En aquest sentit el Demoscerc és molt explícit en quant a l'espai d'elles pràctiques culturals.

¹⁰ Veure taula 1.4.

límits agafen més importància. Sembla que de tots ells, Cornellà sigui el que més atragui a la població de la ciutat.

Pel que fa a la dimensió comarcal, L'Hospitalet viu entre dues realitats, el Barcelonès al que pertany, una comarca desdibuixada per l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i el Baix Llobregat, potser el seu espai natural i on podria trobar un paper més rellevant.

Barcelona, vista com a oportunitat o com a amenaça

La proximitat i la influència de Barcelona és vista de manera desigual per part de la població en general i d'alguns programadors de la ciutat en particular. Per un costat hi ha qui viu amb incomoditat aquesta proximitat perquè dificulta desenvolupar iniciatives pròpies, atraure a la mateixa població de la ciutat i, a sobre, tot el que es pugui fer a L'Hospitalet és vist sempre com a quelcom distant per part dels barcelonins. Sembla com si el fenomen metropolità hagués d'afectar a tot l'entorn de Barcelona menys a la pròpia capital que esperaria rebre els seus veïns però rarament es plantejaria anar-los a visitar. Aquesta dificultat de conviure culturalment amb Barcelona s'accentua en les programacions més estandarditzades com el teatre on els circuits i les ofertes existents han estrenat o passat abans per Barcelona i no és fins al cap d'un temps que poden ser presentades a L'Hospitalet. Això fa que la gent que segueix de prop les novetats teatrals ja les ha vist a Barcelona. En música i arts plàstiques l'efecte és quelcom més atenuat donat que sempre es pot invitar un artista que no hagi actuat o exposat mai a Barcelona i establir així una novetat que arribi a ser primícia.

Per un altre costat, hi ha qui viu aquesta proximitat amb Barcelona com una gran oportunitat, sobretot pel que fa al consum cultural. La població de L'Hospitalet té al seu abast una oferta cultural pública i privada molt valuosa tant en quantitat com en diversitat i qualitat si se suma la de les dues ciutats i la d'algun altre municipi proper. Cines, teatres, sales d'exposició, concerts, etc. es poden trobar a menys de mitja hora en metro de casa. Malauradament la mateixa poca distància entre municipis i facilitat d'accés no és viscuda igualment per la població barcelonina, pel que costa que els programadors de la conurbació metropolitana sentin també aquesta capacitat d'atracció d'un públic amb una visió massa centralista del territori. Es constata, així, una diferent visió de la realitat barcelonina segons es tracti dels programadors públics i fins i tot privats i una part important de la població, la més jove en particular.

Un tercer punt de vista cada cop més present en les polítiques culturals dels municipis adjacents a una gran capital és el de diferenciar uns serveis de proximitat que estan adreçats específicament a la població del municipi i uns altres serveis d'abast territorial més ampli pensats pel conjunt de població metropolitana.

En el cas dels serveis de proximitat, desenvolupats majoritàriament en un entorn de barri o de districte, es parla d'una oferta que compleix alguns o tots d'aquests condicionats:

- Proximitat geogràfica a l'habitatge de la persona, el que facilita l'accés a peu en poc temps.

- Idoneïtat en el seu emplaçament, el que facilita l'accés per persones amb mobilitat o autonomia reduïda: infants, adolescents, gent gran, famílies, etc.
- Importància de poder compartir amb gent de l'entorn habitual de la persona, el que afegeix un component relacional destacat.
- Servei d'ús freqüent, el que accentua els elements anteriors.

Algunes de les ofertes culturals existents corresponen a aquesta situació de servei de proximitat: les biblioteques, la formació artística especialitzada, els centres socioculturals, el tallerisme, la formació del coneixement, les festes populars, etc.

S'acaba establint així una triple seqüència en la oferta cultural general en programes i equipaments:

- Oferta de proximitat
- Oferta de ciutat
- Oferta metropolitana

Dissortadament, en matèria cultural el dilema a vegades no és cap dels anteriors. Cal admetre que una part molt significativa de la ciutadania no és usuària habitual de la gran majoria dels serveis culturals, els públics en particular. És la gent que no va mai, o molt esporàdicament, a veure una obra de teatre o de dansa, a un concert, a una exposició d'art o d'història, a una conferència o que ni tan sols llegeix un llibre a casa o participa de les festes locals. En aquest sentit, les dades del Demoscerc són prou il·lustradores.

4 – Els agents culturals a la ciutat

De manera general hi ha tres grans tipologies d'agents que intervenen en el món cultural: el moviment associatiu que actua com a conjunt de persones amb inquietuds culturals comunes i que mai són l'afany del lucre; els poders públics amb l'Ajuntament com a principal quan no únic agent que sol intervenir sobre un ampli espectre cultural i la iniciativa privada de caire empresarial que intervé sobre aquells aspectes que els són més propicis. A L'Hospitalet trobem els tres agents, tot i que amb grans desequilibris de presència. En aquest sentit la ciutat segueix la tònica de la pràctica totalitat de les grans ciutats del país que es correspon a un model socio-econòmic en el que la ciutadania diposita en els poders públics la confiança, la iniciativa i els recursos per definir una política cultural com ho fa també en altres camps: salut o educació per citar-ne només alguns.

El moviment associatiu de caire cultural

En quant a l'associacionisme, val la pena reconèixer la participació i implicació d'una part important de la ciutadania que, de manera voluntària i constant, sobretot des del naixement de la democràcia però també des de ben abans, fa que la ciutat s'enriqueixi amb unes propostes culturals i lúdiques al llarg de tot l'any. Una possible explicació d'aquest fet radica en diferents factors:

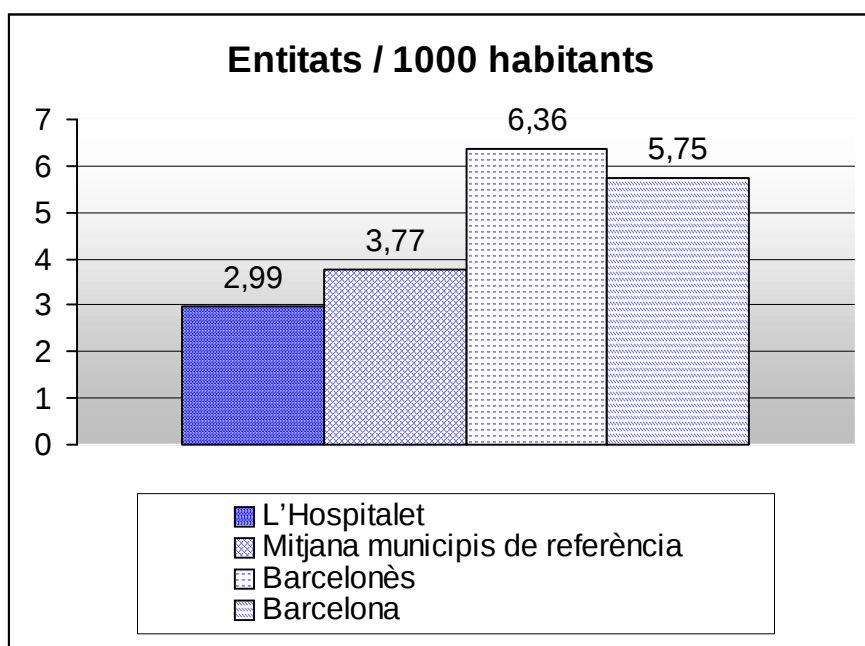
- La fragmentació en barris va ocasionar una multiplicitat d'entitats amb un fort component territorial a cadascun d'ells, en detriment, això sí, de grans associacions d'àmbit ciutadà.
- L'elevat nombre d'habitants i la diversitat d'orígens, sobretot de la població arribada a L'Hospitalet els anys 60 i 70 del segle passat, explica l'existència d'un gran nombre d'entitats basades en el lloc i la cultura de procedència. Amb la nova migració aquest fenomen no s'està donant.
- Les carències estructurals de la ciutat i el fort caràcter reivindicatiu de la població en els anys 70 i 80 va estar a l'origen de la creació d'un nombre important d'associacions de veïns presents encara avui en la ciutat.
- El moviment d'esplai, molt fort a L'Hospitalet, aporta un nombre significatiu de centres a la ciutat.
- La política municipal de suport al moviment associatiu ha incentivat la creació d'associacions, algunes d'elles a partir de membres presents també a altres entitats.

Un cop més, i tal com ja s'ha indicat en l'anàlisi de les dades sociodemogràfiques, els valors relatius referits al nombre d'habitants de la ciutat fan baixar aquesta presència ciutadana de les entitats degut a l'elevat nombre de persones que cal tenir en compte. Vist en perspectiva global, la ciutat no presenta un moviment associatiu tan estès com moltes vegades es creu. La seva força pot raure més sovint en el nombre de persones associades o que l'entitat mou al seu voltant en algunes de les seves activitats.

4.1. Nombre d'entitats. 2004

Entitats de caràcter general	Número	Entitats / 1000 habitants
L'Hospitalet	738	2,99
Mitjana municipis de referència	652,83	3,77
Barcelonès	13.936	6,36
Barcelona	29.033	5,75

Font: Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

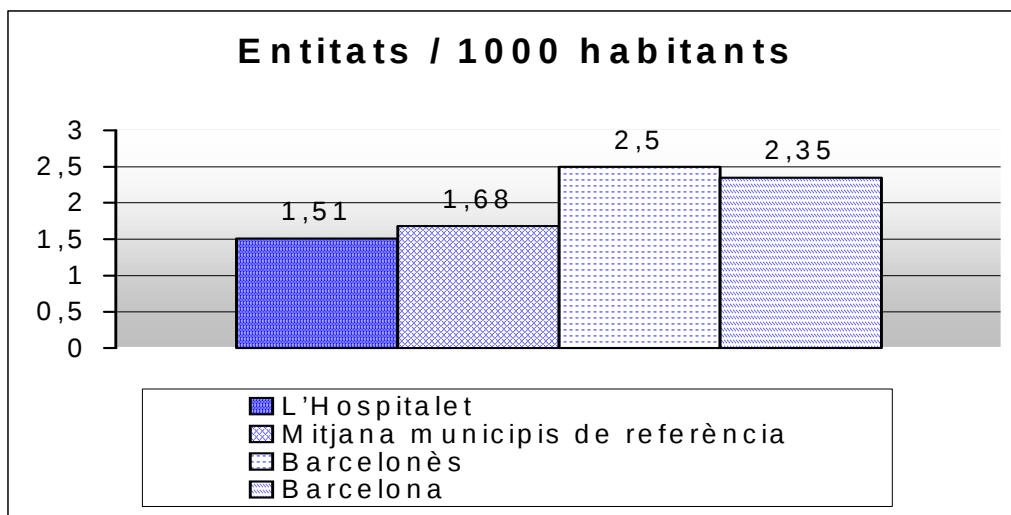
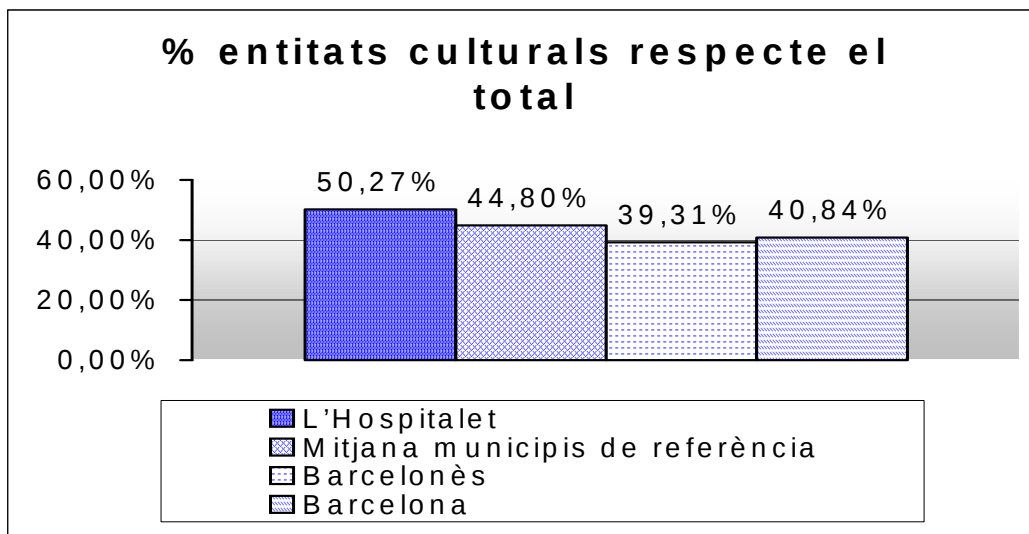

Per aquesta comparació s'ha utilitzat les dades corresponents a la Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya que permeten tenir una visió de conjunt, més enllà de la informació pròpia de cada municipi. Generalment, les dades de la Generalitat són força superiors a les dels ajuntaments donat que s'hi compten totes les entitats registrades, al marge de si estan operatives o no. Els ajuntaments, en canvi, donen de baixa dels seus registres aquelles associacions que deixen d'emetre senyals d'activitat pública durant un cert temps.

4.2. Comparació d'entitats de cultura (2004)

Entitats culturals	Número	%	Entitats culturals / 1000
L'Hospitalet	371	50,27 %	1,51
Promig municipis de referència	291,83	44,80 %	1,68
Barcelonès	5.478	39,31 %	2,50
Barcelona	11.585	40,84 %	2,35

Font: Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

Si es mira les dades de la taula 4.2, L'Hospitalet té un elevat nombre d'entitats de caràcter cultural en relació al conjunt d'associacions. En aquest aspecte supera els valors dels municipis de referència. Aquesta vegada, a més, els valors relatius a la població són només lleugerament inferiors als de les altres localitats comparables.

Un segment d'aquest moviment associatiu està centrat bàsicament en la cultura tradicional i popular, una part del qual aplica la cultura com a instrument de relació i de convivència. És el cas, tant de les poques entitats d'arrel catalana (geganters, diables, sardanes, etc.) com, sobretot, de les d'altres cultures arrelades a Catalunya (penyes flamenques, germandats rocières, grups de gaites o jotes, etc.).

El Demoscerc aporta algunes dades que indiquen la situació de L'Hospitalet en relació al conjunt dels municipis de l'estudi, confirmant, en gran mesura, les altres dades disponibles.

	L'Hospitalet	Municipis de l'estudi
Pertinença a una entitat	16,3 %	20,5 %
- cultural	20,0 %	17,9 %
- grup artístic amateur	3,1 %	4,4 %
- grup de cultura tradicional	2,3 %	2,9 %
- associació regional	0,8 %	0,9 %

Vista la diferència entre les dades i les percepcions es pot pensar que la cultura tradicional i popular està formada per petits grups de gent que mouen visiblement moltes persones i que els entitats culturals compten amb molta gent associada però amb un volum de practica baix o ho fa d'una manera poc visible.

Tenint en compte dades municipals de la guia d'entitats culturals editada l'any 2003, aquestes es poden classificar en:

- Entitats de caire artístic que desenvolupen la seva tasca en un sector específic. N'hi ha 26 de censades, representant el 24 % del total d'entitats culturals.
- Entitats centrades en l'estudi, la conservació, la protecció i la difusió del patrimoni, la documentació i afavorir l'opinió: Són 5, representant el 5 % del total d'entitats culturals.
- Entitats d'arrel catalana molt lligades a la cultura tradicional i popular. El seu estat actual és desigual amb algunes d'elles força actives i d'altres amb greus problemes de continuïtat. Així com algunes (diables, per exemple) atrauen els joves, a d'altres (sardanistes o castellers, per citar-ne algunes) el relleu generacional costa i la gent més gran és la qui manté l'entitat. Se'n compten 18, representant el 17 % del total d'entitats culturals.
- Entitats regionals molt lligades a les cultures d'origen dels moviments migratoris de diferents parts de l'Estat espanyol durant els anys 60 i 70. Desenvolupen un elevat nivell d'activitat tant social i religiós com cultural quasi sempre al voltant de la cultura popular i tradicional. N'hi ha 31, representant el 28% del total de les entitats culturals.
- Altres: 29, representant el 27 % del total.

En total s'hi compten 109 associacions culturals censades, en contraposició a la dada de 371 entitats culturals expressada pel registre de la Generalitat de Catalunya.

Val a dir que a L'Hospitalet és important destacar un fort moviment d'entitats d'esplai i lleure infantil i juvenil de tipus molt divers. En total se'n compten unes 34 a la Guia

d'Entitats, 40 en el darrer cens. També cal destacar que no hi ha censada cap entitat de la nova migració en l'apartat cultural. Sobta això malgrat l'elevat nombre relatiu que representen aquestes persones en la societat hospitalenca. Sovint estan lligades a aspectes més socials que pròpiament culturals i, per tant, mantenen relació amb altres àrees municipals.

Malgrat els censos oficials, en el dia a dia s'observa un nombre molt reduït d'entitats amb una finalitat exclusiva de desenvolupament d'alguna afecció artística. Això vol dir que són comptades les entitats centrades exclusivament en el teatre, les arts visuals, el cinema, la música o la literatura, per citar-ne només algunes. El mateix es pot dir d'entitats centrades sobre la història, la memòria o el patrimoni de la ciutat. De manera general totes elles apareixen sovint en els censos però després no se les coneix pel seu volum d'aportació d'activitat cultural al conjunt de la ciutadania. Ens trobem, per tant, davant d'un interrogant: són entitats amb una important activitat cultural però portada amb discreció i orientada a satisfer els interessos i necessitats de les persones associades? o bé es tracta de grups que es creen per interessos concrets en un moment donat i són, després, incapaces de mantenir-se en el temps, romanent presents això sí, en el cens d'entitats durant temps?

De la mateixa manera hi ha molt poques entitats amb una vocació i presència real, més enllà de la formal, en tota la ciutat. Moltes associacions acaben circumscrites, de fet, a un o, rarament, més barris de la ciutat però difícilment abasten tant en membres associats com en el desenvolupament de la seva activitat, el conjunt ampli del territori ciutadà. Tot i les declaracions formals de les entitats de voluntat ciutadana, pràcticament totes reconeixen unes àrees barrials d'acció molt determinades, ja sigui al centre de la ciutat per algunes, ja sigui en els barris creats als anys 60 i 70 per les altres.

En síntesi, l'associacionisme es centra, aleshores, en els aspectes tradicionals i en determinats barris de referència, esdevenint un reflex de la composició social de la ciutat: s'hi troba entitats que desenvolupen la cultura d'arrel catalana (esbarts dansaires, castellers, geganters, diables, etc.) i entitats que duen a terme les expressions de les cultures d'origen d'altres parts de l'Estat espanyol (flamenc, romeries, gaites o la jota per citar alguns casos). Val a dir que la integració mútua entre les dues comunitats culturals és més formal que real i no ha assolit la capacitat que sí han mostrat aquestes comunitats socials en la vida quotidiana (feina, esport, oci, etc.). Per altra banda, no hi ha constància d'un incipient desenvolupament del teixit associatiu de caire cultural de la nova migració estrangera.

Ahora, hi ha dos elements que marquen el moviment associatiu a L'Hospitalet. El primer és el paper de suport de l'Ajuntament a les entitats amb cessió de locals com a seu social i ajudes econòmiques, el que sol provocar una elevada dependència econòmica de les subvencions de l'Ajuntament. Amb excepcions, moltes activitats de caire associatiu es fan o es deixen de fer en funció del suport municipal, fins al punt que aquest pot passar a ser més important que el suport que pugui donar la pròpia ciutadania. Moltes entitats haurien de tancar si no fos pel suport de l'Ajuntament. Això demostra l'extrema feblesa d'aquest teixit que no aconsegueix implicar als ciutadans sinó es de forma gratuïta en les seves manifestacions.

El segon element destacat és l'extrema atomització de les entitats i el seu aïllament. Cadascuna d'elles manté una relació amb el seu públic habitual i no acostuma a obrir-se gaire ni a altres entitats per desenvolupar activitats en comú ni a altres ciutadans per ampliar el seu ventall de públic.

Hi ha un tercer factor que s'analitzarà més endavant: sense ser tampoc comú a tot el moviment associatiu, cada cop costa més trobar la presència de joves tant a nivell de dirigents com de públic en les estructures i activitats associatives. La falta de renovació de les juntes de les entitats (algunes d'aquestes tenen els mateixos responsables des de la seva fundació) mostren la dificultat que tenen a atreure el jovent cap als càrrecs directius. La fractura generacional s'accentua dia a dia. Tot plegat fa que a les propostes noves, provenint sovint dels sectors joves, els costa més trobar el seu lloc en el panorama cultural hospitalenc tant per manca de suport econòmic com per manca d'hàbits d'afinitat ideològica amb l'Ajuntament.

Per fer una anàlisi a fons del teixit associatiu a L'Hospitalet no es pot deixar de considerar l'esplai, un moviment que si bé està més a prop de l'educació i del lleure, actua també en el camp cultural tant en alguna pràctica amateur com en l'adquisició d'hàbits. La ciutat ha estat i segueix sent una plataforma de desenvolupament del moviment d'esplai, amb un important nombre de famílies involucrades i amb una trajectòria que no té comparació en altres ciutats de Catalunya on el moviment d'esplai no va ser mai tan present o ho ha deixat de ser en l'actualitat. La relació entre l'Ajuntament i aquest moviment està molt pautada a partir d'un conveni formal que es renova cada 4 anys. Això permet una objectivitat saludable i una necessària estabilitat en la feina que es realitza des de l'esplai. Serà aquest un agent social a considerar en futures propostes de tipus cultural.

L'acció municipal en matèria cultural

La trajectòria

L'Ajuntament de L'Hospitalet és, de llarg, l'agent principal de la cultura a la ciutat. Això es manifesta tant en els pressupostos, els professionals, els equipaments, el volum i dimensió de l'activitat, etc.

La gestió de les polítiques culturals ha adoptat diferents formes al llarg dels anys, passant d'àrea municipal a Patronat Municipal de Cultura per tornar a ser una àrea, fusionada actualment amb Educació.

De manera general hi ha una bona apreciació ciutadana del nivell d'oferta i de qualitat de la programació de la difusió cultural tot i que es detecten llacunes en alguns sectors objecte d'aquesta diagnosi. Els públics més exigents són, naturalment, més crítics amb aquesta oferta municipal.

De manera general es pot dir que l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de L'Hospitalet actua sobre pràcticament tots els sectors de la cultura (patrimoni, arts escèniques, música, arts plàstiques, etc.), sobre totes les funcions (suport a la creació i a la producció, formació i difusió), sobre tots els territoris i sobre totes les edats. En aquest sentit, l'Ajuntament

cobreix prou bé la seva funció d'agent públic. El detall de la seva actuació, analitzada per sectors, es pot veure en el capítol següent.

Fent un breu recorregut històric es pot veure que l'acció municipal ha tingut dos moments àlgids: durant els primers anys de la represa democràtica va ser l'època en què L'Hospitalet destacava pel model de les seves Aules de cultura, per l'Estiu a Ciutat, l'Hospitaletart, etc. Posteriorment, la ciutat va tenir un altre moment destacat amb la inauguració del Centre Cultural Metropolità Tecla Sala. Com es diu en aquests casos, L'Hospitalet va estar en el mapa cultural de Catalunya. Actualment es viu amb més discreció aquesta presència i impacte cultural.

La política de subvencions

L'Ajuntament, d'acord amb la seva funció de suport a la iniciativa ciutadana té establerta una política de subvenció i convenis amb les entitats de la ciutat més encarada a mantenir unes bones relacions amb elles que ha reforçar les propostes més adequades en el camp de la cultura. Així, sovint, tant la decisió de concessió com les quantitats econòmiques corresponents s'estableixen més per afinitats, proximitats, continuïtats, etc. que per la capacitat de cada projecte de generar una dinàmica cultural particular. Això, a la llarga comporta una automatització i sistematització de les aportacions econòmiques que s'allunyen de la voluntat inicial de donar un suport real a aquelles propostes ciutadanes més adients. Val a dir que, al final, aquesta vinculació poc exigent acaba satisfent ambdues parts: Ajuntament i entitats, les subvencionades, és clar, s'hi acomoden bé. Val a dir que aquest sistema limita la capacitat de donar suport a nous projectes.

Els professionals

Pel que fa a l'estructura de personal, l'Ajuntament de L'Hospitalet compte amb 136 persones que desenvolupen la seva feina en pràcticament tots els sectors de la cultura. En el quadre següent es compta gent de diferents Departaments i personal extern que participa habitualment en la gestió de la cultura. En alguns casos és gent que treballa en equipaments multisectorials (Tecla sala o l'Auditori Barradas) pel que es fa més difícil de classificar. La seva distribució és:

Àrea o sector \ Càrrec	Direcció general	Direcció equip.	Tècnic gestió	Docènc.	Tècnic	Admin.	Auxiliar	Subalt.
Direcció d'Àrea	1		1			3		
Arts escèniques			1		1		4	1
Arts visuals		2	1		1	1		2
Biblioteques	1	7***	8***			1	29	13
Música		1			2			3
Patrimoni	1	2	1			3		1
Centres culturals **		5			6	4		3
Centre de les arts		1		18*		1	6*	
Total	3	18	12	18	10	13	39	23

Font: elaboració pròpia a partir de dades municipals

(*): personal extern o contractat en part o en la seva totalitat per a l'ocasió

(**): Treballadors intervenint en la cultura local i la majoria d'ells pertanyent a altres àrees municipals

(***): Personal contractat majoritàriament per la Diputació de Barcelona

En total hi ha 33 persones treballant en la direcció i la gestió d'equipaments i programes culturals, 18 en la docència artística i 85 realitzant feines tècniques, administratives, auxiliars o subalternes. En total són 136 professionals.

De manera general es poden fer tres observacions:

- El nombre de professionals destinats a la direcció i la gestió de la cultura a L'Hospitalet és reduït pel nombre d'habitants, programes, projectes, equipaments i necessitats a les que cal donar resposta.
- L'Hospitalet compta amb professionals de reconegut prestigi al front dels programes, equipaments i projectes. Una part significativament important han estat al capdavant del pensament i l'acció cultural del país, han rebut i reben el reconeixement del sector i col·laboren amb altres institucions, participen com docents en algun curs de tercer cicle, són o han estat marcadors de línies conceptuals, etc. Tot plegat porta a pensar que, en alguns casos, podrien aportar bastant més del que poden fer actualment si disposessin de més recursos i oportunitats.
- Potser conseqüent en la línia anterior, es detecta un fort envelliment del gruix dels tècnics municipals dedicats a la cultura. Una gran majoria es troba entre els 40 i els 50 anys, alguns d'ells sobrepasant aquesta xifra. Això podria comportar una certa dificultat de vinculació amb els agents més joves de la ciutat, no tant per la manca de voluntat o capacitat dels professionals de fer-ho sinó per la distància amb la que els més joves poden veure'ls.

La comunicació

És important que una institució desenvolupi una política cultural adequada, però també ho és que sàpiga comunicar-la convenientment. En aquest sentit a L'Hospitalet es detecten forces mancances per part de tots els agents, l'Ajuntament entre ells. A partir del coneixement i de l'experiència personal, la gent creu que es fan més coses que les que finalment arriben a comunicar-se al públic però també creu que moltes activitats no arriben al gran públic perquè no es comuniquen bé, el que desmereix l'esforç de l'Ajuntament en programar.

Per una banda es constata que la ciutat no disposa de mitjans de comunicació locals pel que fa a la premsa escrita, un espai que podria servir per difondre la seva activitat pública a un cert destinatari de la ciutat. Ben coneguda és la dificultat dels mitjans de comunicació del país en fer-se ressò de tot allò, sobretot, en l'aspecte cultural, que passa fora de Barcelona. La televisió i la ràdio locals, tot i anar creixent en presència ciutadana, no tenen encara l'impacte mediàtic que fóra de desitjar.

La comunicació es centra, aleshores en una tramesa postal o digital emesa per cada projecte o equipament. A més es poden editar fulletons, cartells, o altres sistemes més o menys convencionals. Finalment, hi ha una agenda mensual de ciutat en format de butxaca amb les activitats culturals tant públiques com privades i associatives. Aquesta agenda hauria de ser el vehicle que arribés a més públics de L'Hospitalet. La seva eficàcia està en estudi.

Les dades del Demoscerc aporten una informació força detallada pel que fa als mitjans utilitzats per la població per informar-se de les activitats culturals a les que assisteix.

Mitjà d'informació	L'Hospitalet	Municipis de l'estudi
Butlletí municipal	39,0 %	37, 3 %
Premsa local gratuïta	19,3 %	20,1 %
Per recomanació d'amics	14,3 %	18,3 %
Mitjans de comunicació generals	11,4 %	10,7 %
Publicitat estàtica	10,5 %	11,6 %
Internet	9,0 %	9,4 %
Premsa local (no gratuïta)	8,8 %	17,4 %
TV local o comarcal	6,6 %	5,3 %
Subscripcions, agenda cultural	3,0 %	4,6 %
Emissora de ràdio local	1,9 %	2,8 %
Altres mitjans de comunicació	4,6 %	4,5 %

Pel que fa a l'Ajuntament destaca l'impacte que té el butlletí municipal com a font d'informació cultural i la poca efectivitat de l'agenda cultural.

Els pressupostos

En una visió general de la inversió municipal en matèria cultural es detecta que L'Hospitalet de Llobregat no assoleix els resultats propis de la gran metròpolis que és. Per una part es constata un increment, tant en valor absolut com en valor relatiu, del pressupost de cultura en relació al pressupost general de l'Ajuntament (taula 4.3). En aquest sentit els increments del pressupost de cultura han estat desiguals en el temps, donat que tan aviat s'assoleixen valors elevats (anys 2001 i 2003) com, entremig, queda reduït al mínim increment (any 2002) o fins i tot decreix (any 2004). Paral·lelament la relació entre el pressupost de cultura i el general de l'Ajuntament creix i decreix al llarg dels anys. En els darrers 5 exercicis comptabilitzats a penes s'ha passat del 3,02 % al 3,38 %, un increment de 0,82 punts o de 11,92% en quatre anys.

4.3. Evolució del pressupost municipal de cultura

	2000	2001	2002	2003	2004
Total municipi	134.088.765	141.279.044	149.779.039	157.894.996	166.849.557
Total cultura	4.043.268	5.171.567	5.277.874	5.753.948	5.631.620
% increment cultura		27,91 %	2,06 %	9,02 %	-2,13 %
% cultura / ajuntament	3,02 %	3,66 %	3,52 %	3,64 %	3,38 %

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIEM (Servei d' Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona

Fent la comparació amb els altres municipis de referència en quant a la proporció del pressupost de cultura en relació al general de l'Ajuntament (taula 4.4), L'Hospitalet de Llobregat supera els altres municipis mantenint uns índex de relació superiors al 120% tot i que en els darrers anys ha baixat sensiblement el diferencial.

4.4. Comparació pressupostos de cultura (% respecte el total del municipi)

	2000	2001	2002	2003	2004
L'Hospitalet	3,02 %	3,66 %	3,52 %	3,64 %	3,38 %
Cultura mun. referència	2,90 %	3,06 %	2,71 %	2,71 %	2,78 %
Mun. ref. = índex 100	104,32	119,67	129,81	134,40	121,51

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIEM (Servei d' Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona

La iniciativa privada

Malauradament, la incidència de la iniciativa empresarial privada és molt baixa en el camp cultural a L'Hospitalet. L'únic aspecte en el que destaca és el de les sales de difusió musical que combinen l'espai d'oci (bar, discoteca, etc.) amb el de la realització de concerts, generalment de músiques modernes (autor, pop, rock, jazz, blues, etc.). Actualment es pot comptar un total d'uns 7 espais, entre els quals destaca per les seves

dimensions, trajectòria i programació el Salamandra. Després de 10 anys de funcionament, aquesta sala està en el circuit informal d'espais musicals privats amb un merescut i indubtable reconeixement per part de públic, institucions i experts. Paral·lelament, hi ha altres espais que també destaquen en el panorama musical de la ciutat. Aquest són: Depósito legal, el 13, Kfé Olé, La República, etc.

Malgrat l'esforç que realitzen per mantenir una oferta de petit format de qualitat en la nit musical hospitalenca, són molts els problemes amb els que es troben aquestes sales, bàsicament de dificultat de convivència amb el veïnat per una qüestió de decibels i amb l'Ajuntament per un tema de permisos. L'aplicació de la nova ordenança del civisme i convivència és un handicap per aquests locals. Això provoca que la ben reduïda presència cultural privada a la ciutat estigui sempre en perill de desaparèixer.

Pel que fa a la difusió artística no consta cap altra iniciativa empresarial com podria ser una galeria d'art, una programació teatral o de música clàssica, etc.

En el camp de la formació artística es poden identificar algunes ofertes al voltant d'escoles, acadèmies o tallers que ofereixen cursos de dansa, arts plàstiques o teatre. En aquest aspecte destaquen dos col·lectius, el TPK (Taller Pubilla Casas) en les arts plàstiques i, en menor intensitat, Plàudite Teatre en les arts escèniques que tenen establerts convenis sòlids amb l'Ajuntament per desenvolupar activitats de formació estable i continuada.

En el suport a la creació, no consta cap iniciativa si no són els espais d'assaig musical que hi ha a diferents espais de la ciutat i que reben prou elogis per part del sector musical, i els Espais de Creació oferts pel TPK Arts Plàstiques a artistes que presentin un projecte.

Si ens centrem en el comerç de tipus cultural, no es troben a L'Hospitalet gaires bones llibreries, botigues de discos, videoclubs de cinema de qualitat, botigues d'objectes de disseny, de material gràfic o altres. Només als centres comercials La Farga i Granvia, es troba la presència de Gong i Castelló. Un cop més, la proximitat de Barcelona i la baixa demanda interna, poden desincentivar les possibles iniciatives dels emprenedors d'aquests sectors. Val la pena destacar l'esforç que realitza la llibreria Perutxo que rep el reconeixement d'una part important de la població interessada pels llibres.

A manera de conclusió es pot dir que L'Hospitalet té greus carències pel que fa a oferta cultural tant de tipus públic, privat i associatiu, tenint en compte, sobretot la seva població. De la mateixa manera, es pot dir que presenta dèficits importants en la demanda per part de la ciutadania que, o bé no s'interessa per l'oferta cultural existent o, la poca que ho fa, agafa directament Barcelona com a centre d'acció. I no es tracta només de les elits més il·lustrades que aniran sempre al TNC, a l'Auditori de Barcelona o al MACBA abans que al Teatre Joventut, al Centre Barradas o al Centre d'Art Tecla Sala, sinó del consum més quotidià a l'hora de veure una exposició, anar a un concert de les festes de la Mercè o a sopar i al cinema a Gràcia.

La relació entre els agents

La relació entre els agents culturals presents a L'Hospitalet és desigual i sempre convergent en l'Ajuntament. Aquest es relaciona intensament amb el moviment associatiu mitjançant, tal com ja s'ha vist, un sistema de suport a les seves activitats. La relació amb la iniciativa privada és menor i amb alguns moments de desencontre quan alguns dels pocs bars que intenten oferir un producte musical en directe varen sentir-se assetjats per la policia municipal quan vetllava per la seguretat i el dret dels veïns al silenci nocturn. Es tracta d'un malentès que caldria resoldre si es vol compaginar un increment de l'oferta musical a la ciutadania i el dret d'aquesta a descansar.

Per altra banda i més enllà de les entitats com a espais de desenvolupament d'afinitats comuns, a L'Hospitalet no hi ha gaires plataformes que, fent una funció coordinadora, agrupin a associacions, artistes, experts usuaris o, senzillament, persones interessades pel món cultural local amb vocació d'erigir-se en portaveus de la comunitat. Això fa que l'Ajuntament no disposi d'interlocutors socials a l'hora de determinar la seva política cultural i que vegi limitat el seu diàleg amb el sector cultural. De la mateixa manera no existeixen comissions sectorials, tret d'algun cas com és el patrimoni o les festes de barri.

La vinculació entre associacions i iniciativa privada és pràcticament nul·la.

5 – Els sectors de la cultura, una anàlisi detallada

En aquest capítol, val la pena remarcar que a L'Hospitalet tots els sectors de la cultura estan presents sense que cap d'ells arribi a destacar sobre els demés. Això es pot interpretar com un equilibri entre sectors o com una falta d'elements forts capaços de sobresortir en el panorama cultural.

Aquí es presenta un recorregut detallat per cadascun dels sectors de la cultura a la ciutat.

Les arts escèniques

Segurament és un dels sectors més presents a la ciutat tant per l'existència del Teatre Joventut com de nombrosos grups de teatre amateur i algun de professional o semi-professional. Val a dir que, més enllà de la programació regular, L'Hospitalet no compta amb cap festival o cicle extraordinari dedicat a les arts escèniques de caire professional. Sí que compta amb una mostra de teatre amateur que enguany està en la seva desena edició.

Teatre Joventut

El Teatre Joventut és el principal espai escènic de L'Hospitalet. L'Auditori Barradas, de titularitat municipal, i el Cercle Catòlic, de caire associatiu, juntament amb les sales dels centres culturals de districte generalment amb una dotació tècnica i escènica més modesta, completen el panorama teatral de la ciutat. El Teatre Joventut disposa d'una sala gran (500 butaques) d'estil clàssic amb un escenari de 120 m² i una sala petita (242 butaques) amb un escenari de 40 m² per a obres que requereixen formats més petits i alternatius.

El teatre està ubicat al carrer de la Joventut (d'aquí el seu nom), al barri de Collblanc, en un entorn estrictament residencial que, al parer de molta gent consultada, no l'afavoreix com a espai d'oci nocturn per la seva manca d'oferta complementària: absència de zona de passeig de vianants, bars, restaurants, etc. i per la manca d'aparcament i de transport públic a l'hora de tornar a casa després de gaudir de l'espectacle.

La programació del Teatre pateix les disjuntives pròpies dels espais escènics metropolitans que es mouen entre l'opció ambiciosa d'una programació pròpia, produccions incloses, com podria correspondre a una ciutat de 250.000 habitants i l'opció possibilista condicionada per la proximitat amb Barcelona que porta a fer una programació conseqüent amb la d'aquesta ciutat.

En les dues darreres temporades, que acaben configurant un any sencer (octubre-desembre 2005 i gener-maig 2006), el Teatre Joventut ha fet una programació diversa on es combinen, a la sala gran, el teatre (10 obres amb 20 representacions), la dansa i el ball flamenc (4 espectacles amb 4 representacions), la música (10 artistes o grups amb 12 concerts) i la màgia (2 dies). En el mateix

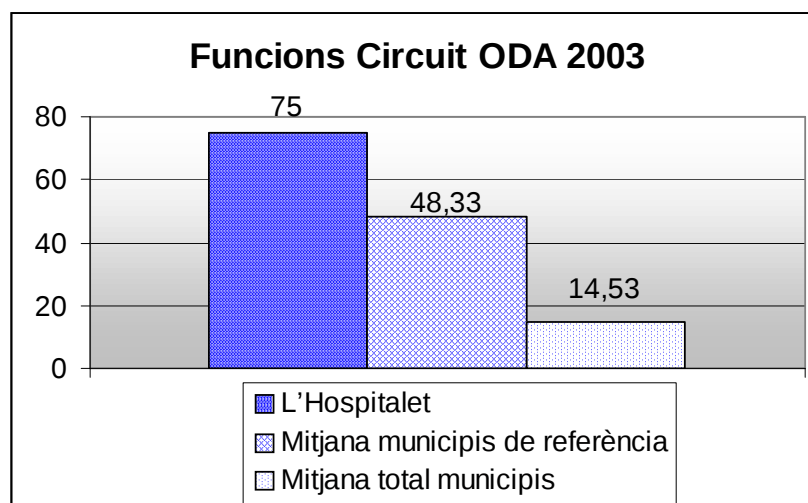
període, la sala B o petita ha programat 11 obres de teatre, pràcticament totes elles d'humor, amb un total de 21 actuacions.

5.1. Dades Circuit ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona. 2003.

	Funcions	Assistents	Entrades
L'Hospitalet	75	14.494	8.964
Mitjana municipis de	48,33	12.950	9.964
Mitjana total municipis*	14,53	3.233,57	2.537,95

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona

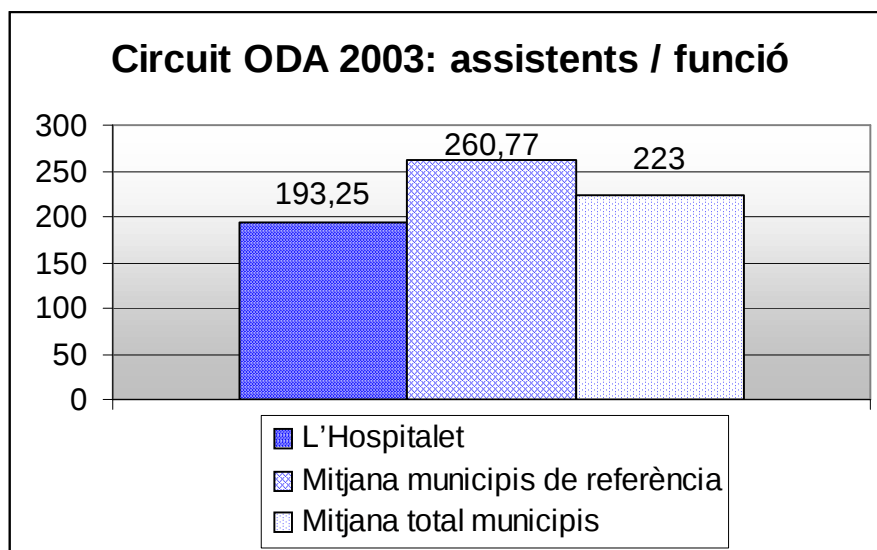
* Van ser 79 els municipis de la província que van participar al Circuit de l'ODA incloent l'Entitat Municipal Descentralitzada de Valldoreix (Sant Cugat del Vallès)

5.2. Dades Circuit ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona. 2003.

	Assistents /	Assistents / 1000	Funcions / 1000
L'Hospitalet	193,25	60,64	0,31
Mitjana Municipis	260,77	74,59	0,28
Mitjana total municipis	223		

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona

Del conjunt de dades que es disposa sobre les activitats de difusió cultural (arts escèniques i música), els valors absoluts d'assistents de L'Hospitalet destaquen clarament per sobre dels de les altres realitats territorials, cosa evident donat la diferència de població, però en resten lleugerament per sota pel que fa als valors relatius al nombre d'assistents per funció o per cada mil habitants, el que indica una feble assistència de la població al teatre que es fa a la ciutat.

Pel que fa a la gestió, el Teatre Joventut ha passat per diferents etapes al llarg de la seva història. En un primer moment (fins l'any 1985) va adoptar una política escènica ambiciosa amb un posicionament clar en el panorama teatral català i alguna producció pròpia, el que va comportar un reconeixement per part del sector teatral i una valoració per part del públic.

Posteriorment l'Ajuntament va confiar la seva programació i gestió a la productora Focus que en va fer una sala amb una oferta més de caire comercial que no es va acompanyar de l'èxit de públic que fora d'esperar d'una programació d'aquest estil.

Actualment és l'Ajuntament qui porta directament tant la programació com la gestió. Pel que fa a la programació general de caire professional, s'adopta una política de presentar obres presents en el circuit teatral català, que han triomfat a Barcelona i relativament assequibles al conjunt de la població. Es combina així la qualitat contrastada, l'èxit que precedeix les obres i l'equilibri entre estils i gèneres. En aquest sentit segueix la línia de la majoria d'ajuntaments de l'entorn metropolità barceloní més propera a la difusió general que al risc a l'hora de programar. Seguint els canons del sector, l'any es divideix en dues temporades: gener a juny i octubre a desembre.

Aquesta comoditat en la programació, lligada a l'elevada població de la ciutat, porta a uns índex d'ocupació del teatre força acceptables en valor absolut, a l'entorn de les 200 persones per funció que pugen a 240-250 si es contemplen els espectacles per escolars així com altres representacions i usos de la sala. Un cop més, si es contextualitza aquesta xifra en relació a la totalitat de la població de la ciutat, les xifres no són, aleshores, tan bones com caldria esperar. El 2005 s'han programat un total de 104 funcions (100 el 2004) en la totalitat de les seves propostes: teatre per adults, teatre per infants, música, dansa, etc. En total fa uns 23.000 espectadors l'any, el que permet incrementar els índex d'ocupació que passen dels 190 espectadors per sessió de l'any 2003 als 220 de l'any 2005.

Pel que fa a aquest públic, es tracta bàsicament de població local però també de Barcelona (sobretot del barri de Sants) i altres ciutats de l'entorn que aprofita sobretot per recuperar espectacles que no ha pogut veure a Barcelona. Tot i no tractar-se d'un tipus de públic molt fidel, el seu perfil es troba al voltant d'una persona d'edat mitjana-alta, habitant generalment el centre de la ciutat però també de Santa Eulàlia (i no especialment de Collblanc, barri d'ubicació del teatre) i amb un nivell mig i alt de formació i d'inquietuds culturals.

Una segona línia d'actuació en el propi Joventut és la del teatre infantil en el programa "Anem al teatre"¹¹ que, en horari lectiu, proposa a les escoles uns 8 a 10 espectacles per any de teatre i dansa i concerts de música per als alumnes d'educació infantil primària i secundària, en un treball realitzat en estreta col·laboració amb el món educatiu. Tot i la dificultat de comparar les dades per la diferència de magnituds entre municipis grans com l'Hospitalet i realitats comarcals prou diferents entre elles es pot comprovar que es manté en els valors desitjats.

5.3. Xifres de participació del programa Anem al Teatre. Curs 2003-2004.

	Municipis	Centres	Funcions	Espectadors
El Maresme	20	72	174	29.330
El Garraf	5	35	98	17.469
Osona	36	66	81	15.779
L'Alt Penedès	26	47	60	12.762
L'Anoia	21	42	56	9.807
L'Hospitalet	1	40	41	7.786
El Berguedà	17	32	31	6.820
TOTAL	126	334	541	99.753

Font: Dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona

Una tercera línia de treball del Teatre Joventut és la d'estar a l'abast de grups, entitats i altres col·lectius de la ciutat per dur a terme les seves actuacions. En

¹¹ El programa "Anem al teatre" es duu a terme entre l'Oficina de Difusió Cultural de la Diputació de Barcelona i el Departament d'Educació de l'Ajuntament de L'Hospitalet. L'Àrea de Cultura fa el suport logístic i tècnic.

aquest sentit, l'any 2005, el teatre ha estat cedit 12 vegades. Alguns exemples són el Memorial Antonio Mairena (XXIII edició), el Festival de Jotes, el Certamen de ball flamenc Joves Valors (VIII edició) o el Festival Amigos Integrados, tots ells espectacles que busquen la qualitat artística i són organitzats per entitats culturals de la ciutat. Integrada dins la programació, hi ha la Tertúlia Flamenca de L'Hospitalet, un espectacle de guitarra i ball flamenc dut a terme amb molta dignitat i qualitat artística per l'associació del mateix nom i que enguany arriba a la seva XXVI edició

Amb totes aquestes ocupacions, el Teatre Joventut viu un intens ritme d'activitat durant tot l'any. Això comporta unes elevades necessitats en personal tècnic del que no sempre disposa. Actualment el Teatre Joventut compta amb un únic tècnic escènic i un conserge. Això vol dir que per cada actuació cal contractar els serveis externs d'una empresa que aporta el personal tècnic necessari. De manera general solen ser les mateixes persones cada vegada. Com es pot comprovar, el funcionament del teatre és molt precari i depèn bàsicament de la predisposició i bona voluntat del personal existent. Cal preguntar-se si és el millor mètode de funcionament i si la seva viabilitat es pot mantenir de manera permanent en el futur.

La política de preus del Teatre Joventut busca facilitar l'accés del màxim de persones als espectacles oferts. En aquest sentit es disposa d'unes tarifes generals força abastables, que van des dels 12€ a les sessions familiars amb infants, als 18 i 21€ per espectacles normals i de gran format, tot passant pels 15€ de les sessions de dansa. Paral·lelament, hi ha un nombre important de descomptes i de facilitats: descomptes de 25% per a molts col·lectius (socis de les biblioteques públiques, grups, joves, pensionistes, escoles, etc.), "Atrápalo" al 50% per arribar a públics als que no s'hi arriba habitualment, regal entrades en programes de ràdio i televisió locals, el Club L'H i un elevat nombre d'invitacions que corresponen a criteris de cortesia més que a necessitats de públics amb carència de recursos.

L'ús de la sala petita és desigual, amb nivells fluctuants de públic, un preu més assequible (12€) i centrat en una programació de teatre d'humor, de petit format.

La difusió de la programació del Teatre Joventut es fa a partir d'un enviament electrònic personalitzat, d'anuncis en premsa (cartellera als principals diaris: El País, La Vanguardia, El Periódico i Avui) i d'un programa de ma que s'edita dos cops l'any i que es presenta als mitjans de comunicació. Aquesta difusió, que abans es confiava a un gabinet extern especialitzat en temes culturals, es fa ara des del Gabinet de Premsa de l'Ajuntament. Val a dir que, tot i haver millorat en els últims temps, als temes culturals els costa trobar el nivell de prioritat institucional en el panorama mediàtic i comunicatiu que sí tenen altres aspectes de la política municipal. Com sempre passa amb la difusió, es considera que seria millorable fent un esforç suplementari per arribar més, però sobretot millor, a públics que des de l'Ajuntament es voldria incorporar als circuits culturals generals i teatrals de la ciutat.

El finançament del teatre és bàsicament municipal. Comptant només les despeses pròpies de la programació, uns 300.000€ any, l'ajuntament aporta el 67% del cost i rep ajudes de la Generalitat de Catalunya (20%) i de la Diputació de Barcelona (13%). Val a dir que l'Ajuntament recupera el 60% de la seva inversió pels ingressos de la taquilla que reverteixen directament a l'hisenda municipal. El total de les despeses de difusió i la seva distribució, uns 500.000€, corren a càrrec de l'Ajuntament així com el manteniment i el cost del personal (propri i contractat externament).

El teatre professional

L'Hospitalet compta actualment amb dos grups de teatre que es poden classificar de professionals: Corporación Antiestética i el Teatre del Repartidor. Aquesta sembla una xifra baixa per la mida de la ciutat i pel vigor mostrat pel teatre amateur. Semblaria que no hi ha connexió entre els dos sectors i que els afeccionats rarament tenen voluntat de dedicar-s'hi de ple. Això no vol dir que actrius i actors professionals de la ciutat no estiguin actuant en grups i teatres d'altres ciutats, Barcelona en particular.

El teatre afeccionat

El panorama teatral el complementa la realitat de la pràctica "amateur". La ciutat compta amb un elevat nombre de grups de teatre afeccionat amb un evident desigual nivell d'activitat. Atenent a la seva creació i dissolució constant, es calcula en uns 22 – 24 els col·lectius existents a la ciutat. En aquest sentit a la ciutat hi ha dues plataformes de difusió:

- "L'H fa teatre, Mostra de Teatre Aficionat de L'Hospitalet" que es realitza al Teatre Joventut i que arriba, el mes de juny de 2006, a la seva IX edició. Hi participen una vintena de grups de tota la ciutat
- La Mostra de Teatre Amateur de L'Hospitalet organitzada per la Coordinadora de Teatre Amateur. Es duu a terme en els centres culturals de la ciutat, l'Auditori la Torrassa i el Centre Catòlic i hi han participat un total d'onze grups amb 12 obres representades en 14 dies de gener a març de 2006.

Paral·lelament i al llarg de l'any, cada grup, pertanyent sovint a entitats que els acullen, presenta les seves obres al públic en moments i espais diversos.

De totes les entitats existents a L'Hospitalet, en el sector teatral cal destacar el Centre Catòlic per ser l'única que disposa d'un teatre en condicions i el Quadre Escènic Sant Isidre que disposa del teatre de l'església del mateix nom. La resta de grups realitzen els seus assaigs i representacions als Centres Culturals municipals o, alguns d'ells, al propi local de l'entitat a la qual pertanyen.

De la totalitat de grups de teatre aficionat que hi ha a L'Hospitalet, només 5 (Grup de Teatre Margarida Xirgu, Quadre Escènic del Centre Catòlic, Picarols, Quadre Escènic Sant Isidre i la Cia. de teatre Stromboli) pertanyen a la Federació de grups amateurs de Catalunya.

La dansa

El panorama de la dansa és més limitat que el del teatre. Hi ha menys espectacles en els espais de difusió, menys grups que s'hi dediquin i menys espais de formació. El mateix es pot dir per altres sectors minoritaris de les arts escèniques: òpera, circ, titelles, etc.

El flamenc

El flamenc gaudeix d'un vigor més estès sobretot a nivell de pràctica, aprenentatge i difusió a partir de les entitats de la ciutat. El Teatre Joventut també programa espectacles de gran qualitat amb presentacions de quadres de ball o de concerts solistes o en grup.

Els hàbits de consum

El Demoscerc indica que un 25,6% de la població de L'Hospitalet de Llobregat ha anat al teatre en els darrers 12 mesos de l'estudi, destacant els qui hi han anat en alguna ocasió (54,1%) i, en menor mesura, tres o quatre cops l'any (37,1%). Poca gent (2,0%) declara anar-hi un cop o més cada setmana. Ara bé, la gran majoria de la gent que va al teatre ho fa a Barcelona (87,3%) en detriment del mateix Hospitalet (15,6%) o d'altres localitats (2,9%). Això demostra un elevat interès pel teatre que porta la gent a desplaçar-se a Barcelona. Aquesta dada equilibra la feble presència relativa al Teatre Joventut detectada en el seu moment en aquest estudi.

Pel que fa a la dansa, els percentatges d'assistència en els darrers 12 mesos es mantenen en un 7,3% de la població, dels que una àmplia majoria hi ha anat ocasionalment (56,9%) o de tres a quatre cops l'any (31,0%). En aquest cas es comprova l'existència d'un considerable nombre de persones que hi va un cop a la setmana o més sovint (10,3%), mostrant així l'existència d'un nucli important d'espectadors clarament assidus. Igualment destaca l'elevat percentatge de persones que assisteixen a un espectacle de dansa a L'Hospitalet (32,8%) tot i que la majoria prefereix Barcelona (67,2%). Un 12,1% de les persones enquestades van a altres localitats.

El circ atrau un percentatge similar al de la dansa. Un 7,6% de la població declara haver anat al circ en els darrers 12 anys anteriors a l'estudi.

Pel que es refereix a la formació, del 5,4% que declara haver cursat estudis artístics, només un percentatge molt feble diu haver seguit estudis en arts

escèniques. En quant a la pràctica, un 10,2% de la població declara haver participat en una obra de teatre i un 18,4% haver practicat la dansa o el ball. Aquests percentatges són inferiors als d'altres pràctiques com ara les arts plàstiques (38,8%) o la música (24,5%). Una possible explicació, sobretot pel que fa al teatre, la pot donar la naturalesa pròpia de cada sector. Les pràctiques individuals (pintar o tocar un instrument) son més fàcils de dur a terme amb una certa freqüència. Pel teatre i en menor mesura la dansa, cal molt temps d'assaig per acabar participant una vegada en una obra o espectacle.

La formació

La formació en arts escèniques és un dels punts febles del sector a L'Hospitalet. No hi ha ni una escola formal ni gaires escoles privades que ensenyin a ballar o a ser actor teatral. Poden destacar en aquest camp els cursos de teatre i dansa jazz per a infants i joves dels centres culturals Santa Eulàlia i La Bòbila. De la mateixa manera que amb les altres arts, aquesta futura ubicació del Centre de les Arts a can Trinxet i la consolidació del Centre Cultural Tecla Sala, pel que fa a la formació de les arts plàstiques, genera forces expectatives dins d'aquest àmbit

El suport a la creació i a la producció

No consten iniciatives públiques concretes de suport a la creació i a la producció teatral o de dansa. Les subvencions municipals de caire general als grups afeccionats, per l'organització de la Mostra de Teatre Amateur, per exemple, poden contribuir a aquesta funció però la ciutat no disposa ni de premis com a incentiu als creadors ni espais d'assaig de les produccions. Alternativament, els grups aprofiten diferents espais, públics i privats, de la ciutat pels assaigs i els muntatges. En aquest sentit els centres culturals de barri o districte juguen un paper important.

Les arts visuals

Les arts visuals tenen una forta implantació a L'Hospitalet. No en va, l'equipament amb més renom de la ciutat allotja un espai expositiu que destaca tant per la seva grandària com per la qualitat de les exposicions que s'hi mostren. A més, i sempre segons el Demoscerc, la pràctica artística més freqüent entre la població hospitalenca és la de les arts plàstiques. Per altra banda, L'Hospitalet no té cap projecte d'impacte extraordinari i limitat en el temps sobre les arts visuals, del tipus biennal o similar. L'any 1987 i a l'any 1989 hi va haver L'Hospitaletart que va saber situar la ciutat en el circuits dels esdeveniments expositius especials.

El Centre Cultural Metropolità Tecla sala

Inaugurada l'any 1995 com a equipament cultural, l'antiga fàbrica tèxtil d'estil manxesterià Tecla Sala renaixia de l'oblit i l'abandó per allotjar el Centre Cultural

Metropolità. Aquest està constituït per un ampli espai expositiu, la Biblioteca Central de L'Hospitalet, el Taller Pubilla Casas – TPK com a espai formatiu de les arts visuals i una sala d'actes polivalent, a més d'altres serveis municipals i de la Universitat Oberta de Catalunya – UOC. L'equipament es troba pràcticament al bell mig geogràfic de la ciutat actual el que comporta una facilitat d'accés pel conjunt de la població. En no trobar-se, com tants altres equipaments culturals, en el centre històric i sociològic de la ciutat li treu centralitat efectiva però li atorga la capacitat d'apropiació per part de tothom.

En un període de temps abans de la seva conversió formal en Centre d'Art, la Tecla Sala va saber acollir grups, propostes i projectes tals com la Fura del Baus, Al Víctor, el GAT o altres que van poder trobar-hi un espai d'assaig i producció. Tot i que encara no estava reconegut com a equipament cultural com a tal, la vella fàbrica havia esdevingut un element important per a la recuperació de la memòria urbana, el reforç de la identitat de la ciutat i l'establiment d'una proposta cultural avançada. Responia així a la necessitat de donar resposta a tres elements de la ciutat: feble consciència de ciutat fabril, poc sentiment d'identitat de i amb L'Hospitalet i imatge de ciutat poc dinàmica. Val a dir que, d'una manera o altra es va produir una certa privatització de l'espai.

Des de la seva creació, el Centre Cultural Metropolità Tecla Sala és l'espai expositiu per excel·lència de L'Hospitalet. Disposa d'uns 2.300 m² distribuïts en dos nivells (1.600 m² i 700 m²) en un espai interior totalment renovat, tot i conservar, exteriorment, l'aspecte fabril. La seva línia expositiva ha sofert variacions en el decurs de la seva curta història. En un inici es va optar per un projecte ambiciós en els continguts i els pressupostos. La seva presència en l'espai artístic català va ser molt ben acollida pel conjunt del sector artístic però va comportar incomprensió per part d'alguns sectors ciutadans que titllaven el centre d'elitista i distanciat de les necessitats de la població local. Podia semblar que estava més orientada a situar L'Hospitalet en el mapa de la cultura contemporània metropolitana que a contribuir a una expansió de les arts plàstiques entre creadors i públic local.

Posteriorment i fins l'actualitat, s'ha optat per una política més assequible en les propostes artístiques però sobretot més modesta en els pressupostos., Es manté la contemporaneïtat i la qualitat com a eixos centrals tot i el descens del nombre de produccions pròpies. Val a dir que, a l'igual que altres espais artístics de l'entorn metropolità, gran part de la població segueix distant de la contemporaneïtat, l'avantguarda i el risc en les arts plàstiques. Això es reflecteix en els baixos nivells absoluts i relatius en el nombre de visitants.

Per reduir aquestes distàncies psicològiques, les exposicions del Centre Cultural Metropolità Tecla Sala es doten d'una important oferta d'activitats pedagògiques centrades, sobretot, en el públic escolar però també en l'adult. Complementàriament, les exposicions s'acompanyen de textos explicatius, vídeos il·lustradors, visites guiades i altres formats concebuts per posar l'art a l'abast de la ciutadania.

Aquesta orientació voluntàriament lligada al territori no ha tret en cap moment la pretensió metropolitana de l'espai expositiu del Centre Cultural Metropolità Tecla Sala.

El Centre es mou sempre en una disjuntiva entre el suport als artistes locals i l'acolliment d'exposicions i artistes forans de renom. Al final, la programació acaba essent un equilibri entre aquestes dues opcions. Així s'acostuma a fer una producció pròpia cada any al voltant d'un artista català contemporani, viu i de trajectòria consolidada. Complementàriament s'acull alguna producció ja feta que sol venir d'algun museu de prestigi i es mostra també l'obra de gent de la ciutat amb projectes interessants. En concret, l'any 2005 es fa fer una gran exposició col·lectiva d'artistes de L'Hospitalet en una mostra del compromís que el centre vol agafar amb la ciutat.

La difusió general de les activitats expositives es fa a través d'un petit opuscle o tríptic de mà que es fa arribar a un registre d'adreces de correu postal de gent de la ciutat però també d'altres localitats veïnes que en algun moment ha manifestat interès cap a l'art. Alhora, s'edita un cartell que es distribueix per la ciutat, es col·loquen anuncis als diaris generals de Catalunya. També s'edita un catàleg per a cada exposició.

El Centre Cultural Metropolità Tecla Sala es troba actualment en un punt d'inflexió. Si es vol mantenir el prestigi que té avui en dia cal fer una inversió econòmica per garantir la qualitat de les seves propostes.

L'Auditori Barradas

Aquest centre cultural contribueix realitzant alguna exposició en els seus espais de vestíbul i passadís. No són pròpiament sales condicionades per exposar però la seva ubicació cèntrica i el pas de molta gent per anar als espectacles o a la sala d'estudi, en fan un bon espai per a l'exposició.

La formació: el Taller Pubilla Casas - TPK

El Taller Pubilla Casas mereix una atenció especial en l'anàlisi de la realitat de les arts visuals a L'Hospitalet. Tant per la seva trajectòria com per la presència actual, el TPK ha sabut esdevenir un element simbòlic del que vol dir fer cultura a petita escala local. En aquest sentit, gaudeix d'un fort reconeixement ciutadà pel que fa als seus nivells formatius en arts plàstiques sobre els que centra la seva actuació, jugant el paper d'escola d'art que, gràcies a un conveni, sòlid en la part conceptual i perdurable en el temps, facilita a la ciutat una oferta de marcat caràcter públic a partir d'una iniciativa privada. El públic del TPK és majoritàriament adult, comprèn un ventall social molt ampli que va des d'artistes professionals fins a gent sense formació artística prèvia. A més hi ha dos grups infantils i desenvolupa diferents projectes amb escoles. El TPK desenvolupa des de fa tres anys un projecte, Tepekale, que manté una programació regular d'exposicions, concerts de música

contemporània, performances d'artistes de L'Hospitalet, Catalunya, Estat espanyol, i Europa.

Una segona funció del TPK és la de servir d'espai de creació per a joves artistes locals que comencen la seva trajectòria en les arts visuals. Així, el centre disposa d'uns espais individualitzats a disposició d'aquests artistes que paguen un lloguer per utilitzar-los. La concentració de joves creadors ajuda a establir contactes entre ells.

El Taller Pubilla Casas es troba ubicat en els edificis annexos situats al darrere el Centre Cultural Metropolità Tecla Sala i disposa de 1.123,85 m² distribuïts en dos nivells. La seva gestió corre a càrrec de la Cooperativa Taller Pubilla Casas SCCL i firma un conveni anual amb l'ajuntament que li permet treballar amb seguretat tot l'any. A ulls de molta gent, el TPK és un equipament plenament municipal.

Està previst que ben aviat es creï un nou espai cultural annex al Tecla Sala: la Fundació Arranz Bravo que vindrà a enriquir l'oferta en arts plàstiques de la ciutat.

L'Institut Serra Abella és l'únic centre educatiu que ofereix una especialització en art. De totes maneres, la seva vinculació amb el teixit artístic de la ciutat no és tan intensa com fóra de desitjar.

El Centre de les Arts és un programa centrat en la formació artística en diferents sectors de la cultura. Aquest caràcter transversal el configura com un centre de síntesi dels diferents camps d'acció de la política municipal. Actualment desenvolupa les seves activitats docents a diferents espais de la ciutat: escoles, centres culturals, etc. Properament està previst la seva instal·lació definitiva a can Trinxet a Santa Eulàlia. Algunes de les seves activitats es realitzen en col·laboració amb agents especialitzats de la ciutat. Dotat d'una directora molt recentment, això representa un nou impuls al projecte.

De la mateixa manera que amb les altres arts, aquesta futura ubicació del Centre de les Arts a can Trinxet genera forces expectatives pel que fa a la formació de les arts plàstiques a L'Hospitalet.

Les biblioteques i el foment de la lectura

L'Hospitalet va ser la primera ciutat catalana que, ja a l'any 1997, va disposar d'un Pla de biblioteques. Tot i que al cap del temps, però, aquest ha quedat superat pel dinamisme del sector, va representar durant anys una eina de planificació i gestió important. Amb el temps ha calgut obrir nous equipaments i tancar aquells que no reunien les condicions mínimes. De manera general s'ha fet una concentració en set biblioteques i dues sales de lectura distribuïdes en els barris de la ciutat amb uns nivells de dotació que superen de llarg els que es varen heretar al principi de la democràcia.

La direcció de la xarxa de biblioteques va saber ordenar el sector i amb l'empenta de l'Ajuntament i el suport de la Diputació de Barcelona, L'Hospitalet ha esdevingut un model bibliotecari per a la resta del territori. Dit a la inversa, es pot afirmar que el sistema bibliotecari és el sector cultural que rep més elogis pel conjunt de la ciutadania i, en gran part, de part dels propis professionals de la cultura del mateix Ajuntament. Aquesta sensació de sector "exitós" i "mimat" a la vegada no ha d'ocultar els possibles problemes que també s'hi detecten. La falta de personal per atendre el servei amb plena satisfacció n'és, segurament, el principal.

Val a dir que les biblioteques són els equipaments que millor juguen el paper d'agent de proximitat pel conjunt de la població i d'integració de les noves comunitats. La seva distribució en el territori, la facilitat d'accés, la quotidianitat del seu servei, la diversitat i qualitat del servei, la familiaritat dels productes oferts, la vinculació amb el món educatiu, l'actitud acollidora de les persones que hi treballen, etc. en són els seus principals valors. La ciutadania així ho sent i així ho expressa.

Per tal de fer-ne una anàlisi més acurada, s'utilitzaran paràmetres objectius de referència. D'acord amb els estàndards definits per la Diputació de Barcelona, les biblioteques són definides per mòduls segons la seva superfície en m² i el nombre d'habitants del territori de referència:

- Mitjana del mòdul C3 (biblioteques centrals amb població atesa superior als 70.001 habitants i superfície superior als 2.000 m²). A aquest mòdul pertany la Biblioteca Central.
- Mitjana mòdul C1 (biblioteques locals amb població atesa entre 30.001 i 70.000 habitants i superfície superior a 1.000 m²). Inclouríem en aquest grup les biblioteques de la Bòbila i Josep Janés i Olivé.
- Mitjana mòdul B3 (biblioteques locals amb població atesa entre 20.001 i 30.000 habitants i superfície superior a 700 m²). Inclouríem en aquest grup les biblioteques de Can Sumarro i de La Florida.
- Mitjana del mòdul B1 (biblioteques locals amb població atesa entre 5.001 i 10.000 habitants i superfície superior als 300 m²). Inclouríem en aquest grup les biblioteques de Bellvitge i Santa Eulàlia.

5.4. Estàndards de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona comparats a la realitat de L'Hospitalet. 2003

Estàndards de la Diputació	Estàndard C3	Central Tecla Sala
Superfície de programa	3.100	4.608
Personal	15-18	18
Equipament informàtic	36	37
Punts de lectura	250	250
Fons documental final	52.500-105.000	72.145
Hores de serveis setmanals	50	58

Nom de la biblioteca	Estàndard C1	La Bòbila	Josep Janés i Olivé
Superfície de programa	1.760	1.050	1.007
Personal	9-10	8	6
Equipament informàtic	24	23	19
Punts de lectura	151	111	79
Fons documental final	25.500-51.000	33.410	25.875
Hores de serveis setmanals	40	33	33

Nom de la biblioteca	Estàndard B3	Can Sumarro	La Florida
Superfície de programa	1.270	900	680
Personal	7	7	5
Equipament informàtic	20	20	15
Punts de lectura	114	93	82
Fons documental final	20.000-40.000	36.252	21.516
Hores de serveis setmanals	34	33	33

Nom de la biblioteca	Estàndard B1	Bellvitge	Santa Eulàlia
Superfície de programa	680	214	332
Personal	2-3	3	3
Equipament informàtic	12	4	9
Punts de lectura	70	61	52
Fons documental final	7.000-12.500	14.048	15.947
Hores de serveis setmanals	30	29	29

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Si es tenen en compte els paràmetres de referència, es constata que la Biblioteca Central Tecla Sala està clarament a l'alçada i, fins i tot en alguns casos, per sobre els estàndards desitjats. Les biblioteques intermitges (La Bòbila, Josep Janés i Olivé i Can Sumarro) estan lleugerament per sota dels nivells esperats. Les biblioteques més petites (La Florida, Bellvitge i Santa Eulàlia) estan clarament per sota en pràcticament tots els indicadors.

5.5. Activitats, publicacions i difusió. 2003

Nom de la biblioteca	Central Tecla Sala (C3)	La Bòbila (C1)	Josep Janés i Olivé (C1)
Exposicions	18	7	4
Hores de conte	18	11	9
Conferències	13	9	9
Visites escolars	78	15	23
Visites	50	2	6
Audicions i	-	-	1
Cursos i tallers	47	1	-
Tertúlies literàries	2	6	9
Altres activitats	53	8	2
Guies de lectura	6	1	6
Programes de	43	1	-
Altres	7	7	-
TOTAL	335	68	69

Nom de la biblioteca	Can Sumarro (B3)	La Florida (B3)	Bellvitge (B1)	Santa Eulàlia (B1)
Exposicions	-	2	36	-
Hores de conte	4	10	10	10
Conferències	-	8	4	5
Visites escolars	-	-	11	2
Visites	1	-	-	1
Audicions i	-	-	2	1
Cursos i tallers	-	-	1	6
Tertúlies literàries	3	-	9	3
Altres activitats	2	-	4	-
Guies de lectura	-	13	-	-
Programes de	-	-	2	-
Altres	-	6	32	-
TOTAL	10	39	111	28

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Pel que fa al nombre d'activitats, aquestes es desenvolupen d'acord amb la mida i els paràmetres que s'espera de cada biblioteca. Com sempre i és natural, destaca la Biblioteca Central Tecla Sala, equipament que exerceix de centre cultural de tota la ciutat.

Val la pena remarcar el dinamisme de la Biblioteca de Bellvitge, que tot i tractar-se d'un equipament relativament petit i d'abast molt local aplicat al barri, desenvolupa un nivell d'activitat molt per sobre de la resta de biblioteques de barri. En aquest sentit, les xifres que es mostren són prou clares i diferenciades.

5.6. Indicadors de la lectura pública. Biblioteca. 2003

Indicadors de rendiment	Central Tecla Sala	Mitjana biblioteques	
Visites per dia de servei	867	990	
Préstecs per dia de servei	932	747	
Accés a internet per dia de servei	149	93	
Visites per habitant	0,99	2,05	
Préstecs per habitant	1,07	1,52	
Accés a internet per habitant	0,17	0,17	
Usuaris inscrits per habitants	0,06	0,18	
Carnets per cada 1000 habitants	20	30	
Usuaris que fan ús del servei de	55 %	47 %	
Préstecs per documents	3,64	3,64	
Despesa per habitant	3,93 €	5,20 €	
Fons documental per habitant	0,29 €	0,45 €	
Ordinadors per cada 10.000	2	2	

Indicadors de rendiment	La Bòbila	J. Janés i Olivera	Mitjana bibl.
Visites per dia de servei	696	384	467
Préstecs per dia de servei	347	235	326
Accés a internet per dia de servei	30	50	35
Visites per habitant	3,81	2,35	2,91
Préstecs per habitant	0,66	0,49	0,69
Accés a internet per habitant	0,16	0,31	0,24
Usuaris inscrits per habitants	0,24	0,09	0,24
Carnets per cada 1000 habitants	30	40	30
Usuaris que fan ús del servei de	19 %	63 %	41 %
Préstecs per documents	2,99	2,56	2,36
Despesa per habitant	7,94 €	7,76 €	7,94 €
Fons documental per habitant	0,63	0,56	0,77
Ordinadors per cada 10.000	4	4	4

Indicadors de rendiment	Can Sumarro	La Florida	Mitjana bibl. B2
Visites per dia de servei	322	299	320
Préstecs per dia de servei	148	264	205
Accés a internet per dia de servei	19	37	33
Visites per habitant	0,42	1,89	2,51
Préstecs per habitant	0,19	1,67	1,73
Accés a internet per habitant	0,02	0,23	0,24
Usuaris inscrits per habitants	0,01	0,08	0,23
Carnets per cada 1000 habitants	10	20	40
Usuaris que fan ús del servei de	2 %	8 %	19 %
Préstecs per documents	0,28	3,23	1,80
Despesa per habitant	7,34 €	7,33 €	9,92
Fons documental per habitant	0,70	0,52	0,79
Ordinadors per cada 10.000	4	4	5

Indicadors de rendiment	Bellvitge	Mitjana B1*	Santa Eulàlia	Mitjana B1**
Visites per dia de servei	125	81	146	98
Préstecs per dia de servei	171	61	113	58
Accés a internet per dia de servei	9	8	14	12
Visites per habitant	0,98	1,36	1,02	2,02
Préstecs per habitant	1,34	1,40	0,79	1,42
Accés a internet per habitant	0,07	0,16	0,10	0,30
Usuaris inscrits per habitants	0,08	0,13	0,20	0,22
Carnets per cada 1000 habitants	30	30	20	40
Usuaris que fan ús del servei de	60 %	63 %	42 %	55 %
Préstecs per documents	3,37	0,96	1,89	0,80
Despesa per habitant	4,80 €	6,83 €	4,83 €	13,29 €
Fons documental per habitant	0,40	1,48	0,42	1,92
Ordinadors per cada 10.000	1	4	2	8

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

* Biblioteques del mòdul B1 i fins a 300 m2

Observant els indicadors de rendiment de les 7 biblioteques de l'Hospitalet, s'observa que, de manera general, s'està per sota de la mitjana dels indicadors de referència. Tot i així es pot dir:

- Excepte en el cas de la biblioteca de can Sumarro, les demés no estan gaire per sota en la majoria de paràmetres, sobretot si es té en compte els valors mesurats per nombre d'habitants.
- En alguns dels indicadors establerts, forces biblioteques estan al nivell requerit o lleugerament per sobre.

- Els indicadors d'accés a internet són sensiblement més satisfactoris que els d'accés general a la resta de serveis de la biblioteca.

Actualment existeixen dues sales de lectura poc condicionades que acabaran essent substituïdes funcionalment per noves biblioteques de barri.

La literatura

Més enllà de la feina de promoció de la literatura que es fa des de les biblioteques, cal remarcar algunes de les activitats que es realitzen fora d'aquest equipaments culturals però sempre amb la finalitat de promoure la lectura. En aquest sentit destaca la Marató de contes que, arribada enguany a la seva desena edició, es celebra durant les Festes de Primavera i que rep molts elogis per part de la població.

També val la pena remarcar la trobada de caràcter biennal amb autors locals i en el que es constata la riquesa de la creació literària local, sovint poc reconeguda i apaivagada per la indústria editorial nacional.

Per primera vegada es parla d'un premi de novel·la negra a iniciativa municipal i promogut des de la Biblioteca de La Bòbila.

En quant a la difusió comercial del llibre, des de l'àmbit privat només existeix la llibreria Perutxo reconeguda pel conjunt de la població com a una bona llibreria, tot i les carències d'espai, i per tant de fons, que té.

La música

La música és un dels sectors més presents a L'Hospitalet sense que cap dels seus sectors arribi a sobresortir particularment.

La presència més destacada és la programació que es desenvolupa de manera estable tant des de l'Auditori Barradas com des del Teatre Joventut.

L'Auditori Barradas

Considerat per molta gent com l'espai més adequat per a les audicions, es valora la seva ubicació a la Rambla Just Oliveras i la seva accessibilitat i bona dotació tècnica i professional. Disposa de 240 places el que el situa a mig camí entre els espais dels centres culturals de districte que a penes acullen un centenar de persones i el Teatre Joventut que sobrepassa les 500 butaques. Després de la remodelació dels revestiments murals, ha adquirit un bon nivell de sonorització. Disposa dels espais de camerinos i serveis adjacents necessaris tot i que caldria fer-hi alguna reforma, sobretot en la climatització.

Com ja s'ha comentat en l'apartat corresponent, la programació de l'Auditori Barradas, també anomenat Centre Cultural Barradas, és portada per la mateixa persona que dirigeix el Teatre Joventut.

En el darrer any 2005 l'oferta de l'Auditori Barradas ha estat una programació variada en estils, que va des del pop fins a la música lírica i que acull propostes d'altres col·lectius i entitats musicals de la ciutat.

Només a títol d'exemple, aquests estils i actuacions han estat:

- Cançó d'autor (Jabier Muguruza, Enric Majó, Jaume Sisa, les nits de l'art i Pau Riba)
- Popular (Les deux guitarres, L'ham de Foc, Cobla Ciutat de Girona, El Pont d'Arcalís i Quico el Cèlio)
- Flamenc (Daniel Casares i Francisco Delgado Hermosín)
- Clàssica, òpera i coral (Natàlis Casadesús, Susanna Puig, Un dia convincent, Eduardo Sánchez, M. Pilar Vázquez, Trobada de corals, Mostra de noves veus i el concert de Nadal)
- Jazz, moderna i fusió (Bruno Sanfilippo, Saravah!, Agustí Martínez, Chano Domínguez i Virus String quartet)
- Ètnica (Addeljalil Kodssi)

De manera complementària, l'auditori fa un èmfasi especial en la programació infantil conjuntament amb les escoles i en conveni amb la Diputació de Barcelona. També 'hi desenvolupa un servei de lloguer a una empresa que realitza teatre infantil en anglès adreçat al món escolar.

De manera general la seva oferta assoleix uns nivells de qualitat força remarcables sigui en el gènere que sigui. La resposta del públic és força acceptable, amb uns 7.000 espectadors l'any.

El tipus de públic de la programació general segueix en gran mesura el d'un perfil de ciutadà dels barris del centre de la ciutat, d'una edat variant segons el tipus de concert entre els joves i la gent d'edat mitjana-gran, amb un cert nivell d'inquietuds culturals i una elevada fidelitat cap al centre. També ve gent de Barcelona i d'altres barris de la ciutat tot i que costa arribar a la globalitat de la població de la ciutat.

La difusió de la programació de l'auditori té mancances degut a l'escassetat pressupostària per fer-ne front. No deixa de ser un problema compartit amb els altres equipaments i programes culturals.

Més enllà de la música i el teatre, l'Auditori Barradas és un espai molt demandat i utilitzat per tot tipus d'actes i trobades (conferències, congressos, mítings, reunions d'empresa, etc.) el que crea una certa distorsió en la seva imatge de cara a la població.

Teatre Joventut

Tot i el seu caràcter més abocat al teatre i a la dansa, el Teatre Joventut també programa música. Durant l'any 2005 han actuat Jorge Drexler, Pedro Guerra, Martirio, Alfonso Mora i Lúdia Pujol, músics amb un gran poder de convocatòria com per justificar la utilització del teatre en comptes de l'auditori.

Fora de la programació municipal pròpiament dita, algunes entitats culturals de la ciutat han dut a terme actuacions musicals tant al Teatre Joventut com a l'Auditori Barradas i altres espais de la ciutat.

Centre Cultural Collblanc – la Torrassa

Dins el panorama de la difusió de la música des dels espais públics cal remarcar "Blues & Boogie", cicle de música que va començar l'any 2005 al Centre Cultural Collblanc – la Torrassa. Altres centres culturals de barri duen a terme activitats musicals, a cops vinculades al territori de proximitat, altres amb una projecció que els ultrapassa.

L'aportació del sector privat

Ja se n'ha parlat abans, però val la pena destacar l'aportació que fa el sector privat a la difusió de la música, al suport als autors locals que comencen, a la promoció dels més consolidats, etc. En aquest sentit destaquen alguns bars al centre de la ciutat ja esmentats anteriorment que ofereixen, de forma esporàdica, una programació de concerts i altres activitats culturals en viu. A més de la seva funció musical, aporten una sensació de vida cultural molt necessari per a una ciutat. Es pot dir en tota seguretat que és en la música on el sector privat fa una aportació més destacada.

Per sobre de tots ells destaca la Sala Salamandra, que amb el seu projecte de Casa de la Música Popular pot revolucionar el sector de la música i de l'oci a L'Hospitalet en els propers anys.

Els músics

En els darrers temps hi ha un moviment de cantautors locals. L'Ajuntament vol començar una programació estable en els centres culturals.

En quant a les entitats pròpiament musicals, destaquen BAD, Amics de l'Òpera, Amics de la Música de Bellvitge, un nombre important de corals existents, etc.

El sector audiovisual

El sector audiovisual es centra bàsicament en els tres complexes de cinemes existents: La Farga, Gran Via i Rambla. Tots ells depenen de grans companyes distribuïdores i exhibidores (Cinesa i Filmax) i presenten una programació basada en els èxits comercials del moment generalment provenint de la indústria cinematogràfica nord-americana. Malgrat haver-hi tres centres exhibidors les pel·lícules són pràcticament les mateixes a tots ells. De manera general, no hi ha lloc per a un cinema d'autor més independent i pel cinema europeu o d'altres països de producció cinematogràfica minoritària.

Aquesta funció d'acostar el cinema menys comercial a la població la desenvolupava fins fa un temps el Cine-club de L'Hospitalet. Pràcticament sense activitat des de fa ja un cert temps, la ciutat ha perdut un projecte cultural que va arribar a destacar en el seu moment.

Al cinema Rambla hi ha una iniciativa anomenada Espai V.O. que podria agafar el relleu en quant a la funció de promoure un tipus de cinema diferent. Aquest any, per les Festes de Primavera, l'Ajuntament ha desenvolupat una programació de cinema en col·laboració amb el cinema Rambla.

A La Farga es desenvolupa cada any el Festival de cinema eròtic, una activitat enfocada més a l'espectacle fàcil de la pornografia que a una vertadera vocació cinematogràfica. A la majoria de la gent li costaria admetre aquest festival com a activitat cultural pròpiament dita.

El patrimoni

La memòria col·lectiva està més basada en el valor del patrimoni immaterial o etnològic que en elements arquitectònics que ajudin a explicar el passat. Per la història de la ciutat, amb un fort desenvolupament social i urbanístic en els darrers 50 o 60 anys, el patrimoni més destacat és el de caràcter recent. En aquest sentit, s'ha tractat el patrimoni des de la tematització: patrimoni industrial, immigració, lluita antifranquista, etc. Des del saber dels experts en la matèria, val a dir que hi ha un gran coneixement acumulat de la memòria col·lectiva en el conjunt de la població. Sota forma de records, relats, cròniques, fotografies, objectes, documents, etc. es podria fer un recull sobre la vida de la gent de L'Hospitalet. Tot i això, no hi ha prou llibres que facin referència a aquesta etapa tant important de la nostra ciutat i que ens identifica com a ciutadanes i ciutadans de L'Hospitalet, una època que, d'una manera o altra, va marcar la vida de la gran majoria de la població.

Fent un repàs a l'estat del patrimoni, es pot destacar:

- Patrimoni arquitectònic

Existeix un catàleg del Patrimoni arquitectònic de la ciutat elaborat per l'Àrea de Desenvolupament Urbanístic. Aquest no compleix amb tots els

requisits que desitjaria l'Àrea de Cultura. Tot i així, val a dir que la vinculació entre les dues àrees és prou regular i productiva. En quant al patrimoni arqueològic es pot destacar els següents elements a L'Hospitalet: carrer Xipreret (conjunt de carrer i cases), Tecla Sala (fàbrica), Casa España (habitatge), Cal Trinxet (fàbrica), l'Harmonia, etc.

- Patrimoni documental

En aquests moments l'arxiu administratiu es troba en un nou edifici que reuneix totes les condicions de conservació exigibles a un equipament com aquest. Pel que fa a l'arxiu històric, cal trobar-li un nou emplaçament més d'acord amb les seves necessitats i endegar la reestructuració que ara li fa falta. Actualment es troba de manera provisional i precària en l'edifici del museu i algun altre espai de la ciutat.

- Patrimoni moble

El Museu de L'Hospitalet acull, conserva i difon els elements del patrimoni moble de la ciutat.

- Patrimoni immaterial

En aquests moments no hi ha un tractament aprofundit d'aquest tipus de patrimoni. No hi ha, per tant, cap recull de balls, cançons, dites populars, elements gastronòmics, etc.

- Patrimoni natural

El municipi no disposa de cap espai natural digne de ser considerat objecte d'estudi o conservació, per tant no hi ha cap plantejament envers el patrimoni natural.

A nivell de plataformes de participació i gestió del patrimoni a L'Hospitalet, no hi ha gaires comissions o grups d'estudi que permetin pensar que els agents locals s'impliquen en el coneixement, conservació o difusió de la seva història o del seu patrimoni. Només es pot parlar de la iniciativa "SOS Casc Antic" que reivindica la salvaguarda del patrimoni del centre històric de la ciutat o del Centre d'Estudis de L'Hospitalet entitat que destaca pel seu treball seriós i aprofundit en el coneixement de la història i la realitat social local.

El Museu de L'Hospitalet

Allotjat a la Casa España, que fou habitatge de la família propietària de la Fàbrica "la España Industrial" del barri de Sants de Barcelona, el Museu de L'Hospitalet acull diferents col·leccions d'interès històric, social i artístic. Així, es pot interpretar, en clau local, la història de l'evolució de la ciutat, el seu passat industrial, la immigració dels anys 60 i 70, la lluita antifranquista, els canvis socials en contextos urbans, etc. Complementàriament el Museu disposa d'un fons d'art irregular en el seu nivell de qualitat però amb peces importants a destacar. El reduït espai de què disposa el Museu no permet l'exposició al públic de totes les col·leccions, ni tant

sols de la part que es voldria per tal d'oferir un discurs museològic més complet i coherent.

L'exposició permanent actual gira al voltant de la història local i els canvis esdevinguts sobretot en les darreres dècades. El seu públic majoritari és l'escolar que el visita en el marc d'un programa de difusió del patrimoni local entre els alumnes de les escoles de L'Hospitalet. També rep la visita de grups organitzats com ara alguna entitat ciutadana. Més enllà, el museu és prou reconegut per la població per l'elevat valor simbòlic d'un equipament d'aquest tipus però, en canvi, el seu volum de visites regulars és força limitat. Sense por a equivocar-se es pot dir que la població ni l'acaba de conèixer a fons i de veritat, ni li troba ja un atractiu especial. En canvi, les exposicions temporals permeten un increment de l'interès directe i del nombre de visitants, el que demostra que quan es fa una proposta interessant i ben plantejada, la població respon i es motiva.

De manera general, el Museu de L'Hospitalet viu les mateixes inquietuds i incerteses pròpies dels museus locals, a mig camí entre la necessitat i voluntat de difondre els elements de caràcter propi de la ciutat i la dificultat d'atraure el públic local i forani cap a unes col·leccions que no acaben sempre de captar el seu interès. En el cas de L'Hospitalet, el model actual es troba en una situació de necessitat de canvi i de creixement si vol recuperar el seu atractiu i seguir representant un estímul cultural per a la ciutat. L'oferta actual ha tocat sostre a ulls de gran part de la ciutadania que esperaria bastant més del seu museu.

En la seva part més desconeguda i poc visible, el museu realitza una labor de recerca sobre la història local, de conservació permanent dels bens que custodia i de publicació de resultats d'estudis per reforçar la memòria compartida. Sense tenir l'impacte i la visibilitat d'una exposició, sovint aquesta feina permanent és la que ocupa més el temps, l'energia i el pressupost dels professionals del patrimoni.

La dotació general del museu és limitada tant en recursos humans com materials i econòmics. Actualment hi ha una directora, dos vigilants a mitja jornada i una administrativa. No hi ha, per tant, figures intermitges de persones especialitzades. Les funcions de conservació, documentació i comissariat de les exposicions es fan mitjançant encàrrecs externs. L'espai és limitat en tots els sentits i poc dotat tècnicament. En aquest sentit, els dipòsits de la col·lecció no reuneixen els estàndards necessaris. Actualment existeixen propostes de millora i creixement del conjunt del Museu.

L'arxiu

Com ja s'ha dit, l'arxiu administratiu és l'equipament cultural més recent de la ciutat i l'arxiu històric està a l'espera d'un emplaçament definitiu. Actualment els seus fons es troben dispersats entre el Museu i algun altre edifici de la ciutat. En tot cas, no es compleixen els cànons de l'arxivística moderna que porten a la fusió en un sol arxiu de la ciutat que agrupa les funcions històriques i administratives.

El seu nivell de coneixement i de valoració per part de la ciutadania és força baix. Només un 2,6% de la població declara haver-hi anat al menys un cop en els darrers 12 mesos. La seva capacitat de difusió de la cultura és força baixa. Centra la seva acció en la funció de conservació més que en la de dinamització i difusió del patrimoni documental.

No es té coneixement d'arxius privats significatius que destaquin pel seu caràcter cultural.

La cultura tradicional i popular

Per la configuració social de la població, la cultura tradicional i popular és un dels sectors amb més seguidors, sobretot des de les entitats que hi dediquen una part important de la seva activitat. S'hi troba unes poques associacions d'arrel catalana (castellers, geganters, esbarts, etc.) i un nombre important d'entitats d'altres cultures de l'Estat espanyol, d'Andalusia en particular (cases regionals, "hermandades rocieras", etc.).

Des de l'Ajuntament es reforça l'acció d'aquestes entitats amb una política de subvencions i de suport genèric (institucional, infraestructural, etc.).

El cicle festiu

A L'Hospitalet el cicle festiu gira al voltant de les Festes de Primavera com a gran esdeveniment festiu de la ciutat i les festes de barri amb un fort arrelament en alguns d'ells.

Les Festes de Primavera tenen lloc per Sant Jordi des de fa ja més de 20 anys. És una festa creada per l'Ajuntament en la represa democràtica. La festa segueix el patró habitual d'una gran festa major de ciutat: centralització, ocupació del carrer, protagonisme de la cultura tradicional catalana, grans activitats culturals, multitud de petites activitats socioculturals, assistència massiva, organització municipal amb implicació de diferents àrees, contractació de serveis tècnics, etc. Les Festes de Primavera són el moment àlgid de la festa de tota la ciutat. La seva implantació en el conjunt de la ciutadania així com la implicació de persones i entitats estan creixent. Tot i així la festa no acaba de tenir encara tot el reconeixement que desitjaria per part de la població de molts dels barris de la ciutat. En molts casos és vista com a festa del centre. Una explicació d'aquest fet podria ser la configuració compartimentada de la ciutat que no facilita gens la comunicació entre els barris.

Algunes veus critiquen que els grans concerts que abans eren de caràcter gratuït, ara siguin de pagament. El fet de passar al centre de la ciutat i de tenir cada cop millor comunicació amb els barris, fa que la gent s'hi acosta a passejar. El fet de coincidir amb Sant Jordi li dona un caràcter festiu afegit.

Després de les Festes de Primavera se succeeixen les festes de cada un dels barris hospitalencs, una dotzena en total. Obren la temporada, al mes de maig, Sant Josep i Sta Eulàlia, i la tanquen, al setembre, Bellvitge i Blocs ciutat Comtal, la resta de barris concentren les seves festes als mesos de juny i juliol. A diferència de les Festes de Primavera, aquestes estan plenament organitzades per la ciutadania, organitzada en comissions de festes, i finançades per l'Ajuntament. Acostumen a tenir èxit d'assistència desigual però, en general, són bastant sentides i viscudes per part de la població. Les festes de Bellvitge, tenen, a més, un caràcter extramunicipal important. Els seus programes solen combinar les activitats més lligades a la cultura d'arrel catalana (correfoc amb bestiar, geganters, trabucaires, puntaires, etc.) amb les de les cultures dels altres pobles de l'estat espanyol presents a L'Hospitalet (ball flamenc, jotes, etc.). La seva estructuració varia poc any rera any.

Durant la resta de l'any hi ha un conjunt d'activitats festives com la setmana d'Andalusia, la de Galícia, les festes del Pilar i altres que reflecteixen el caràcter de terra d'acollida que té la ciutat. També es celebra la Cavalcada de Reis amb força èxit d'assistència infantil, el Carnaval de la mà dels Districtes, el Nadal i algun moment més l'any. Val a dir que a l'estiu no hi ha cap programació cultural específica com hi va haver anteriorment: l'estiu a ciutat. En alguna ocasió s'ha intentat aprofitar l'empenta del festival Grec de Barcelona però l'intent no ha acabat de reeixir. En els darrers anys s'ha dut a terme una programació d'estiu, ubicada al Centre Cultural Tecla Sala.

De manera general no es preveuen grans canvis en la celebració del conjunt del cicle festiu.

La presència de la cultura polivalent als barris: el cas dels centres culturals

A L'Hospitalet, els actuals Centres Culturals de districte, hereus de les Aules de Cultura que varen ser model d'intervenció pública en els anys 80, tenen una presència real i simbòlica important. Es tracta de 6 equipaments distribuïts pels barris de la ciutat, amb diferents situacions pel que fa a la gestió.

El CC la Bòbila està gestionat per l'Àrea de Cultura, té un director i disposa d'un pressupost propi força adequat. Es dedica bàsicament a l'activitat cultural al barri de Pubilla Casas. Per la seva situació limítrof amb el municipi d'Esplugues, acull una part important de públic d'aquesta ciutat. Tant l'edifici com la dotació és prou nou.

Els CC Sant Josep, CC Santa Eulàlia, CC Collblanc – la Torrassa i CC Sanfeliu estan gestionats des de les Regidories de Districte, que sovint acullen. Poden compartir director entre dos d'ells i no disposen d'un pressupost gaire definit ni generós. Es dediquen en part a la promoció de la cultura així com a la potenciació de l'activitat de les entitats dels barris i districtes de referència. En algun cas destaca alguna programació amb ambició i impacte de ciutat. Basen gran part de la seva activitat en cursos i tallers així com alguna programació artística, generalment de petit

format. Els equipaments solen ser desiguals entre ells, amb alguns més actualitzats i ben dotats i d'altres amb certes carències infraestructurals i materials.

El CC Bellvitge es troba en un estat més crític: la seva activitat es limita a un servei de resposta a les demandes de les entitats. Ni té una programació autònoma pròpia ni un pressupost per fer-ho. La seva imminent re-ubicació pot suposar un pas endavant en la potenciació del centre com a espai cultural.

Els centres culturals havien estat gestionats fins l'any 1999 per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament. A partir d'aleshores es va acordar traspasar-los als districtes. El CC la Bòbila, de creació més recent, tot i agafar el mateix nom que els altres, va romandre sota la tutela de l'Àrea de Cultura.

En una part important de la població hi ha la sensació que els centres culturals de barri o districte han estat els grans perdedors de la política municipal. El seu pas a la gestió des dels districtes ha suposat una limitació en la seva autonomia d'acció, una disminució dels pressupostos i, sobretot, una reducció de la seva activitat cultural.

De manera general, hi ha un gran reconeixement cap als professionals que els estan gestionant en la actualitat, destinant a una activitat de molt baixa intensitat uns gestors que podrien estar desenvolupant projectes molt més ambiciosos.

Altres

La ciutat disposa d'altres espais culturals polivalents distribuïts per tota la ciutat. Així a La Farga s'hi fan grans concerts de pop-rock la majoria d'ells organitzats per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament, salons temàtics del manga i de cinema eròtic entre d'altres, etc. És un bon espai per la seva ubicació, capacitat i multifuncionalitat. La seva acústica és francament millorable.

La ciutat utilitza els seus espais públics a l'aire lliure com carrers, places i parcs per desenvolupar-hi les seves activitats lúdiques, festives i culturals.

6 – Un horitzó de futur: la ciutat, la societat i la cultura

La ciutat ha rebut uns fluxos migratoris importants en els darrers anys que han canviat la configuració de la societat actual. Per una banda hi ha l'arribada de ciutadanes i ciutadans que venen d'altres ciutats de l'entorn, de Barcelona en particular i que busquen, en certes zones molt determinades de L'Hospitalet, uns estàndards que combinen la qualitat urbanística i la proximitat a la capital. Per una altra banda també arriben persones que venen d'altres països, amb recursos més escassos i amb la necessitat de trobar, en certs barris de la ciutat la possibilitat de trobar un habitatge a preus assequibles i proper a la ciutat on treballen. La integració harmònica d'aquests nous veïns i veïnes seran un repte per a tots els municipis metropolitans, L'Hospitalet en particular on, per l'elevat volum de població, tots els fenòmens socials es desenvolupen a més gran escala.

Cal seguir amb atenció l'evolució de la societat hospitalenca, en particular de les persones joves que hauran de buscar el seu habitatge a la ciutat o fora d'ella en funció dels costos que això comporti.

S'espera un increment natural important dels indicadors socio-econòmics en els grups de població actual com ara els nivells d'instrucció i de coneixement del català, els nivells de renda, els nivells d'inquietuds i pràctiques culturals, etc. Ara bé, caldrà saber fer un esforç important per avançar més ràpid en aquests aspectes. A nivell estadístic els índexs poden baixar degut a la incorporació d'una part de la població immigrada: més joves, menys nivell escolar inicial, menys domini del català, nivells de renda més baixos en alguns sectors, poc hàbit de pràctica cultural tal com s'entén ara a L'Hospitalet, etc.

Els avenços i millores incontestables en el pla urbanístic en certes zones de L'Hospitalet poden configurar una ciutat amb unes estructures modernes però amb una manca d'ànima cultural si no se li sap donar resposta.

Els plans integrals de la Llei de Barris de la Generalitat provocaran una millora substancial dels mateixos.

Tot plegat hi ha la possibilitat d'arribar a una ciutat que creix a dues velocitats molt marcades: un nord que acumula dèficits estructurals i incrementa les carències de la nova població i un sud amb uns estàndards de qualitat equiparables a les zones prestigiades de l'entorn metropolità.

En aquest pla metropolità hi ha dubtes sobre el paper que ha de jugar L'Hospitalet. Cal que trobi el seu lloc en el concert de les ciutats i sàpiga revertir en potencial positiu una certa nostàlgia existent dels temps passats.

En alguns sectors hi ha la sensació que a nivell cultural la ciutat no avança prou, s'inicien coses però falta continuïtat. En aquest sentit cal trobar els elements que promouen el desenvolupament cultural en el si de la ciutat i li donen una identitat cultural que la projecta cap enfora.

Es preveu l'edificació o renovació d'equipaments a la ciutat: Centre de les Arts, Biblioteca Paco Candel a la Zona Franca de Barcelona compartida amb Santa Eulàlia, Biblioteca de Bellvitge, Edifici de l'Harmonia, can Riera, Biblioteca de Can Sumarro, Centre Cultural de Bellvitge, instal·lació de la Fundació Arranz- Bravo al Tecla Sala, Casa de la Música Popular-Salamandra, etc.

A nivell general, s'haurien de dur a terme més programes de desenvolupament dels hàbits culturals, tant a nivell de formació com de consum i de pràctica amateur. Caldria treballar-ho amb el departament d'Educació del mateix Ajuntament. Se suposa que dintre d'uns anys es veuran els resultats de la nova seu estable del Centre de les Arts (a més formació artística, més consum).

S'ha de treballar més en conjunt l'actuació cultural als barris i reforçar la cultura de proximitat. Ara no hi ha cap coordinació entre els centres culturals. Treballant coordinadament també s'evitarien o s'atenuarien descompensacions entre els barris.

S'han d'estudiar més les necessitats de la població i adaptar l'oferta i saber com arribar al públic més jove. És important incorporar la voluntat de fer arribar nous públics de la ciutat a tots els serveis, programes i projectes.

Cal renovar la comunicació i la difusió de les activitats. És un dels grans reptes de la institució.

B – PROPOSTES

Síntesi de les propostes

Àmbit 1: La contribució de les polítiques culturals de proximitat a l'estructuració de la ciutat

Eix estratègic 1: Situar la cultura al centre de la nova ciutat

Eix estratègic 2: Nous instruments de relació cultural a la ciutat

Eix estratègic 3: Noves visions sobre el territori

Eix estratègic 4: Nou funcionament per a una nova política

Àmbit 2: El suport a les arts i el patrimoni

Eix estratègic 5: La creació i la producció

Eix estratègic 6: La difusió, la visibilitat de les arts

Eix estratègic 7: La formació com a catalitzador del consum cultural

Eix estratègic 8: L'enfortiment dels sectors

Àmbit 3: per un moviment associatiu cultural actiu i compromès amb la ciutat

Eix estratègic 9: El suport a l'acció associativa

Eix estratègic 10: Els lligams necessaris entre els agents socials

Àmbit 4: La cultura, l'educació i el repte dels públics

Eix estratègic 11: El repte de la incorporació de nous públics a la cultura

Eix estratègic 12: La comunicació

Eixos transversals

Eix estratègic transversal 13: Els joves, una actuació prioritària

Eix estratègic transversal 14: La cultura com a element integrador de la nova ciutadania

Eix estratègic transversal 15: Les tecnologies de la informació i la comunicació

Quadre-síntesi de les propostes

La contribució de les polítiques culturals de proximitat a l'estructuració de la ciutat i a la cohesió de la seva societat	El suport a les arts i el patrimoni	Per un moviment associatiu cultural actiu i compromès amb la ciutat	La cultura, l'educació i el repte dels públics
1. Situar la cultura al centre de la nova ciutat 2. Nous instruments de relació cultural a la ciutat 3. Noves visions sobre el territori 4. Nou funcionament per a una nova política	5. La creació i la producció 6. La difusió, la visibilitat de les arts 7. La formació com a catalitzador del consum cultural 8. L'enfortiment dels sectors	9. El suport a l'acció associativa 10. Els lligams necessaris entre els agents socials	11. El repte de la incorporació de nous públics a la cultura 12. La comunicació

13. Eix estratègic transversal: **Els joves, una actuació prioritària**

14. Eix estratègic transversal: **La cultura com a element integrador de la nova ciutadania**

15. Eix estratègic transversal: **La tecnologia de la informació i la comunicació**

Àmbit 1: La contribució de les polítiques culturals de proximitat a l'estructuració de la ciutat i a la cohesió de la seva societat

Eix estratègic 1: Situar la cultura al centre de la nova ciutat

Objectius

- Fer de la cultura un eix central del debat polític i ciutadà.
- Fer de la cultura un nou element distintiu de L'Hospitalet, associat, en particular, al creixement urbanístic de la ciutat.
- Fer de la diversitat un actiu cultural.
- Fer de la cultura un factor de cohesió social.

Projecte estratègic: *el desenvolupament de les orientacions de l'Agenda 21 de la Cultura que es presenten en el Pla de Cultura.*

El maig de 2004, el Fòrum d'Autoritats Locals aprovava a Barcelona una declaració en què destacava el paper capdavanter de la cultura en el creixement i el funcionament de les ciutats. En aquesta Agenda 21 de la Cultura es fa un seguit de recomanacions pel bon govern cultural de les ciutats. L'Ajuntament de L'Hospitalet ha de fer seva aquesta Agenda i vetllar per aplicar-ne els seus continguts, especialment en aquests moments de transformació urbanística i social que està vivint.

Propostes d'acció

1. Vetllar per l'aplicació de l'Agenda 21 de la Cultura a la que l'Ajuntament, i per tant la ciutat, s'hi ha adherit de manera formal.
2. Aprovar el Pla de Cultura per consens entre totes les forces polítiques en ple municipal.
3. Vincular el Pla de Cultura amb la resta de polítiques i de plans municipals.
4. Cercar vincles amb les polítiques i plans de cultura d'altres municipis, els adjacents en particular.
5. Difondre i distribuir el Pla de Cultura entre les entitats i la població hospitalenca.

6. Fer una versió didàctica del Pla de Cultura perquè arribi fàcilment al conjunt de la ciutadania.
7. Establir un mecanisme periòdic d'avaluació de l'estat i l'aplicació del Pla de Cultura.
8. Integrar les propostes culturals dels col·lectius de noves veïnes i nous veïns a la dinàmica existent a la ciutat: programacions, equipaments, festes, etc. i no donar suport a la segregació cultural: grups tancats en activitats pròpies pel seu públic.
9. Fer específicament de les festes de barri i de Primavera, les biblioteques i els centres culturals de barri els motors de la convivència cultural.
10. Detectar els sectors artístics on les noves comunitats poden implicar-se més: arts plàstiques, música, etc. i integrar-les en les programacions i les entitats culturals.
11. Integrar els elements de la cultura tradicional i popular d'arrel catalana en les programacions de la ciutat: festes, cicles i equipaments per tal de donar-l'hi més visibilitat i mostra-la com element d'acollida a la nova població.
12. Sondejar la possibilitat de desenvolupar algun projecte pilot d'art comunitari en algun barri de la ciutat. Es pot començar integrant-ho en el Pla de Barris de Collblanc-La Torrassa i Florida-Pubilla Casas. Caldria aplegar en un projecte comú, els artistes locals, els col·lectius socials de la comunitat, l'Ajuntament amb els seus tècnics i recursos, les escoles i grups de lleure, les "Ampas", els professionals propers, etc. De manera inicial i a mode de projecte pilot, cal impulsar la iniciativa que s'està desenvolupant al Centre Cultural La Bòbila.
13. Fer una campanya per donar a conèixer el talent artístic que hi ha a L'Hospitalet, encaminada a reforçar la imatge de la ciutat, remarcar la cultura com a factor de definició col·lectiva, promoure els creadors locals i incrementar l'accés de la població a la cultura.
14. Fer una campanya per donar a conèixer els equipaments i les seves programacions.
15. Fer del català la llengua d'interrelació amb i entre les noves comunitats. Cal que estigui present en programacions, desenvolupament de les activitats, comunicació, senyalització, discursos, publicacions, etc.

Eix estratègic 2: Nous instruments de relació cultural a la ciutat

Objectius

- Ajuntar els esforços dels agents locals en la coordinació i millora de la cultura a L'Hospitalet sabent que la unió de voluntats, recursos i dedicacions comporta un enfortiment que beneficia a tothom.
- Fomentar i cultivar la cultura de la participació com a element de corresponsabilitat, d'aportació i d'integració en la comunitat.

Projecte estratègic: *el Pla de Cultura de L'Hospitalet, l'acció concertada dels agents*

La cultura de la ciutat la configuren un conjunt d'agents que, cadascú des de la seva responsabilitat, funció social i capacitat, intervenen en la pràctica totalitat de sectors, funcions, territoris i públics. Atenent aquests elements compartits, la concertació dels agents es fa imprescindible i per això cal buscar espais d'encontre, informació, intercanvi, debat, reflexió i decisió compartida d'allò que és comú. Aquesta acció conjunta implica els agents públics, associatius i privats que tenen interès en aportar i millorar la cultura a la nostra ciutat. L'Hospitalet pot ser un referent del treball participatiu en el sector cultural.

Propostes d'acció

16. Articular els lligams estables que permetin la vinculació i la cooperació entre l'Ajuntament, les entitats culturals, els artistes locals i els agents privats de la ciutat.
17. Impulsar plataformes ciutadanes centrades en les arts, el patrimoni i la festa. Han de ser l'expressió d'una relació activa, fluïda i productiva entre les persones interessades.
18. Establir mecanismes d'avaluació col·lectiva dels programes culturals realitzats, tant a nivell com públic i privat, valorats en clau d'aportació a la millora de la cultura a la ciutat.

Eix estratègic 3: Noves visions sobre el territori

Objectius

- Tenir el paper que li pertoca a la ciutat atenent a la seva dimensió, ubicació, trajectòria i potencial cultural.
- Redimensionar les relacions territorials a l'interior de la ciutat.
- Establir els canals de relació amb el conjunt del territori metropolità.

Projecte estratègic: *per una plena presència de L'Hospitalet en el territori*

Des del punt de vista de la cultura, L'Hospitalet ha d'assumir un paper més destacat tant de cara als seus habitants com de cara a la població dels municipis de l'Àrea Metropolitana. La ciutat ha d'avançar, definint una nova imatge en la que la cultura ha de jugar un paper important. La ciutat ha de la seva singularitat, no tant pel fet de crear esdeveniments *macro* sinó pel fet de potenciar, dignificar i apostar pels equipaments i les programacions existents o pels projectes nous, dotant-los de directrius clares, recursos i professionals competents. El conjunt de l'Àrea Metropolitana ha de representar un revulsiu i ser vist com una oportunitat per a la programació de L'Hospitalet.

Propostes d'acció (visió interior)

19. Adoptar un model de política cultural que contempli el potencial metropolità en general i barceloní en particular. L'Hospitalet ha de potenciar la cultura de proximitat a través dels centres culturals, les biblioteques i del conjunt de programes i equipaments culturals de la ciutat. La ciutat ha de tenir ambició en ofertes i iniciatives culturals per poder fer programacions que atreguin a possibles espectadors de l'àrea metropolitana. Per això cal una aposta política i els recursos pertinents.
20. Fomentar les entitats i activitats que actuïn sobre el conjunt de la ciutat.
21. Fomentar la gent que des dels barris fa un nou model de cultura, obert a la gent i a la ciutat, modern i amb mires al futur.
22. Completar paulatinament la xarxa de centres culturals de barri allà on no n'hi hagi així com dotar de recursos per impulsar els existents.
23. Mostrar a la nova migració que L'Hospitalet ha estat sempre una ciutat d'acollida de població i que, per tant, tothom està pràcticament en un mateix procés però en temps diferents. Això es podria materialitzar en una

campanya o accions itinerant pels centres culturals i altres equipaments de proximitat.

24. Desenvolupar un Pla d'acollida de les noves comunitats des dels diferents agents implicats, tant municipals com associatius, tenint la cultura com a eix central.

Propostes d'acció (visió exterior)

25. Ampliar els acords amb els municipis limítrofs per compartir serveis i equipaments: centres culturals de barri, biblioteques i altres.
26. Ser ambiciós en les programacions culturals coneixent la capacitat d'atraure públic d'altres ciutats properes.
27. Estendre l'àrea d'influència de la comunicació al conjunt dels municipis veïns amb l'objectiu de rebre visitants, incrementar els públics i la capacitat d'autofinançament d'alguns programes.
28. Facilitant l'arribada de la comunicació en matèria culturals dels municipis veïns, el que permet que la ciutadania gaudeixi d'uns serveis que té molt a prop i que, sovint, ha pagat també amb els seus impostos (museus nacionals, sales d'exposició, festivals, teatres, etc.).

Eix estratègic 4: Nou funcionament per a una nova política

Objectius

- Adequar l'estructura i el sistema de funcionament a les necessitats de desenvolupament del Pla de Cultura i de la política cultural futura.
- Racionalitzar els recursos, fent del Servei de Cultura un model d'eficàcia.

Projecte estratègic: *un nou impuls del Servei de Cultura*

Tota transformació en els continguts i les accions requereix necessàriament d'una adequació de l'estructura per tal de garantir l'èxit en els resultats. En aquests sentits el Servei de Cultura de l'Ajuntament de L'Hospitalet ha de créixer en recursos i formes de gestió.

Propostes d'acció

29. Incrementar i formar els recursos humans municipals destinats a la cultura d'acord amb les noves necessitats i exigències de la població. Definir un programa de formació permanent dels tècnics municipals, tant en els aspectes més conceptuals com en les tècniques de gestió.
30. Incrementar el pressupost municipal destinat a cultura.
31. Elaborar un programa de recerca de patrocini per a les activitats culturals tant municipals com associatives. Posar aquest programa en mans d'una persona experta i professional en aquests temes.
32. Adoptar sistemes de cooperació i de treball en el si de l'equip de tècnics municipals de manera permanent o puntual segons els projectes.
33. Realitzar trobades periòdiques basades en la reflexió i el debat i no només en l'acció. Caldria invitar-hi professionals municipals d'altres sectors: centres culturals, joventut, educació i altres quan es considerés convenient. En definitiva, cal reforçar la coordinació entre departaments municipals, reivindicant la unitat de la política cultural i evitar la fractura en les intervencions: joventut, districtes, cooperació, plans integrals...
34. Establir una dependència orgànica del Departament de Cultura dels professionals que dirigeixen els centres culturals de barri o districte per evitar que la pertinença a àrees municipals diferents disminueixi l'eficàcia del treball cultural. Garantir la seva vinculació al territori.

35. Integrar i reforçar els principis de transversalitat, complementarietat i treball coordinat en equips multidisciplinaris per tal de poder contemplar els valors culturals, de la diversitat, les mancances d'equipaments, les necessitats de les entitats i altres criteris en el disseny dels canvis de la ciutat.
36. Accentuar la delegació actual de certs programes i projectes en entitats i empreses capacitades per a la gestió cultural a través de convenis o contractes.
37. Crear un observatori cultural que estudiï l'evolució de la política cultural, els seus resultats, l'acció dels gents, etc. En aquest sentit és important comptar amb estadístiques periòdiques sobre creació, pràctica, consum i formació cultural.

Àmbit 2: El suport a les arts i el patrimoni

Eix estratègic 5: La creació i la producció

Objectius

- Enfortir la creació i la producció dels artistes de la ciutat
- Fer de L'Hospitalet una ciutat referent pel que fa a la creació artística.

Projecte estratègic: *el programa de suport a la creació artística*

Per tal de superar la visió de l'èxit com a fet ocasional i efímer, els creadors de la ciutat han de poder trobar de manera estable i permanent espais, suport, relacions, etc. que els permeti treballar per poder oferir al conjunt de la ciutadania les seves obres. Des de L'Hospitalet s'ha de poder crear per a tota Catalunya i més enllà. La ciutat ha de ser vista pels artistes com un espai que permet i facilita allò que a altres ciutats els costa més oferir. Es tracta d'una aposta per donar a la ciutat una imatge de centre creatiu. Al principi pot ser una iniciativa amb suport municipal que vagi creant les condicions suficients perquè la microempresa privada local hi vegi una alternativa d'ocupació.

Propostes d'acció

38. Crear una xarxa d'espais, alguns ja existents, altres de nova creació, a disposició dels artistes per establir tallers, espais d'assaig, etc. assegurant que tots els sectors culturals queden prou atesos i que les condicions d'accés, les econòmiques en particular, estiguin a l'abast de la gent que comença.
39. Crear un catàleg/pàgina Web dels artistes de L'Hospitalet i de recursos culturals de la ciutat a disposició de creadors amb les dades dels artistes, espais, ajuts econòmics, xarxes, recursos, circuits, formació, etc. Pot servir tant pels artistes locals com perquè els de fora puguin intervenir a la ciutat.
40. Crear/recuperar/reforçar uns premis que reforcin el vessant creatiu en les arts.
41. Crear un programa de beques d'estudi i de producció per a joves creadors de L'Hospitalet.
42. Crear un programa d'acompanyament i suport formatiu personalitzat amb experts per tal de millorar i accedir més fàcilment a la professionalitat.

43. Programar més del que ja es fa aquells creadors locals a L'Hospitalet que destaquin per la seva qualitat artística i ser sensibles a la seva presència en els programes culturals d'altres municipis i en els grans esdeveniments culturals: festivals, biennals, etc.
44. Fomentar les coproduccions i treballs conjunts dins els sectors artístics.
45. Fomentar el treball interdisciplinari entre artistes de sectors diferents.
46. Promoure una major presència dels artistes locals en els mitjans de comunicació locals i de fora: ràdio, televisió i premsa escrita, tant a nivell d'exposició de la seva obra (emissió de concerts, programes dramàtics, publicació de textos, etc.) com de la difusió de la mateixa (promoció de les seves actuacions, publicacions, etc.).
47. Garantir la presència de l'obra dels creadors locals (llibres, monografies, estudis, revistes, discos, imatges, videoart i altres a les biblioteques públiques de la ciutat.

Eix estratègic 6: La difusió

Objectius

- Aconseguir que la cultura estigui present en tota la ciutat, en tots els seus barris, sectors, públics, etc.
- Incrementar el consum cultural i, més enllà, les pràctiques artístiques i culturals.

Projecte estratègic: *el centre cultural metropolità Tecla Sala com a eix d'una extensa xarxa de centres culturals de la ciutat*

L'Hospitalet necessita reforçar la seva acció cultural de ciutat amb un equipament emblemàtic com ja ho és el Tecla Sala. Ha de ser el centre neuràlgic de grans esdeveniments culturals multidisciplinaris: festivals, trobades, jornades, etc. Ha de ser un espai de referència per artistes i espectadors però també per a entitats, amb inquietuds culturals avançades, que busquen elements d'avantguarda, innovació i experimentació. Ha de considerar tot el seu potencial amb els projectes propers (TPK, Fundació Arranz Bravo i altres). Hauria d'establir una xarxa i acords de treball amb els barris i els seus equipaments i agents.

Propostes d'acció

48. Reforçar la programació actual d'artistes de gran projecció per situar L'Hospitalet en el mapa artístic nacional i oferir a la ciutadania una visió ambiciosa i de qualitat de les arts.
49. Desenvolupar més accions creatives de carrer per tal d'atraure el públic i difondre algunes obres que es troben incòmodes en espais tancats.
50. Situar els artistes hospitalencs en els circuits públics i privats a nivell català i espanyol. Això ha de ser una responsabilitat assumida pels diferents agents culturals de la ciutat. Cal ser exigents en quant a la qualitat d'aquests artistes.
51. Incrementar l'obertura o afavorir la millora del comerç de productes culturals de qualitat a L'Hospitalet: llibreries, botigues de discos, galeries d'art, botigues d'artesanía, botigues d'objectes de disseny i altres. Amb el temps hauria de créixer el nombre i la qualitat de l'oferta.
52. Destacar els productes culturals dels artistes de L'Hospitalet al comerç local: llibres, discos, fotografies, pel·lícules, etc.

53. Incrementar el suport municipal actual a les iniciatives privades i associatives que demostrin ser d'interès per a la ciutat: actuacions en viu, festivals, trobades, serveis permanents, etc.

Eix estratègic 7: La formació com a catalitzador del consum cultural

Objectiu

- Facilitar l'accés de la ciutadania a la pràctica artística.

Projecte estratègic: *can Trinxet, Centre de les arts, espai de referència de la formació en les arts de L'Hospitalet*

És una de les grans apostes de la ciutat, una necessària posta a disposició de la formació artística d'espais i professionals adequats, un assentament referencial d'un programa fins ara distribuït en el territori. Can Trinxet ha de ser un centre pluridisciplinari, en el que les diferents arts convisquin i intercanviïn, enriquint els llenguatges artístics, molt híbrids avui en dia. El Centre de les Arts ha de ser ambiciós en els plantejaments i l'acció. Ha d'intervenir sobre tota la ciutat i ha d'incorporar els agents actius de L'Hospitalet en la docència. És important que El Centre de les Arts segueixi present en el territori i no caigui en la temptació de replegar-se entre les seves parets. La seva oferta formativa, coordinada des del Centre, s'ha de realitzar en diferents espais de la ciutat sempre que ho permetin fer en condicions. Caldrà establir cooperacions amb altres agents i institucions públiques, privades i associatives. L'Escola de Música-Centre de les Arts, per les seves característiques i reglamentació, requereix, a nivell de gestió, d'un tractament diferenciat.

Propostes d'acció

54. Reforçar l'oferta formativa artística actual i ampliar-la quan calgui, tenint en compte tots els sectors de les arts: arts escèniques, arts plàstiques, literatura, música, sector audiovisual, etc., orientada a la vegada a practicants amateurs principiants o avançats i, com a primer pas, a aquelles persones que volen professionalitzar-se.
55. Fer un programa de formació en els aspectes tècnics de la producció i la difusió cultural: tècnic d'espectacles, gestió de processos culturals, organitzadors de concerts, etc. Aquest programa pot fer-se en cooperació amb la xarxa de sales musicals de L'Hospitalet, amb la Casa de la Música Popular i amb el Teatre Joventut.
56. Fer un programa de formació en la gestió de les arts: management, gestió, legislació, producció, comunicació, etc. Aquest programa pot fer-se en cooperació amb l'Associació de sales musicals de L'Hospitalet, amb la Casa de la Música Popular i amb el Teatre Joventut.

57. Fer un programa de formació en el coneixement de les arts per aquelles persones que volen aprofundir en els aspectes conceptuals, històrics, etc. Aquest programa pot fer-se en cooperació amb les biblioteques, detentores de la base informativa i documental.
58. Fer cursos curts a l'estiu d'iniciació i aprofundiment en les arts, per a joves i adults.
59. Fer cursos per públic infantil i adolescent en els períodes de vacances.
60. Els centres culturals de barri i de districte han de mantenir un programa estable de formació artística per públics que lliguen la pràctica cultural al lleure: tallers, cursets, etc. L'oferta s'ha de publicitar en clau de xarxa, unitàriament, a principi de cada període i amb complementarietat i equilibri territorial. Paral·lelament cada centre pot establir els tallers puntuals o particulars del territori que cregui oportú.
61. Treballar la difusió de la cultura mitjançant la pràctica formativa pedagògica en públics poc avesats a les arts. Aquest programa pot fer-se en cooperació amb la xarxa de Centres Culturals de barri o districte, el conjunt de les entitats culturals i altres agents socials tant públics com privats.
62. Establir acords i convenis entre centres de formació artística de la ciutat per intercanviar experiències, programes, crèdits, etc. Es tracta de col·laborar i no de competir entre l'oferta pública, privada i associativa existent.

Eix estratègic 8: L'enfortiment dels sectors

Objectius

- Reforçar aquells sectors de la cultura en els que la ciutat estigui més ben posicionat.
- Impulsar aquells sectors de la cultura menys presents a la ciutat

Projecte estratègic: *per una major connectivitat en i entre sectors*

És important enfortir els sectors culturals de la ciutat, afavorir la relació interna, entre sectors i amb l'exterior. I per això cal crear les condicions, creant o afavorint la creació de plataformes d'encontre, de debat i reflexió, d'interlocució, de documentació i de recursos, d'intercanvi i de cooperació, de generació d'accions conjuntes, etc.

Projecte estratègic: *per una programació estable i de qualitat*

L'Hospitalet ha de tenir dos pilars d'actuació en totes les seves programacions: la qualitat i la continuïtat. En aquest sentit cal fer de la regularitat i la continuïtat en les programacions artístiques un factor clau, trencant amb la sensació d'excepcionalitat, ocasionalitat o puntualitat i afavorint l'adquisició d'hàbits entre el públic: concerts, teatre, dansa, activitats literàries, exposicions d'art i d'història, etc. A la vegada, si es vol atraure el públic i potenciar els artistes locals, cal apostar per l'exigència de la qualitat, com a factor de millora i d'inserció en els circuits generals.

Propostes d'acció

General

63. Afavorir la creació de plataformes de relació de sectors artístics: associacions o coordinadores d'artistes visuals, de grups de teatre, música o dansa, d'escriptors, etc.
64. Estendre la programació cultural a fi de que sigui més completa, extensa, de qualitat i estable al llarg de l'any.
65. Potenciar més la pràctica amateur i donar suport a la professionalització de qui tingui la vocació i la qualitat per fer-ho.
66. Recuperar l'ambició metropolitana del Centre Cultural Tecla Sala, diversificant les seves actuacions, programant i, alhora acollint,

esdeveniments d'arts avançades. Podria esdevenir la "carta de presentació" de la política cultural de la ciutat al conjunt del territori català, el més proper sobretot.

67. Desenvolupar, un cop l'any, un projecte conjunt de tots els sectors de la ciutat en el que cadascun d'ells contribuiria des del seu format.
68. Celebrar, un cop l'any, la Nit de l'Art, en la que tots els equipaments, agents, associacions i projectes culturals que vulguin ofereixen una programació durant bona part de la nit, amb la voluntat de donar a conèixer els espais i les propostes culturals de la ciutat.
69. Desenvolupar un Pla de patrocini de suport a algunes activitats artístiques destacades.
70. Apostar per la creació, instal·lació i desenvolupament de la indústria cultural a L'Hospitalet. Caldria buscar la sintonia amb l'Institut Català d'Indústries Culturals de la Generalitat de Catalunya.
71. Incrementar i millorar les condicions dels equipaments culturals de la ciutat: espai, personal, recursos, etc.

Biblioteques i cultura del coneixement

72. Actualitzar el Pla director del sistema bibliotecari de L'Hospitalet.
73. Ampliar la xarxa de les biblioteques públiques en els barris de L'Hospitalet que ara no en tenen.
74. Ampliar els horaris i els serveis de la Xarxa de biblioteques de la ciutat.
75. Fer que la nova biblioteca de Bellvitge integri l'hospital i les persones vinculades dins la seva àrea de serveis.
76. Reforçar les activitats de foment de la lectura que es desenvolupen a les biblioteques públiques.
77. Desenvolupar cicles de literatura o de continguts literaris en una o més biblioteques tal com ja s'està fent en alguna d'elles. Cada cicle es pot fer comptant amb la col·laboració d'entitats i experts locals.
78. Reforçar el paper integrador de les biblioteques amb els col·lectius de persones acabades d'arribar a la ciutat, ja provenguin de municipis propers o d'altres països.
79. Establir un acord amb les biblioteques escolars per prestar un servei al barri en les hores en que l'escola no està activa.

80. Crear un programa de cicles de difusió del coneixement amb continguts socials, culturals, històrics, científico-tècnics, etc. que haurien d'estar lligats a equipaments públics o associatius de barri i que tindria una difusió única per a tota la ciutat. Aquest programa podria comptar amb la col·laboració d'entitats i universitats.

Arts escèniques

81. Centrar la programació del Teatre Joventut en les arts escèniques, amb la voluntat que sigui de qualitat, ampliada en obres i funcions, diversa en gèneres, buscant més el públic que la innovació i donant oportunitats als creadors locals sempre que mostrin un nivell equivalent al del conjunt de la programació.
82. Reforçar i regularitzar la presència de la dansa en la programació del Teatre Joventut i altres espais de la ciutat.
83. Reforçar la programació escènica de petit format, grups més modestos i col·lectius locals en els centres culturals de barri o districte o en espais escènics adequats de les entitats, destacant les ofertes més remarcables en la comunicació del Teatre Joventut.
84. Mantenir la línia actual de suport al teatre amateur, reforçant l'exigència cap a la qualitat i aportant recursos a tal fi sota forma de professionals de suport.

Arts visuals

85. Definir un sistema d'espais expositius a la ciutat que comptaria amb 5 nivells i funcions:
- o El Centre Cultural Metropolità Tecla Sala que acolliria les grans exposicions d'art contemporani.
 - o Generar un espai mitjà de nova creació o ubicació per a les exposicions de format mitjà i d'artistes locals destacats.
 - o Ser especialment sensibles als diferents gèneres artístics minoritaris o emergents.
 - o Dotar el Museu de L'Hospitalet d'un espai expositiu autònom del permanent per generar i acollir exposicions sobre temes històrics, socials, educatius i altres de format mig o gran.

- o Situar nous espais expositius a la ciutat, de format, condicions i ubicació diferents per a exposicions de petit format. Han d'estar oberts a la ciutadania que presenta propostes artístiques interessants. Aquests espais, ben dotats tècnicament, han de constituir una xarxa reconeixible per part de la ciutadania. Els centres culturals de barri o districte i les biblioteques poden jugar aquest paper si els espais s'hi adequen convenientment. Cal evitar considerar com a sala d'exposicions els passadissos o altres espais de pas.
86. Fer de la Fundació Arranz-Bravo un motor de les arts plàstiques amb projecció supramunicipal. Conjuntar esforços amb el CCM Tecla sala.
 87. Diversificar els formats artístics exposats: pintura, escultura, gravat, fotografia, instal·lació, videoart, etc. i aplicar una certa especialització dels espais, creant, al seu voltant, un teixit de professionals, artistes, crítics, experts, associacions i públic així com una xarxa d'espais associats, vincles fora la ciutat, etc.
 88. Especialitzar espais expositius diferenciats: fotografia, arts plàstiques no contemporànies, art multimèdia i altres gèneres avançats, etc.
 89. Arribar a acords amb els centres comercials per a la realització d'exposicions d'artistes locals.
 90. Desenvolupar un programa d'escultura als espais públics donant oportunitats a escultors locals i donant més presència i visibilitat a aquest sector artístic.
 91. Promoure el Fons d'Art de la Ciutat amb adquisicions, exposicions, préstecs i amb l'horitzó de contribuir a un futur Museu d'Art de L'Hospitalet que acolliria les col·leccions de l'Ajuntament, d'Amics de la Música, Col·lecció Raventós i altres.
 92. Definir i publicitar millor els criteris públics pels quals es pot accedir a exposar en una sala pública.

Literatura

93. Fer un programa de suport als escriptors locals: beques, concursos, encàrrecs, adquisicions, presència en biblioteques, difusió de la seva obra, etc. També cal donar a conèixer els escriptors de fora a la població local.

Música

94. Crear un sistema d'espais de concerts que compleixin diferents funcions:

- o La Farga, per macroconcerts de rock i similars. Cal condicionar l'acústica de La Farga, el que permetria incrementar el nombre i la qualitat dels concerts, amb el conseqüent prestigi per a la ciutat.
 - o Crear, a la llarga, un teatre-auditori que reuneixi les condicions exigides avui en dia, ubicat en una zona de nova creació i que acolliria espectacles de teatre, dansa, música, etc. Paral·lelament podria funcionar de sala plenària de congressos i convencions.
 - o Condicionar l'Auditori Barradas perquè sigui un bon espai per concerts de mitjà format i d'autors locals amb públic i trajectòria. En el seu defecte, crear un espai mig (300 persones) o acordar la integració de la Salamandra en el circuit de la ciutat.
 - o Identificar una xarxa d'espais públics per concerts de petit format o d'autors locals menys coneguts: als centres culturals de barri o districte, locals d'entitats, bars musicals i altres llocs d'interès.
95. Establir uns acords de funcionament amb les petites sales privades o bars musicals per desenvolupar cicles estables de música, regulant els permisos, les condicions dels espais, etc.
 96. Apostar fort per la Casa de la Música Popular que promou la Salamandra. Pot ser un espai emblemàtic amb impacte extramunicipal i de prestigi per a la ciutat.
 97. Donar més presència als grups locals en les festes de barri, de la ciutat i altres. Crear un catàleg de grups locals i donar facilitats a la seva contractació.
 98. Establir una major presència dels músics locals com a contrapartida a l'acolliment dels circuits existents (Ressons, Barnasants, Contrabaix, etc.).
 99. Arribar a acords amb els centres comercials per a la realització de concerts de grups locals.
 100. Buscar acords per abaratir el lloguer dels bucs d'assaig existents a la ciutat.
 101. Afavorir la creació de bandes i petites formacions de músics.

Sector audiovisual

102. Donar suport a iniciatives que promoguin el cinema d'autor i en versió original.
103. Reforçar la presència de cinema parlat, doblat o sots-titolat en català en els cicles de cinema, tant de manera continuada al llarg de l'any com,

puntualment, a l'estiu. Aquesta actitud ha de manifestar-se especialment amb el públic infantil i juvenil, molt més acostumat a les activitats culturals i a la televisió en català.

Patrimoni

104. Ampliar els espais, els serveis i les activitats del Museu de L'Hospitalet orientats cap als aspectes més socials de la memòria: immigració, convivència, realitat obrera, configuració d'una ciutat, moviments socials, esdeveniments i èpoques històriques amb un fort impacte sobre la ciutat i la seva gent (Guerra civil, dictadura i repressió franquista, immigració dels anys 60 i 70, arribada de la democràcia, etc.) i altres. Aquesta orientació podria estar vinculada en part al programa de difusió de la cultura del coneixement que promouria la Xarxa de biblioteques de L'Hospitalet. Seria essencial l'ús de fonts orals.
105. Donar a la secció històrica de l'Arxiu un tractament en condicions: espai, condicions, professionals, difusió, etc.
106. Organitzar itineraris guiats o d'autoguiatge per diferents espais emblemàtics de la ciutat, amb la voluntat de mostrar el paper social i urbanístic que han tingut els barris en la configuració de la ciutat. Caldria implicar les comunitats de residents en aquestes activitats per sentir que inviten la resta de la població a conèixer-los i no viure-ho com una visita invasora o intrusiva.
107. Incloure L'Hospitalet en la Ruta del Patrimoni Industrial de Catalunya com a manera de destacar el patrimoni fabril de la ciutat.
108. Contribuir a crear la Xarxa europea de ciutats del racionalisme, l'estil modern i l'art decó, en els que els barris de Collblanc-La Torrassa, el Centre i Santa Eulàlia tenen edificis destacats.
109. Recuperar la Casa de la Reconciliació com a patrimoni social i ciutadà.

Cultura tradicional i popular

110. Fer dels elements de la cultura tradicional i popular, especialment les festes de barri i de Primavera, un factor d'acolliment de les noves comunitats, promovent el seu coneixement, afavorint-ne la pràctica i participació.
111. Reforçar l'ocupació festiva de l'espai públic.
112. Estudiar la possibilitat d'introduir la gratuïtat en algun dels concerts principals de les Festes de Primavera.
113. Difondre entre la població els elements simbòlics de la ciutat.

114. Donar suport a les associacions que facin activitats artístiques.

Mitjans de comunicació

115. Considerar i convertir els mitjans de comunicació locals com a agents culturals actius, més enllà de la seva funció difusora de les programacions. Els mitjans (premsa, revistes, ràdio i televisió) són agents de programació en si: publicació de textos, difusió del coneixement, programació de concerts i molts altres.
116. Afavorir la creació, ampliació, millora i especialització de mitjans locals amb vocació cap a la cultura.

Àmbit 3: per un moviment associatiu cultural actiu i compromès amb la ciutat

Eix estratègic 9: El suport a l'acció associativa

Objectius

- Fer del moviment associatiu un agent actiu de la cultura a la ciutat.
- Contribuir a la renovació del moviment associatiu en aquells aspectes que millor l'ajudin a donar resposta a les necessitats actuals de la societat hospitalenca actual.

Projecte estratègic: *cap un nou model de relació entre l'Ajuntament i les entitats de la ciutat*

El moviment associatiu de L'Hospitalet ha de definir un nou model d'entitat que sàpiga atraure els joves, els nous veïns, els artistes, etc. La nova ciutadania que acabarà configurant la ciutat ha de trobar un espai associatiu que vagi més enllà de les dinàmiques de les entitats regionals o les entitats de la cultura tradicional d'arrel catalana, totes elles corresponent a una època i a unes necessitats. Les entitats d'avui han de ser més obertes, més dinàmiques, menys atomitzades i amb una prestació de serveis destacada. La gent hi ha de trobar un espai d'encontre però sobretot unes activitats que els interessin i motivin. L'Ajuntament, en la seva política de suport a la cultura associativa ha de donar prioritat a les propostes d'acció per sobre del manteniment de grups tancats de relació.

Propostes d'acció

117. Establir una política de suport a la iniciativa cultural associativa basada en criteris, convocatòria, assignació i avaluació públics, transparents i que donin prioritat a l'aportació cap a la societat per sobre altres factors.
118. Donar a cada proposta el suport de l'Ajuntament en funció del seu interès cultural cap al conjunt de la població. Cal evitar l'assignació estandarditzada i rutinària de les subvencions que no prima l'esforç per la innovació.
119. Diversificar la tipologia dels ajuts a les entitats culturals. Aquests poden ser monetaris, en locals, en infraestructures tècniques, en suport mediàtic, en formació, en suport administratiu, en projecció territorial, etc. Cada entitat té necessitats diferents.

120. Reforçar l'esforç i la innovació, donant una importància especial a la qualitat en les propostes culturals de les entitats.
121. Donar prioritat en ajudes a les entitats i les seves activitats pròpiament culturals obertes a tota la ciutat (arts, patrimoni, cultura tradicional i popular) per sobre de les propostes socio-relacionals de consum intern.
122. Fer una especial atenció al moviment cultural juvenil i a la seva incorporació a les entitats existents garantint-ne un relleu generacional.
123. Ser especialment sensibles a aquelles entitats que acullen al nou veïnatge, ja sigui d'origen estranger o metropolità.
124. Ser sensibles a les entitats que van més enllà del seu barri d'acció i fan propostes que abasten el conjunt de la ciutat.
125. Treballar conjuntament amb altres àrees municipals pel que fa als col·lectius culturals (joventut, dona, immigració, esport, afers socials, etc.).

Eix estratègic 10: Els lligams necessaris entre els agents socials

Objectiu

- Enfortir el moviment associatiu de tipus cultural.

Projecte estratègic: *la creació d'un espai participatiu d'entitats de Cultura de L'Hospitalet*

Si la unió fa la força, una manera d'enfortir el moviment associatiu a la ciutat és la creació d'un espai en el que les diferents entitats de la ciutat es trobin per conèixer-se, intercanviar coneixements i experiències, reflexionar i debatre, cooperar en accions comuns i prendre les decisions col·lectives que els afecten.

Propostes d'acció

126. Crear un centre o servei de recursos per a associacions culturals on hi hagi informació, recursos, suport a la gestió, formació, coordinació de les activitats, campanyes de promoció de l'associacionisme, informació a la ciutadania sobre l'acció de les entitats, etc. Pot ser la seu del Consell d'entitats culturals. Aquest espai pot ser un servei municipal o una entitat de segon grau.
127. Fer activitats que donin a conèixer la feina de les associacions culturals entre la ciutadania, en especial la que actualment n'està més distant. Es tracta d'incrementar la massa associativa de les entitats sobre la que han de sustentar la seva força.
128. Afavorir la figura del voluntari associatiu mitjançant campanyes periòdiques i un servei permanent de col·laboració voluntària de la ciutadania amb les activitats de les entitats.
129. Crear un pla d'ocupació juvenil que donés suport administratiu a les entitats, pagat en un primer moment per l'ajuntament i assumit posteriorment per les associacions. Hi hauria un benefici mutu entre joves a la recerca d'una primera feina a temps parcial perfectament compatible amb els seus estudis i les entitats culturals. En una segona etapa es podria obrir també a gent gran o mestres/ses de casa amb temps lliure. Es pot plantejar aquest mateix servei de suport vinculant-lo als projectes a desenvolupar més que a les estructures. En el primer cas es tracta d'una feina més de la gestió cultural i en el segon és més administratiu.
130. Fer un catàleg de recursos associatius (alguns comuns amb entitats no culturals): espais disponibles, infraestructures, subvencions municipals, experts, cursos, publicacions i altres.

- 131. Mantenir actualitzada la guia d'entitats.
- 132. Facilitar l'accés de les activitats de les entitats als mitjans de comunicació locals, l'agenda cultural en particular.
- 133. Facilitar un pla de patrocini de les empreses, sobretot locals, al conjunt del moviment associatiu i/o a alguns dels seus projectes.
- 134. Millorar i agilitzar els circuits de demanda d'espais, infraestructures i altres.
- 135. Ampliar alguns dels serveis, espais i moments de trobada als petits agents privats de la ciutat que intervenen en el sector cultural.

Àmbit 4: La cultura, l'educació i el repte dels públics

Eix estratègic 11: El repte de la incorporació de nous públics a la cultura

Objectiu

- Incrementar els nivells d'iniciativa, participació, formació, pràctica i consum per part de la població en la vida cultural local.

Projecte estratègic: *un programa compartit per a la incorporació de nous públics*

Desenvolupar un programa que abasti totes els sectors i funcions de la cultura, edats de la població, territoris de la ciutat, etc., basat en la motivació i el despertar d'inquietuds i treballat des de la lenta adquisició de l'hàbit, tant de pràctica com de consum, més que des del ràpid impacte de fets ocasionals. Per això cal contemplar com a base els gustos de cadascú, les passions i les possibilitats però també utilitzar els cicles estables, els programes regulars i els equipaments permanents existents. Cal un enfocament des de l'aproximació pedagògica i l'adquisició de nous llenguatges i no tant una promoció publicitària o una campanya mediàtica. Cal fer dels infants, adolescents i joves, un sector d'actuació preferent. Aquest programa ha de ser dut a terme conjuntament entre l'Ajuntament, les entitats ciutadanes i el sector privat.

Propostes d'acció

136. Desenvolupar programes transversals que acostin els públics a la cultura, conjuntament amb altres àrees d'intervenció social i professional: escola, lleure, joventut, etc.
137. Desenvolupar un programa de foment de l'associacionisme cultural cercant la incorporació de noves persones com a sòcies a les entitats.
138. Desenvolupar un programa de foment de la pràctica artística amateur.
139. Desenvolupar un programa de foment de l'interès, l'estudi i la recerca amateur en el sector del patrimoni.
140. Desenvolupar un programa de foment del consum cultural.
141. Fer unes jornades de "portes obertes" o "tallers oberts" a fi de posar en relació el públic amb els artistes locals.

142. Implicar els artistes locals com a proveïdors de continguts dels centres culturals i altres programes i equipaments implicats en el vessant educatiu de la cultura.
143. Implicar els mitjans de comunicació en el vessant educatiu de la cultura.
144. Promoure la presència d'artistes de tots els sectors en els centres educatius per explicar la seva obra i l'ofici en general. Quan es pugui, invertir la trobada, fent la visita als tallers, locals d'assaig etc. Introduir la idea de realitzar alguna pràctica conjunta.
145. Accentuar la programació específicament per a infants, adolescents i joves en tots els equipaments i accions culturals. Cal revisar-ne l'abordatge en alguns casos, donant-li un caràcter lúdic més que instructiu. En l'etapa infantil cal fer participar la família d'aquests tipus d'activitats.
146. Definir una política de preus en totes les activitats culturals que doni prioritat als joves: descomptes, invitacions, 2x1, sessions especials, etc.
147. Redefinir el model cultural dels centres culturals de barri o districte, potenciant el seu paper i reforçant els recursos.
148. Facilitar les condicions d'accés als equipaments i programes culturals, eliminant les barreres arquitectòniques, racionalitzant els horaris, millorant la senyalització, organitzant serveis de "cangur", facilitant el transport públic, facilitant l'aparcament si és el cas, etc. Aquest programa hauria de realitzar-se conjuntament amb els agents més afectats: disminuïts, gent gran, etc.
149. Establir un seguiment de la incorporació de nous públics a la cultura a partir de dades quantitatives però sobretot també qualitatives, que permetin comprovar, al llarg del temps, les millores obtingudes. Això comporta desenvolupar un sistema ordenat de recollida de dades, uns estudis sobre hàbits de formació, pràctica i consum i unes projeccions de futur encaminades a orientar les accions de captació de nous públics.

Eix estratègic 12: La comunicació

Objectius

- Garantir un sistema de comunicació que arribi bé als públics que es pretenen i que aconseguixi informar i motivar cap a les activitats culturals de la ciutat.
- Incrementar sensiblement i sostingudament l'accés del públic habitual a les programacions culturals.
- Incorporar nous públics a la vida cultural de la ciutat: a les activitats, a les entitats, etc.

Projecte estratègic: *un sistema d'informació al servei de la cultura a L'Hospitalet*

L'activitat cultural arriba, en part, a la gent en la mesura que se li dona publicitat; i per això cal establir un sistema integral de comunicació que vagi més enllà de la difusió estandarditzada. Es tracta de definir públics, missatges i canals per transmetre'ls. Més que un treball basat en els mitjans habituals, cal pensar en una combinació d'educació, periodisme, marketing, etc. Ha d'estar al servei de tots els projectes del Servei de Cultura de l'Ajuntament i ha de saber integrar, a partir d'acords i convenis, les iniciatives d'entitats, artistes, iniciatives privades i altres. Ha de contemplar tots els mitjans possibles: digitals personals i de l'espai públic, suport paper, mitjans de comunicació, etc. La seva finalitat és incorporar cada cop més públics a la cultura de la ciutat. En un moment donat ha de tenir una dimensió metropolitana que ultrapassi l'àmbit estrictament local. Els seus serveis poden compaginar-se perfectament amb els d'altres àrees d'actuació colindants com educació, joventut, participació, dona o esports, entre d'altres, i han d'estar orgànicament molt vinculats a aquests per tal de tenir garantida la prioritat de les seves accions comunicatives.

Propostes d'acció

150. Establir una persona de referència dedicada exclusivament a la comunicació de l'activitat cultural tant a nivell intern municipal com ciutadà, sabent tothom a qui s'han d'adreçar els professionals del Servei de Cultura, les entitats, els artistes, els particulars, etc.
151. Definir una base de dades de persones i entitats interessades en rebre informació cultural segmentada per públics i interessos. Destacar els formats digitals en les trameses d'informació. Fer accions especials amb la gent que forma part d'aquesta Base de dades: promocions especials i altres.

152. Crear o donar suport a la configuració d'una pàgina Web amb la informació cultural tant general com puntual de la ciutat. Facilitar l'accés a entitats i artistes en la seva alimentació, l'Ajuntament garantint-ne el manteniment.
153. Reforçar el compromís dels mitjans locals, sobretot TVL'H, en la difusió de les activitats culturals locals.
154. Crear de nou l'agenda cultural. Millorar-ne el contingut, la presentació i la distribució. Avaluat el seu impacte periòdicament. Delegar-ne, si cal, la conceptualització, producció, gestió i distribució.
155. Establir panells informatius electrònics per la ciutat.
156. Crear una agenda cultural per públic infantil que haurà de conviure amb la dels adults.
157. Buscar mecanismes adequats als joves per fer la difusió de les activitats culturals que siguin del seu interès.
158. Responsabilitzar i implicar les entitats de la difusió de les seves activitats tot i que hagi pogut ser duta a terme per l'Ajuntament.

Eixos transversals

Hi ha un conjunt d'aspectes de la política cultural que han de ser presents de manera transversal en tots els eixos anteriors. No comporten, per tant, un seguit de propostes d'acció concretes i diferenciades afegides sinó que s'intenta que estiguin presents en totes i cadascuna dels eixos estratègics esmentats.

En tots tres eixos transversals no n'hi ha prou amb actuar de manera passiva, limitant-nos a acollir les persones i les iniciatives. El moment requereix una actitud pro-activa que generi processos que acaben donant els resultats desitjats.

Eix estratègic transversal 13: Els joves, una actuació prioritària

Objectiu

- Incrementar la presència de joves en el conjunt de la vida cultural de la ciutat, ja sigui en la creació, la formació o el consum

Descripció

Cal que a totes les iniciatives culturals de la ciutat es faci un esforç especial en incloure els hàbits, gustos i afeccions dels joves i, alhora, se'ls animi a integrar-se en el conjunt de la dinàmica cultural existent, en particular en el si dels programes i equipaments però també entitats i moviments socials i culturals. No es tracta tant de desenvolupar activitats "pels" joves sinó "dels" joves. Així cal fomentar la seva presència en les entitats, les programacions, les escoles de formació artística, els espais de consum cultural, les plataformes de debat i decisió, etc.

Eix Estratègic transversal 14: La cultura com a element integrador de la nova ciutadania

Objectiu

- Incorporar la nova ciutadania de L'Hospitalet a la vida social i cultural de la ciutat com a procés d'integració al conjunt dels aspectes que defineixen la convivència.

Descripció

En aquest sentit cal que des de tots els programes i equipaments culturals tant públics com privats i associatius es contempli la dimensió de les persones que s'han incorporat a la nostra societat en els darrers anys, ja sigui provinents d'altres països o d'altres ciutats del país. Si entenem que la cultura és un fenomen comú a

tots els pobles de la Terra, cal que siguem capaços de convertir-la en nexa d'unió entre comunitats establertes a L'Hospitalet. Alguns programes i equipaments de proximitat juguen un paper destacat: festa, biblioteques, centres culturals però també museu, teatre o centre d'art si així es vol.

Eix Estratègic transversal 15: El foment de la cultura científico-tècnica i les tecnologies de la informació i la comunicació

Objectiu

- Normalitzar entre la població el coneixement científic bàsic i el tractament tecnològic associat, en aquest cas, al desenvolupament cultural.

Descripció

Art i tecnologia ja és un binomi que funciona fa temps: artistes que creen a partir de la tecnologia o que utilitzen aquesta per captar una realitat o estendre la seva obra. A més de reforçar aquesta via, cal que el conjunt de la població adquireixi el coneixement de la cultura científica i el domini tecnològic suficient per integrar-se en els circuits de les pràctiques artístiques o de la seva difusió. La difusió de la cultura científica forma part cada cop més de la nostra àrea de coneixement. La tecnologia no deixa de ser un nou llenguatge que, com a tal, s'aprèn a usar i interpretar. Ambdues són susceptibles dels formats culturals: conferències, exposicions, creacions, jocs, etc.

Crèdits

El Pla de Cultura és una iniciativa de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat que compta amb el suport de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona a través del Centre d'Estudis i Recursos Culturals.

De manera general han participat en l'elaboració d'aquest Pla de Cultura:

Membres d'entitats i grups, artistes, professionals i altres ciutadanes i ciutadans de L'Hospitalet

Unes 300 persones de L'Hospitalet han participat, d'una manera o altra, en la configuració d'aquest pla. Sense elles el Pla de Cultura no s'hauria pogut dur a terme ni tindria sentit d'existir. En particular, han estat entrevistades:

Xavier Aragay i Tusell. Gerent de la UOC
Juan Carlos Bermudo. Dissenyador gràfic
Honorio Blasco. Ajuntament de L'Hospitalet
Antonio Calderon. Actor
Jaume Centelles. Director de l'escola Sant Josep-El Pi
Juan Cruz. Director i guionista de TV i cinema
Josep Ferré. Rector UPC
Dani "Flaco". Cantautor
Agustín Fructuoso. Director del Taller de Pubilla Kasas
Montserrat García Rius. Escultora
Amadeu Joan. Ex-regidor
Valentí Julià. Artista
David Lafuente. Propietari i programador de la Salamandra
Xavier Marcé. Director de l'ICIC. Generalitat de Catalunya
Joan Francesc Marco. Ex-regidor i conseller delegat del TNC
Alfonso Mora. Cantautor
Francisco Pegalajar. Representant de la Coordinadora de Entitats Andalusès
Francisco Serrano, "Patxi". Propietari del Kfe Olé
Joan Trias. President del Centre Catòlic

Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat

Josep Ma. Abella. Cap de secció d'Educació
Francisco Aranda. Assessor tècnic
Carme Arranz. Directora de l'Arxiu Municipal
J. Antonio Artímez. Cap de Servei d'Esports
Núria Bondia. Redactora del Gabinet de Premsa
Pedro Bravo. Director de la Biblioteca Tecla Sala
Jordi Canal. Director de la Biblioteca La Bòbila
Ricardo Castro. Director del CC La Bòbila
Santiago Díaz. Tècnic assessor de Recursos Humans

Santiago Esteban. Cap de manteniment de l'Àrea Educació i Cultura
Ferran Farré. Director dels CC Sant Josep i Sanfeliu
M^a. Lluïsa Ferreira-d'Almeida. Directora de la Biblioteca Santa Eulàlia
Núria García. Tècnica del CC Tecla Sala
Àngela García. Cap de Serveis de Sistemes
Àngel García. Cap de Coordinació Territorial
Xavier Gil. Director del CC Tecla Sala
Concepció Guardia. Directora de la Biblioteca Can Sumarro
Leandro Jaroslavsky. Tècnic d'Informació i Estudis
Sergi López-Grado. Arquitecte municipal
Puri Loscos. Directora del Museu d'Història de l'Hospitalet
Paco Luque. Director del CC Bellvitge
Josep Lluís Marcé. Tècnic de Foment de la Cultura, difusió artística
Rosa Ma. Muga. Cap de Secció de Foment de la Cultura
Mariví Mur. Cap de Secció de gent gran
Clara Carme Parramon. Directora de l'Arxiu Històric
Antoni Perna. Tècnic del CC Tecla Sala
Jordi Petit. Director de Serveis de l'Àrea d'Educació i Cultura
Nelly Peydró. Cap de secció de Biblioteques
Jordi Pitarch. Director del CC Santa Eulàlia
David Quirós. Assessor Tècnic de Joventut
Anna Riera. Cap de negociat de Biblioteques
Juanjo Romero. Tècnic de Joventut
Loli Sánchez. Directora de l'Auditori Barradas
Marta Sánchez. Directora de la Biblioteca Josep Janés
Cristina Sánchez. Coordinadora de Mitjans de Comunicació Locals
Mario Sanz. Tinent d'alcalde-ponent de l'Àrea d'Educació i Cultura
Pere Según. Assessor de l'Àrea d'Educació i Cultura
Núria Sempere. Directora de l'Escola de Música-Centre de les Arts
Blanca Solana. Cap de negociat d'Educació
Josep M. Solías. Cap de secció de Patrimoni
Josep Ma. Tarrats. Cap de negociat Educació
David Urrea. Director de la Biblioteca La Florida
Joan Ventosa. Director del CC Collblanc-la Torrassa
Dolors Vime. Directora de la Biblioteca Bellvitge

Diputació de Barcelona

Esteve León i Aguilera, coordinador de l'Àrea de Cultura
Francesc Vila i Albet, cap de serveis de l'Àrea de Cultura
Jordi Permanyer i Bastardas, cap del Servei de Biblioteques
Oriol Picas i Riera, director de la Oficina de Difusió Artística
Carles Prats i Maeso, director del Centre d'Estudis i Recursos Culturals
Carles Vicente i Guitart, director de l'Oficina de Patrimoni Cultural
Carme Garcia i Soler, cap secció tècnica del Centre d'Estudis i Recursos Culturals
Xavier Coca i Villalonga, tècnic del Centre d'Estudis i Recursos Culturals

Coordinador metodològic i redactor del Pla de Cultura

David Roselló i Cerezuela, director de Nexè cultural SL.

Novembre de 2006